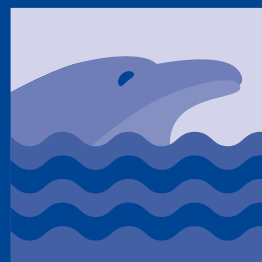

Finantarea Programului Natura 2000

Ghid practic

Versiune revizuita, iulie 2007

nature

COMISIA
EUROPEANĂ

NATURA 2000

mediu

Contract realized by:

Finantarea Programului Natura 2000

Ghid practic

Versiune revizuita, iulie 2007

Comisia Europeana Directia Generala de Mediu

“Conectarea managementului si finantarii Programului Natura 2000”

Referinta: ENV.B.2/SER/2006/0055

Contract servicii 07030302/2006/451188/MAR/B2

**Aceasta publicatie s-a realizat in baza unui contract de servicii;
nu implica responsabilitati legale.**

Elaborat:
Clare Miller, Marianne Kettunen; IEEP

Actualizat de:
Marianne Kettunen; IEEP

Editor:
Peter Torkler; WWF

Sprijin din partea
Stefanie Lang, Andreas Baumüller; WWF

Traducere:
Laura Kivu, Raluca Barbu

Aranjare:
Michal Stránský

Online:
[http://ec.europa.eu/environment/nature/
natura2000/financing/index_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm)

Contact:
Peter Torkler
WWF Germany
Fon: +49 30 30 87 42 15
torkler@wwf.de

CUPRINS

1. CUVANT INAINTE.....	6
2. INTRODUCERE: NATURA 2000 SI FINANTAREA	8
3. CUI SE ADRESEAZA GHIDUL SI CE AVANTAJE OFERA	9
4. DEFINITII SI DESCRIERI, STRUCTURA, CONTINUT SI APLICARE	11
5. DESCRIEREA FONDURILOR	15
6. OPTIUNI DE FINANTARE PENTRU ACTIVITATI DE MANAGEMENT NATURA 2000	27
7. REFERINTE, PUBLICATII, PAGINI WEB IMPORTANTE.....	110

LISTA TABELELOR

• Tabel 1: GRUPURILE TINTA ALE ANALIZEI FINANTARII	11	• Tabel 12: LISTA ARTICOLELOR CHEIE DIN REGULAMENTUL FES REFERITOARE LA NATURA 2000	21
• Tabel 2: TIPURI DE SITURI NATURA 2000.....	11	• Tabel 13: DATE CHEIE IN PROCESUL DE IMPLEMENTARE A FONDULUI DE COEZIUNE.....	22
• Tabel 3: LISTA ACTIVITATILOR DE MANAGEMENT NATURA 2000	12	• Tabel 14: LISTA ARTICOLELOR CHEIE IN REGULAMENTUL FONDULUI DE COEZIUNE PRIVITOARE LA NATURA 2000.....	22
• Tabel 4: DIRECTIILE PRIORITARE ALE FEADR	16	• Tabel 15: DATE CHEIE ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE PENTRU FONDUL LIFE+	24
• Tabel 5: DATE CHEIE IN PROCESUL DE IMPLEMENTARE AL FEADR	16	• Tabel 16: DATE CHEIE ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE PENTRU CERCETARE PC7.....	25
• Tabel 6: LISTA ARTICOLELOR CHEIE DIN REGULAMENTUL FEADR REFERITOARE LA NATURA 2000	16	• Tabel 17: LISTA ARTICOLELOR CHEIE ALE PC7 CERCETARE LEGATE DE NATURA 2000.....	25
• Tabel 7: DATE CHEIE IN PROCESUL DE IMPLEMENTARE AL FEP	17		
• Tabel 8: LISTA ARTICOLELOR CHEIE DIN REGULAMENTUL FEP REFERITOARE LA NATURA 2000	17		
• Tabel 9: DATE CHEIE ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A FEDR	19		
• Tabel 10: LISTA ARTICOLELOR CHEIE DIN REGULAMENTUL FEDR LEGATE DE NATURA 2000	19		
• Tabel 11: DATELE CHEIE ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A FES	21		

TABELE ACTIVITATI

• Activitatea 1: ADMINISTRAREA PROCESULUI DE SELECTIE	34	• Activitatea 14: MANAGEMENTUL CONSERVARII – SPECII STRAINE INVADATOARE	72
• Activitatea 2: STUDII STIINTIFICE/INVENTARIERI PENTRU IDENTIFICAREA SITULUI	35	• Activitatea 15: IMPLEMENTAREA SCHEMELOR SI CONTRACTELOR DE MANAGEMENT	76
• Activitatea 3: PREGATIREA MATERIALULUI INITIAL DE INFORMARE SI PUBLICITATE	36	• Activitatea 16: FURNIZAREA DE SERVICII, COMPENSATII PENTRU COSTURI SI PIERDEREA DE VENIT	80
• Activitatea 4: PROIECTE PILOT	40	• Activitatea 17: MONITORIZARE SI SUPRAVEGHERE	82
• Activitatea 5: PREGATIREA PLANURILOR DE MANAGEMENT, A STRATEGIILOR SI SCHEMELOR	44	• Activitatea 18: MANAGEMENTUL RISCULUI	86
• Activitatea 6: STABILIREA ORGANISMELOR DE MANAGEMENT	46	• Activitatea 19: MONITORIZAREA CURENTA A SITURILOR	90
• Activitatea 7: CONSULTARE SI STABILIREA REȚEA – INTALNIRI PUBLICE, INFIINTAREA REȚEA, CONEXIUNI CU PROPRIETARII DE TEREN	48	• Activitatea 20: ASIGURAREA MATERIALULUI INFORMATIV SI PUBLICITAR	92
• Activitatea 8: REVIZUIREA PLANURILOR DE MANAGEMENT, A STRATEGIILOR SI SCHEMELOR	52	• Activitatea 21: INSTRUIRE SI EDUCATIE	96
• Activitatea 9: CHELTUIELI DE FUNCTIONARE ALE ORGANISMELOR DE MANAGEMENT	54	• Activitatea 22: AMENAJARI PENTRU INCURAJAREA VIZITATORILOR IN UTILIZAREA SI Aprecierea siturilor Natura 2000	100
• Activitatea 10: INTRETINEREA AMENAJARILOR PENTRU PUBLIC – ACCESUL LA SITURI SI UTILIZAREA LOR	56	• Activitatea 23: ACHIZITIONARE TEREN, INCLUSIV COMPENSATII PRIVIND DREPTUL DE FOLOSINTA/AMENAJARE	102
• Activitatea 11: CHELTUIELI CURENTE PENTRU PERSONAL	58	• Activitatea 24: INFRASTRUCTURA NECESARA PENTRU REFACEREA HABITATELOR SAU SPECIILOR	104
• Activitatea 12: MANAGEMENTUL CONSERVARII – HABITATE	60	• Activitatea 25: INFRASTRUCTURA PENTRU ACCESUL PUBLIC	106
• Activitatea 13: MANAGEMENTUL CONSERVARII – SPECII	66		

CUVANT INAINTE

Biodiversitatea inseamna diversitatea formelor de viata sub toate aspectele – diversitatea speciilor, varietaatea genetica in cadrul aceleiasi specii si a ecosistemelor. Aceasta furnizeaza o gama larga de beneficii omenirii – spre exemplu bunuri (lemn/cherestea si plante medicinale) si servicii de vitala necesitate (precum circuitul si sechestrarea carbonului, ape curate, reducerea riscurilor naturale, reducerea poluarii, polenizare).

Pierderea continua a biodiversitatii a fost unanim recunoscuta a fiind cea mai urgenta problema de mediu cu care societatea de azi se confrunta. Bogatia fondului natural si a habitatelor reprezinta un element de mare valoare pentru calitatea vietii noastre. Si mai important este aceste zone joaca un rol critic in reglarea sistemelor naturale (circuitul apei, a climei) si unele resurse naturale de care societatea noastra depinde. Valoarea economica a acestor „servicii de ecosistem” este covarsitor mai mare comparativ cu costul necesar protejarii si conservarii lor. Noi, insa avem tendinta de a considera aceste servicii ca fiind gratis si neepuizabile. In mod normal constientizam si apreciem valoarea lor in momentul unor accidente suferite de aceste sisteme rezultand dezastre naturale, inundatii etc.

Ca Director-General al DG Mediu, salut si incurajez amploarea data recunoasterii si aprecierii data problemelor de mediu, si in mod special biodiversitatii. Conservarea si folosinta pe baze durabile a biodiversitatii comporta o importanta imensa pentru viitorul planetei noastre. Dar, trebuie inca sa atraga atentia si implicarea activa.

In acelasi timp, cetatenii sunt foarte interesati de ce se intampla cu natura si viata salbatica. Documentarele de televiziune privind viata salbatica ce au devenit extrem de populare si ONG-rile care sunt implicate in protejarea naturii au milioane de suporteri si membrii peste tot in Europa. Insa, chiar si amploarea acestui sprijin reclama traducerea in eforturi politice horatate si bine coordonate.

De-a lungul ultimilor ani am facut progrese semnificate pentru a indrepta politicile de mediu catre modern, coerente si eficiente din punct de vedere al reducerii costurilor, politici ce au ca obiectiv protejarea unui mediu mai curat si mai sanatos pentru cetateni, stimuland in acelasi timp si inovatia. Protejand natura pentru generatiile viitoare este o sarcina in continua desfasurare si mai sunt inca multe lucruri de facut. M-am angajat sa continui intr-un mod viguros indeplinirea acestei sarcini in urmatorii ani. In natura ne gasim relaxarea, placerea, implinirea, inspiratia si alinarea. Natura este fundamentala in a prospera din punct de vedere cultural, psihologic si spiritual.

Natura 2000 este reseaua ecologica europeana a suturilor stabilite conform Directivei Habitate. Scopul ei principal este protejarea tipurilor habitatelor de plantele si animale de importanta europeana din UE. Natura 2000 reprezinta o contributie importanta la misiunea pe termen lung de protejare a resurselor biodiversitatii Europei. Astfel, prin infintarea retelei Natura 2000 s-au realizat progrese insemnate prin desemnarea a mai mult de 18.000 de situri. Acum, cand reseaua este aproape completa, este esential sa ne indreptam atentia catre partea de management a acestor situri. Implementarea planurilor de management ridica problema disponibilitatilor financiare si a altor resurse necesare.

Utilizarea acestui manual-ghid va va ajuta sa cunoasteti mai bine cum fondurile comunitare pot fi utilizate pentru Natura 2000 pentru a contribui la implementarea Naturii 2000, contribuind astfel la obiectivul general de protejare a biodiversitatii Europei.

Mogens Peter Carl

INTRODUCERE: NATURA 2000 SI FINANTAREA

Pe scurt despre Natura

Natura 2000 reprezinta piatra de temelie a conservarii naturii in Uniunea Europeana. Infiintarea rețelei Natura 2000 a fost initiata in 1992 prin adoptarea Directivei Habitate. Inpreuna cu Directiva Pasari, Directiva Habitate asigura un cadru comun pentru conservarea naturii si a habitatelor in cadrul UE si constituie cea mai importanta initiativa europeana pentru mentierea biodiversitatii in Statele Membre.

Siturile desemnate ca facand parte din rețeaua Natura 2000 acopera in prezent 15–30% din teritoriul Statelor Membre UE –suprafata totala fiind de doua ori mai mare decat suprafata Germaniei.

Natura 2000 urmeaza sa devina o rețea de arii de conservare la nivel european in scopul mentinerii si refacerii habitatelor si speciilor de interes comunitar.

Pentru constituirea rețelei Natura 2000, UE a fost impartita in noua regiuni bio-geografice: Panonica, Boreala, Continentală, Atlantica, Alpina, Macaronesiana, Stepă, Marea Neagra si Mediteraneana.

Pentru fiecare regiune, Statele Membre au inaintat comisiei o lista de situri, selectate pe baza criteriilor cuprinse in Directiva Habitate. Cu sprijinul Centrului Tematic European pentru Diversitate Biologica, al specialistilor independenti, al expertilor Statelor Membre si al ONG-urilor lor, Comisia analizeaza aceste propuneri in vederea realizarii unei rețele complete, coerente si semnificative de situri ecologice. Odata cu adoptarea de catre Comisie a listelor cu situri Natura 2000, Statele Membre le va reveni, dupa o anumita perioada de tranzitie, responsabilitatea de a lua toate masurile necesare in vederea asigurarii conservarii siturilor si prevenirii degradarii lor.

In scopul indeplinirii responsabilitatii de a lua masurile necesare de conservare, Statele Membre au obligatia de a initia sau a continua investitiile in infrastructura, activitati, personal si/sau institutii. Pentru managementul eficient al siturilor sunt necesare o gama larga de activitati precum elaborarea planurilor de management, refacerea habitatelor si masuri active de management precum monitorizarea speciilor sau cositul. Aceste activitati impun Statelor Membre anumite costuri care in principiu ar trebui sa fie acoperite din bugetul national, pe baza principiului subsidiaritatii. Totusi, articolul 8 al Directivei Habitate prevede si posibilitatea ca asemenea activitati sa fie cofinantate prin fonduri comunitare, daca situatia impune acest lucru.

Pe langa imbunatatirea eforturilor de conservare a naturii, infiintarea rețelei Natura 2000 poate aduce beneficii economice si sociale considerabile. Printre acestea se numara asigurarea serviciilor de ecosistem, furnizarea de produse alimentare si lemnoase, crearea de noi locuri de munca (in eco-turism, de exemplu), diversificarea economiei locale, cresterea stabilitatii economice si imbunatatirea conditiilor de trai, ca si reducerea problemelor locale de mediu cum ar fi poluarea apei.

Rețeaua Natura 2000 este in pregatire, inclusiv in cele doua tari devenite recent state membre, Bulgaria and Romania, care au intrat in Uniunea Europeana in 2007. In prezent, aceste state au inaintat deja propriile liste de situri catre CE

Finantarea rețelei Natura 2000

In Comunicarea cu privire la finantarea rețelei Natura 2000 adresata Consiliului si Parlamentului European¹ – adoptata in 15 iulie 2004 – Comisia isi prezinta ideile referitoare la modul in care necesitatile de finantare ale rețelei Natura 2000 pot fi integrate in diferite Fonduri comunitare si la activitatile ce pot fi finantate.

In documentul mai sus mentionat, Comisia Europeana, asistata de un grup de lucru format din specialistii care lucreaza la Articolul 8, constituit din reprezentanti ai Statelor Membre si specialisti ai grupurilor de interese, estimeaza necesitatile financiare pentru o rețea bine gestionata. Estimarea finala de 6.1 miliarde € pe an pentru EU-25 se bazeaza pe raspunsurile date de Statele Membre la chestionar, precum si pe experienta de pana acum privind costurile din siturile supuse deja administrarii.

In Comunicare se propune ca, in acord cu practicile curente, viitoarea cofinantare sa fie adaptata la instrumentele de finantare existente – „optiunea integrarii”. Se ofera urmatoarele argumente pentru alegerea optiunii integrarii:

- Se asigura cuprinderea administrarii siturilor Natura 2000 in strategii mai ample ale UE privind gospodaria terenurilor. Astfel, in cadrul siturilor Natura 2000 agricultura va reprezenta o parte din sprijinul financiar acordat prin Strategii comune pentru agricultura, iar interventiile in constructii vor reprezenta o parte a Strategiilor de dezvoltare rurala si regionala. Aceasta abordare complementara va permite siturilor Natura 2000 sa isi indeplineasca rolul in protejarea biodiversitatii mai bine decat daca ar fi izolate sau abordate in afara contextului strategiei;
- Se permite Statelor Membre sa stabileasca prioritati si sa elaboreze strategii si masuri care sa reflecte specificul national si regional;
- Se evita duplicarea si suprapunerea instrumentelor de finantare comunitare, complicatiile administrative si costurile tranzactionale asociate cu asemenea duplicare.

¹ COM (2004) 431 final, 15 iulie 2004

O 'noua lume' a finantarii europene pentru natura

Multi dintre cei ce utilizeaza prezentul ghid probabil ca au deja experienta planificarii fondurilor pentru proiectele Natura 2000, prin utilizarea instrumentelor din perioada 2000–06. Intelegerea faptului ca, pentru perioada 2007–13 finantarea conservarii naturii de catre UE a fost revizuita in mod semnificativ, este de o importanta cruciala. Aceasta inseamna ca toti cei ce intentioneaza sa asigure o finantare corespunzatoare proiectelor pentru natura trebuie sa caute in mod activ posibilitati noi in fondurile comunitare, continuand in acelasi timp sa urmareasca alte posibilitati de finantare la nivel national.

Prevederile pentru noile fonduri in perioada 2007–13 largesc posibilitatea acordarii mai multor fonduri pentru proiectele referitoare la natura. Necesitatile financiare pentru Natura 2000 au fost clar identificate in toate regulamentele de finantare prezentate de Comisie in contextul propunerilor de buget pentru perioada 2007–13.

Cu toate acestea, in scopul de a beneficia din plin de aceasta posibilitate, Statele Membre si cei implicati in administrarea proiectelor pentru conservarea naturii trebuie sa colaboreze pentru utilizarea cat mai eficienta a fondurilor comunitare. Aceasta inseamna ca autoritatile nationale si regionale ce realizeza planificarea programelor de finantare, impreuna cu administratorii siturilor Natura 2000 si a terenurilor incluse in siturile Natura 2000 trebuie sa analizeze tot mai mult modul in care obiectivele conservarii naturii si administrarea retelei Natura 2000 pot fi integrate in conceptul mai larg de dezvoltare regionala, rurala si marina.

CUI SE ADRESEAZA GHIDUL SI CE AVANTAJE OFERA

Cui se adreseaza prezentul ghid?

Prezentul manual se adreseaza in primul rand autoritatilor din Statele Membre responsabile de elaborarea programelor nationale si regionale in perioada 2007–13. Ghidul urmareste sprijinirea autoritatilor in identificarea posibilitatilor de cofinantare prin fonduri UE pentru reseaua Natura 2000 si incurajarea includerii intr-o cat mai mare masura a acestor posibilitati in cadrul programelor nationale si regionale de finantare.

Manualul constituie de asemenea un instrument util la dispozitia autoritatilor ce participa la elaborarea planurilor de management pentru anumite situri, intrucat poate furniza idei valoroase referitoare la modul in care activitati specifice de management pot fi finantate in viitor.

Prin utilizarea acestui manual, autoritatile nationale si regionale sunt invitate sa ia in considerare toate grupurile tinta posibile (adica acei „utilizatori finali” ai fondurilor comunitare care desfasoara efectiv activitati privind siturile Natura 2000) printre care se numara administratii, agricultori, silvicultori, pescari si piscicultori, detinatori particulari de terenuri, proprietari de teren public sau privat, administratori de terenuri, organizatii neguvernamentale (ONG-uri), institutii de invatamant si Intreprinderi Mici si Mijlocii (IMM-uri). Chiar daca prezentul manual nu se adreseaza direct acestor grupuri tinta, el este conceput sa ajute aceste grupuri si organizatiile care le reprezinta, oferind informatii cu privire la planificarea efectuata de autoritatile nationale si regionale. Mai mult, administratorii siturilor Natura 2000 cunosc masurile importante ce trebuie finantate si isi pun experienta si cunostintele la dispozitia autoritatilor responsabile in elaborarea programelor nationale si regionale.

Analiza fondurilor prezentata in sectiunea „Optiuni de finantare privind activitatile de management al retelei Natura 2000” prezinta diferite tipuri de situri Natura 2000, printre care: teren agricol, paduri, alte tipuri de terenuri, ape interioare, zone umede, zone de coasta si zone marine. Analiza evidentiaza de asemenea posibilitatile existente pentru diferitele grupuri tinta mai sus mentionate. Sectiunea ce cuprinde definitii si descrieri include si detalii privind grupurile tinta si tipurile de situri.

Care este scopul acestui Manual?

În viitor cea mai mare parte a fondurilor de co-finanțare comunitară vor fi acordate prin fondurile existente destinate să îmbunătățească dezvoltarea regională și a zonelor rurale și marine în UE. Asigurarea utilizării durabile a resurselor și întărirea sinergiilor dintre protecția mediului și creșterea economică sunt de asemenea încurajate prin Strategia de la Lisabona. Prin urmare, în perioada 2007–13 va fi necesar ca programele de dezvoltare națională/regională și de coeziune finanțate prin fonduri europene să includă în prioritățile lor de finanțare, cât mai multe aspecte privind protecția mediului și conservarea naturii² (de ex. Natura 2000).

Manualul urmărește să constituie o resursă actualizată pentru autoritățile naționale și regionale în identificarea oportunităților de cofinanțare UE pentru Natura 2000 în perioada 2007–13. Acesta se concentrează asupra principalelor instrumente de finanțare ce urmează să fie aplicate pe parcursul acestei perioade, printre care:

- Fondurile structurale (Fondul Social European (FSE) și Fondul European pentru Dezvoltare Regională/ (FEDR);
- Fondul pentru Coeziune;
- Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR);
- Fondul European pentru Pescuit (FEP);
- Instrumentul Financiar pentru Mediu (LIFE+); și
- Al 7-lea Program Cadru pentru Cercetare (PC7).

Scopul este de a ajuta la identificarea complementărității și sinergiilor între diferitele instrumente financiare, evitând în același timp repetarea și suprapunerea.

Trebuie reținut că manualul prezintă opțiuni de finanțare EU disponibile, în principiu, la nivel național și regional. Însa, posibilitățile concrete de finanțare pentru Natura 2000 în 2007–13 urmează să fie stabilite prin programele naționale și regionale elaborate de Statele Membre.

Manualul nu acoperă finanțarea tuturor măsurilor necesare pentru punerea în aplicare a Directivei Păsări și Habitare (de ex. elaborarea planurilor de acțiune pe specii, independente de managementul sitului). Manualul se referă numai la acele activități privind siturile Natura 2000.

Pe scurt, rolul ghidului este de:

- A indica posibilitățile de finanțare pentru Natura 2000 la nivelul UE;
- A ajuta la înțelegerea noilor reglementări la nivel operational; și
- A atrage atenția asupra opțiunilor generale de finanțare, nu întotdeauna imediat sesizabile.

Avantajele oferite de manual

Principalele avantaje oferite de prezentul manual sunt următoarele:

- Posibilitatea de a verifica dacă toate măsurile necesare au fost prevăzute și dacă toate posibilitățile de finanțare sunt cunoscute și utilizate;
- Sprijin în revizuirea ulterioară a programelor; și
- Informații generale importante pentru elaborarea planurilor de management.

Cu toate că o parte din planificarea programelor naționale pentru 2007–13 s-a finalizat deja, procesul general de elaborare, aprobare și implementare a programelor și de selectare a proiectelor se află încă în stadiu incipient. Prezentul manual va fi promovat în mod activ prin seminarii la nivel național și va asista procesul de finanțare.

Elaborarea manualului și distribuția ulterioară a acestuia în Statele Membre prin organizarea de seminarii, trebuie considerate ca etape ale unui proces în plină desfășurare. În trecut fondurile europene pentru conservarea naturii erau distribuite mai ales prin programul LIFE, și erau destinate unor proiecte individuale. Posibilitățile de finanțare din Fondurile Structurale și cele de Dezvoltare Rurală nu au fost deplin utilizate în perioadele de finanțare anterioare. Integrarea cofinanțării pentru Natura 2000 în prezentele instrumente de finanțare comunitară, conform propunerii Comisiei pentru perioada 2007–13, constituie prin urmare o nouă abordare pentru majoritatea factorilor implicați.

Desigur că implementarea națională a acestui nou sistem va dura un anumit timp. Prin urmare manualul urmărește să sprijine pregătirea programelor naționale prezente, iar pe termen mai lung, să ajute la o mai bună aplicare a abordării integrate.

² A se vedea: Ghid integrat pentru dezvoltare și locuri de muncă (2005–08) (COM(2005)141); Ghid microeconomic – îndrumarea 14; Comunicare din partea Comisiei: strategia pentru coeziune în sprijinul dezvoltării și locurilor de muncă: Ghidul strategiei Comunității, 2007–13 (COM (2005) 299).

DEFINITII SI DESCRIERI, STRUCTURA, CONTINUT SI APLICARE

Definitii si descrieri

Grupuri tinta

Prezentul document isi propune sa furnizeze indrumari autoritatilor din Statele Membre responsabile de elaborarea programelor nationale si regionale in perioada de finantare 2007–13. Autoritatile sunt sfatuite sa ia in considerare toate grupurile tinta potientiale ce pot desfasura activitati legate de siturile Natura 2000. Tabelul 1 de mai jos stabileste categoriile grupurilor tinta implicate. Categoriile au fost definite in scopul stabilirii distinctiei intre grupurile cu drepturi juridice asupra terenului (ex. proprietari, utilizatori (concesionari, chiriasi, arendasi), si alte categorii.

Tipuri de situri Natura 2000

Tabelul 2 stabileste tipurile de situri Natura 2000 care au fost incluse in analiza reglementarilor prezentate in sectiunea urmatoare. Ghidul invita autoritatile nationale si regionale sa ia in considerare tipurile de situri Natura 2000 enumerate mai jos.

TABEL 1: GRUPURILE TINTA ALE ANALIZEI FINANTARII

Administritatii publice	Administratiile publice reprezinta organisme guvernamentale si grupuri de consultanta publica la nivel national, regional si local. Exemple de administratii publice: agentii guvernamentale ca departamente si ministere, organisme regionale precum autoritati local, autoritati responsabile de gestionarea resurselor de apa sau sanatate, etc. Indrumarile din sectiunea aceasta se adreseaza administratiilor care supervizeaza managementul terenului, care dar nu detin terenul respectiv.
Agricultori	Persoane fizice sau organizatii ce desfasoara activitati agricol-comerciale.
Silvicultori	Persoane fizice sau organizatii ce desfasoara activitati silvice – comerciale.
Detinatori privati de teren	Persoane fizice sau organizatii care detin teren (ex proprietari privati de paduri). Pot fi cuprinse si persoane ce desfasoara activitati necomerciale pe terenul respectiv. (nu agricultori sau silvicultori).
Detinatori publici de teren	Organizatii si administratii detinatoare de teren (ex proprietari privati de paduri). Pot fi cuprinsi si cei care desfasoara activitati necomerciale pe teren (altii decat agricultori sau silvicultori)
Pescari si acuaculturisti	Persoane fizice sau organizatii ce desfasoara activitati comerciale de pescuit si piscicultura.
Administratori de teren	Persoane fizice sau organizatii ce administreaza terenul dar nu sunt proprietari. Pot fi inclusi si cei ce desfasoara activitati necomerciale pe teren (nu agricultori sau silvicultori).
ONG-uri	Organizatii neguvernamentale care nici nu detin si nu administreaza teren dar doresc sa sprijine Natura 2000.
IMM-uri	Intreprinderi mici si mijlocii conform definitiei din Recomandarea Comisiei 2003/361/EC din 6 Mai 2003 referitoare la definitia intreprinderilor de dimensiuni micro, mici si mijlocii, (OJ L 124, p. 36-41, din 20 Mai 2003).
Organizatii de invatamant	Organizatii ce furnizeaza programe de invatamant–cursuri de instruire
Altii	Alte persoane fizice sau organizatii care nu sunt incluse in categoriile de mai sus.

TABEL 2: TIPURI DE SITURI NATURA 2000

Teren agricol	Numai teren agricol in folosinta, inclusiv livezile cultivate
Paduri	Paduri, inclusiv dehesa, montado
Alte tipuri de teren	Zone alpine, garigue, si alte suprafete care nu sunt incluse in alte categorii (ex. pasuni ce nu sunt clasificate ca suprafete agricole in folosinta). Sunt incluse terenuri agricole si livezi abandonate.
Ape interioare	Rauri, lacuri, apa dulce.
Zone umede	Mlastini, balti, terenuri mlastinoase, estuare [este posibil sa apara suprapuneri cu zonele de coasta].
Zone de coasta	Dune de nisip, plaji, sesuri mlastinoase, zona marina din apropierea tarmului (ce nu depasesc 12 mile marine) [este posibil sa apara suprapuneri cu zonele umede].
Zone marine	Zone marine departate de tarm (ce depasesc 12 mile marine).

TABEL 3: LISTA ACTIVITATILOR DE MANAGEMENT NATURA 2000

Categorii	Nr.	Tip de activitati	Descriere
Infintarea siturilor Natura 2000	1	Administrarea procesului de selectie a siturilor	Finantari destinate autoritatilor implicate in procesul de selectie.
	2	Studii stiintifice/ inventarii pentru identificarea siturilor – studii, inventarii, cartografiere, evaluarea conditiilor	Studii stiintifice, personal pentru cercetare, seminarii si intruniri, crearea bazelor de date etc.
	3	Pregatirea materialului pentru informare initiala si pentru publicitate	Inclusiv ghiduri, seminarii, grupuri de lucru, materiale de comunicare pentru instruire si crearea capacitatii institutionale
	4	Proiecte pilot	Proiecte initiale "de proba" derulate in cadrul siturilor
Planificarea manageriala	5	Pregatirea planurilor, strategiilor si schemelor de management	Elaborarea si/sau actualizarea managementului si a planurilor de actiune, a planurilor de amenajare teritoriala etc.
	6	Infintarea organismelor de management	Infintarea propriu-zisa, studii de fezabilitate, planuri de management etc.
	7	Consultare – intalniri publice, contacte si colaborari cu proprietarii de teren	Sunt incluse costurile necesare pentru organizarea intalnirilor si a seminariilor, publicarea rezultatelor consultarilor, sprijinirea financiara a grupurilor de interese, etc. Pot fi incluse si activitatile legate de organizarea retelei (deplasari, intalniri, seminarii).
	8	Revizuirea planurilor de management, a strategiilor si a schemelor	Revizuirea si actualizarea planurilor de management si a strategiilor .
	9	Costuri de functionare ale organismelor de management (intretinerea cladirilor si a echipamentului)	Sunt cuprinse costurile de functionare prevazute pentru prevenirea degradarii infrastructurii; consumabile; cheltuieli de deplasare; chirii; etc.
	10	Mentinerea amenajarilor pentru acces public si pentru utilizarea siturilor, activitati de interpretare, puncte de observare etc.	Sunt cuprinse costuri referitoare la ghizi, harti, personalul aferent.
	11	Personal (angajati) implicat in proiecte de conservare, paznici/rangeri, lucratori	Costuri de personal.
Managementul si monitorizarea habitatului	12	Masuri de management al conservarii – mentinerea si imbunatatirea starii de conservare favorabila habitatelor.	Sunt incluse lucrarile de refacere, asigurarea coridoarelor, managementul habitatelor specifice, pregatirea planurilor de management.
	13	Masuri de management al conservarii – mentinerea si imbunatatirea starii de conservare favorabila speciilor	Sunt incluse lucrarile de refacere, asigurarea coridoarelor, managementul speciilor specifice (flora si fauna), planuri de management.
	14	Masuri de management al conservarii referitoare la specii straine invadatoare	Sunt incluse lucrari de refacere, infrastructura, managementul speciilor specifice, pregatirea planurilor de management.
	15	Implementarea schemelor de management si a contractelor cu proprietarii si administratorii de teren si ape	Cuprinde: • Masuri de agro-mediu, respectiv metode de productie ce nu afecteaza viata salbatica, refacerea habitatului pe terenurile agricole, cresterea extensiva a animalelor, conservarea pasunilor, etc • Masuri silvo-mediu, cum ar fi crearea unor zone fara exploatare, pastrarea lemnului mort, controlul si eradicarea speciilor straine invadatoare, activitati de impadurire sau reimpadurire, managementul vegetatiei specifice, etc. • Masuri aqua-mediu, respectiv mentinerea habitatelor in zonele de piscicultura, etc. (se refera mai mult la culturi decat la pescuit).
	16	Furnizarea de servicii; compensarea costurilor si a pierderilor de venit; realizarea „relatiei” de acceptabilitate cu vecinii	Cheltuieli de compensare acordate de ex. agricultorilor, silvicultorilor si altor detinatori sau utilizatori de teren in schimbul venitului pierdut ca urmare a respectarii cerintelor de management conform cerintelor Natura 2000.
	17	Monitorizare si supraveghere	Se refera mai ales la costurile legate de activitatile de monitorizare si supraveghere cum ar fi elaborarea planurilor si metodelor de monitorizare, echipament, instruirea personalului.
	18	Managementul riscului (prevenirea si combaterea incendiilor, inundatiilor, etc.)	Cuprinde pregatirea planurilor de supraveghere si control a incendiilor, dezvoltarea structurilor corespunzatoare si achizitionarea echipamentului.
	19	Supravegherea siturilor	Include activitati de supraveghere, paza si patrulare. Poate cuprinde costuri de personal, consumabile, deplasari etc. pentru implementarea activitatilor de paza si supraveghere, inclusiv supravegherea pentru controlul activitatilor recreative ce pot fi daunatoare, activitatilor economice si de paza contra incendiilor naturale.
	20	Furnizarea de material informativ si publicitar	Include infintarea retelelor de comunicare, elaborarea de buletine informative si materiale de informare si sensibilizare/constientizare, crearea si mentinerea paginilor de internet, etc.
	21	Instruire si educatie	Include realizarea manualelor, seminarelor, intalnirilor grupurilor de lucru, materialului de comunicare.
	22	Amenajari pentru incurajarea utilizarii si aprecierii siturilor Natura 2000 de catre vizitatori	

Categorii	Nr.	Tip de activitati	Descriere
Costuri de Investitii	23	Achizitionarea terenului, inclusiv compensatii pentru drepturi de folosinta/amenajare	Achizitionarea terenului necesar in vederea schemelor de protectie si management a mediului
	24	Infrastructura necesara pentru refacerea habitatelor sau speciilor	Include o gama de masuri pentru crearea infrastructurilor specifice managementului mediului, de ex. pentru gospodaria apei in mine si turbarii. Poate include achizitionarea echipamentului (pentru echipament corespunzator institutiilor si actiunilor de protectie si management, ca echipament de birou si IT, materiale de monitorizare, barci, echipament pentru scufundare, aparate de fotografiat etc.)
	25	Infrastructura pentru accesul public, materiale de interpretare, observatoare, etc	Infrastructura pentru uz public orientata spre protectia si gestionarea mediului (ex. infrastructura ce sporeste valoarea de atractie a siturilor cum ar fi marcaje, trasee, platforme de observare si centre de vizitare). Poate include si achizitionarea de echipament (echipament necesar institutiilor si actiunilor de protectie si de management, precum echipament de birou si IT, materiale pentru monitorizare, barci, echipament pentru scufundare, aparate de fotografiat etc.)

Tipuri de activitati

Masura in care activitatile legate de managementul siturilor Natura 2000 sunt eligibile pentru finantare este variabila. Din acest motiv ele trebuie incluse in categorii stabilite conform tabelului de mai jos. Aceasta lista de 25 de activitati a fost adoptata pe baza listei incluse in Anexa 3 a Comunicarii Comisiei cu privire la finantarea retelei Natura 2000, care la randul ei deriva din lista categoriilor stabilite de Grupul de Lucru pentru Articolul 8 si a fost inclusa in Raportul final privind finantarea retelei Natura 2000³.

Grupul de lucru a recunoscut ca nu exista o definitie clara a tipului si domeniului de aplicare ale activitatilor si ca Statele Membre pot avea abordari diferite privind impartirea si descrierea acestora. Acest lucru este recunoscut si de autorii acestui manual. Daca autoritatile din Statele Membre sunt interesate sa obtina o cofinantare din partea Comunitatii pentru o activitate de management ce nu apare in lista de mai jos, se recomanda sa ia legatura cu DG – Mediu a Comisiei Europene, care poate oferi sprijin pe probleme de interpretare.

Structura si Continut:

Informatiile privind posibilitatile de finantare in cadrul diferitelor fonduri comunitare sunt prezentate intr-o serie de tabele concepute pentru fiecare din cele **25 de tipuri de activitati**. Fiecare tabel cuprinde referiri la **Articolele** Reglementarilor UE relevante pentru activitatea respectiva. Pentru fiecare articol se furnizeaza urmatoarele informatii:

- Numarul articolului
- Subiectul (titlul) articolului
- Posibile grupuri tinta*
- Posibile tipuri de situri*
- Restrictii de eligibilitate in selectia zonelor (ex. restrictii de zona in cadrul Fondurilor Structurale)
- Alte posibile restrictii/note
- Posibile exemple de utilizare a Articolului in gospodaria siturilor Natura 2000

* Aceasta informatie nu este inclusa in tabelele pentru Fonduri Structurale/Fonduri de Coeziune pentru ca nu este aplicabila, ca urmare a formei acestor reglementari.

3 A se vedea:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm.

Listei i-au fost aduse modificari/adaugiri, conform sugestiei Grupului de Lucru pentru acest proiect.

Aplicare

Fiecare din Fondurile Europene analizate pentru realizarea acestui manual operează în conformitate cu sistemele și prevederile stabilite în reglementările specifice. Analiza posibilităților, prezentată în tabelele din Secțiunea 5, se bazează pe textul Reglementărilor UE (proiect sau varianta finală, acolo unde există) pentru fiecare fond în parte.

Pentru fondurile ce operează în conformitate cu un proces de programare este important de reținut că disponibilitatea fondurilor pentru o anumită activitate „în teren” depinde de conținutul mai multor documente strategice și operaționale, printre care:

- Textul Regulamentului, așa cum a fost publicat în Jurnalul Oficial.
- Conținutul programelor și planurilor „strategice” (ex. planuri naționale strategice pentru FEP, planuri naționale de strategie pentru FEADR, cadru național strategic de referință pentru FEDR, FSE și Fondul de Coeziune). Acestea sunt elaborate de Statele Membre.
- Conținutul programelor „operaționale” naționale sau regionale (ex. programe de dezvoltare rurală în cadrul FEADR, programe operaționale în cadrul FEP, programe operaționale în cadrul Fondurilor Structurale și Fondului de Coeziune, acțiuni prioritare stabilite anual la nivel național în cadrul LIFE+).

Gradul diferențiat de detaliere a acestor programe permite fiecărui Stat Membru și/sau fiecărei regiuni să identifice aspectele cele mai importante pe plan local și să stabilească prioritățile financiare în vederea soluțării problemelor. Volumul detaliilor inclus la fiecare nivel variază în funcție de fiecare fond. De exemplu, programele de dezvoltare rurală ce vor fi elaborate conform FEADR trebuie să cuprindă descrierea în amănunt a fiecărei măsuri în parte ce poate fi finanțată. În schimb planurile și programele cerute în cadrul FEDR, FSE și al Fondului de Coeziune sunt mai strategice și nu necesită descrierea detaliată a măsurilor. La nivel național și regional, Comisia nu are responsabilitatea primară de a stabili conținutul programelor, dar îi poate reveni rolul de a verifica în ce măsură programele corespund priorităților europene formulate prin Regulamentele sau Liniile Directoare Strategice. În trecut, pe lângă alte instituții, Ministerele de Finanțe, Mediu, Agricultură și Dezvoltare erau implicate în elaborarea programelor pentru utilizarea Fondurilor comunitare.

Cei ce utilizează prezentul manual trebuie să țină seama de faptul că articolele enumerate în tabele nu vor conduce la posibilități identice în toate Statele Membre pentru o anumită activitate. Posibilitățile de finanțare sunt întotdeauna supuse unui context mai larg și obiectivelor Regulamentelor (de ex. dezvoltarea regională) și în unele situații chiar articolul respectiv poate fi limitat într-un anumit context (ex. prevenirea riscurilor, energii regenerabile). Gospodărirea siturilor Natura 2000 poate consta dintr-o serie de măsuri care, în funcție de sit, pot fi finanțate prin diferite Fonduri Europene și prin articole diferite. Adevărul este că managerii trebuie să fie foarte pricepuți în evaluarea fondurilor și programelor pentru a pune de acord necesitățile de finanțare pentru Natura 2000 cu toate resursele financiare UE și non UE.

La finalul tabelelor, există fișe ce cuprind descrierea fiecăruia dintre principalele fonduri comunitare. Aceste fișe conțin o scurtă descriere a scopurilor fondului respectiv, procesul de programare și lista articolelor importante pentru Natura 2000 (cele incluse în tabele).

NB: prezentul manual nu intenționează să înlocuiască cercetarea locală privind posibilitățile de finanțare – multe dintre Statele Membre deja derulează programe de finanțare independente de fondurile comunitare, dar aplicabile siturilor Natura 2000. Manualul cuprinde numai informații referitoare la principalele fonduri ale UE.

DESCRIEREA FONDURILOR

Fondul European pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala (FEADR)

Regulamentul Consiliului (EC) Nr. 1698/2005 din 20 Septembrie 2005 referitor la sprijinirea dezvoltarii rurale de catre Fondul European de Agricultura pentru Dezvoltare Rurala (FEADR). OJ L 277/2 21.10.2005.

A se vedea de asemenea: Liniile directoare strategice comunitare pentru Dezvoltarea Rurala. OJ L.55/20 25.02.2006.

Obiective

Obiectivele FEADR sunt stabilite in Articolul 4. „Sprijinirea dezvoltarii rurale trebuie sa contribuie la realizarea urmatoarelor obiective:

- imbunatatirea competitivitatii agriculturii si silviculturii prin sprijinirea restructurarii, dezvoltarii si inovarii;
- imbunatatirea mediului si a zonelor rurale prin sprijinirea gospodarii terenului;
- imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale si incurajarea diversificarii activitatilor economice.”

Programarea

FEADR se va desfasura conform prevederilor de programare pentru perioada de finantare 2007–13. Autoritatile din Statele Membre trebuie sa elaboreze Planuri Nationale Strategice (PNS) si Programe Nationale de Dezvoltare Rurala (PNDR), care sa transpuna prioritatile Comunitatii cuprinse in Ghidul de Reglementari si Strategie in contextul national / regional. In numeroase situatii vor exista prioritati nationale si regionale pentru anumite probleme.

Regulamentul FEADR stabileste procesul de elaborare si adoptare a Planurilor Nationale Strategice (PNS) si a Programelor Nationale de Dezvoltare Rurala (PNDR), cat si continutul/structura acestora. (a se vedea Titlurile II si III). Activitatile care nu sunt incluse in programele de dezvoltare rurala nu pot fi finantate prin FEADR. Asadar este important ca necesitatile si obiectivele legate de gospodaria siturilor Natura 2000 sa fie integrate in Planurile Nationale Strategice, dupa care actiunile/masurile aferente sa fie incluse in Programele Nationale de Dezvoltare Rurala, daca autoritatile au intentia de a utiliza FEADR in scopul cofinantarii acestor activitati.

Reglementarile privind implementarea FEADR furnizeaza mai multe detalii despre modul in care Statele Membre urmeaza sa aplice masurile cuprinse in Regulamentul Nr 1698/2005. Aceste Reglementari includ: Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1974/2006 din 15 decembrie 2006 ce stabileste in detaliu regulile de aplicare ale Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinirea dezvoltarii rurale de catre fondul european agricol pentru dezvoltare rurala (FEADR)⁴ si Regulamentul comisiei (CE) nr. 1975 din 07 decembrie 2006 ce prezinta in detalii regulile ce trebuie urmate pentru implementarea Regulamentului consiliului nr.1698/2005 cu privire la implementarea procedurilor de control ca si la eco-conditionalitate privind masurile de sprijinire a dezvoltarii rurale⁵.

Finantarea

FEADR este structurat conform celor patru „axe” de dezvoltare rurala si cheltuielile minime pentru fiecare axa variaza dupa cum urmeaza:

Statele Membre au posibilitatea de a decide asupra flexibilitatii alocarii fondurilor pentru cele patru axe, cu respectarea procentelor minime. Axa 4, referitoare la Programul Leader, se dezvolta ca o abordare incrucisata ce poate asigura o dezvoltare rurala integrata prin urmarirea aspectelor cuprinse in fiecare din celelalte trei axe (vezi tabel). Trebuie mentionat ca este posibil sa apara o competitie pentru finantarile la nivel national, ca urmare a dimensiunii bugetului total UE pentru 2007–13, fiind necesar asadar ca masurile pentru sprijinirea retelei Natura 2000 sa fie promovate cu abilitate de catre grupurile de interese, inaintea altor masuri ce vor concura pentru aceleasi finantari. Necesitatea unei gandirii dinamice are prin urmare o importanta majora. Grupurile de interese, la fel ca si administratorii nationali, trebuie sa descopere si utilizeze toate posibilitatile existente in cadrul FEADR in vederea unei dezvoltari rurale integrate. Aceasta inseamna selectarea si gruparea demasuri care sa determine succesul nu numai pentru mediu si Natura 2000, ci si pentru economia locala si societate.

4 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_368/l_36820061223en00150073.pdf

5 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_368/l_36820061223en00740084.pdf

Programul LEADER

Leader reprezinta a patra axa a noului FEADR al carei rol este de a contribui la prioritatile primelor trei axe (respectiv imbunatatirea competitivitatii, a mediului si a zonelor rurale, calitatea vietii rurale si diversificarea economiei rurale) ca si de a incuraja stabilizarea dezvoltarii rurale si a imbunatatirii controlului. Aproximativ 5% din totalul fondurilor FEADR vor fi alocate axei LEADER.(2.5% pentru noile State Membre). Strategiile locale pentru Leader sunt strategii la nivel local, concepute pentru o utilizare optima a resurselor existente si capitalizarea unei identitati comune. Parteneriatele public-private, numite grupuri de actiune locala (GAL), identifica necesitatile locale in cadrul propriei comunitati rurale. Apoi acestea sunt introduse intr-un plan de dezvoltare. Fondurile Leader sprijina aceste grupuri de actiune locala pentru incurajarea si sprijinirea dezvoltarii proiectelor la scara mica, inovatoare, care sa raspunda necesitatilor locale de dezvoltare intr-un mod durabil. Fondurile Leader promoveaza colaborarea intre grupurile de actiune locala din diferite tari europene in vederea elaborarii unor proiecte comune si a infintarii unor retele la nivel regional, national si european. In perioadele anterioare numeroase proiecte Leader s-au dovedit a fi benefice pentru Natura 2000. Avantajul cheie al programului Leader consta nu in dimensiunea sursei de finantare pentru masurile privitoare la Natura 2000, ci mai curand in modul de abordare, care promoveaza colaborarea intre factorii locali si elaborarea de proiecte integrate. Prin urmare, este foarte potrivit pentru zone cu strategii in care conservarea naturii si utilizarea terenului se combina in mod durabil, cum ar fi imbunatatirea valorii siturilor Natura 2000 prin ecoturism sau prin marketingul produselor locale durabile. Exemple de proiecte si programe Leader si informatii suplimentare la: http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leaderplus/index_en.htm

TABEL 4: DIRECTIILE PRIORITARE ALE FEADR

Axe	Cheltuieli minime (%)
1. Imbunatatirea competitivitatii sectorului agricol si forestier.	10
2. Imbunatatirea mediului si a spatiului rural	25
3. Calitatea vietii in zonele rurale si diversificarea economiei rurale.	10
4. Programul Leader	5

TABEL 5: DATE CHEIE IN PROCESUL DE IMPLEMENTARE AL FEADR

Actiune	Data
Opinia Parlamentului European referitoare la Liniile directoare strategice comunitare pentru Dezvoltarea Rurala; adoptarea de catre Consiliu a Liniilor directoare strategice comunitare	Februarie 2006
Consultarea Statelor Membre privind Planurile Nationale Strategice Adoptarea de catre Comisie a procedurilor de implementare a Regulamentului	Ianuarie – Martie 2006 Aprilie–Iunie 2006
Statele Membre prezinta Planurile Nationale Strategice	Martie – Mai 2006, max 3 luni dupa adoptarea Liniilor directoare strategice comunitare, in asteptarea adoptarii Regulamentului general al Fondurilor Structurale
Autoritatile de resort prezinta Programele de Dezvoltare Rurala	Min. 2 luni – max. 4 luni dupa prezentarea PNS
Comisia si Statele Membre negociaza PNDR	6 luni dupa prezentarea PND
Inceperea PNS si PNDR	1 ianuarie 2007

NB: tabelul de mai sus prezinta numai date aproximative, dat fiind ca singura data concreta este 1 ianuarie 2007 ca data stabilita pentru inceperea PNS si PNDR. In cazul in care se intarzie cu finalizarea Perspectivelor Financiare este posibila amanaarea finalizarii PNS si PNDR pana in momentul in care exista un cadru bugetar clar in care sa se deruleze programele.

TABEL 6: LISTA ARTICOLELOR CHEIE DIN REGULAMENTUL FEADR REFERITOARE LA NATURA 2000⁶

Articolul	Text
20(a)(i)	Actiuni de pregatire profesionala si informare, cu transmiterea cunostintelor stiintifice si a practicilor inovatoare pentru persoanele angajate in sectoarele agricol, alimentar si silvic.
20(b)(ii)	Imbunatatirea valorii economice a padurilor
20(b)(vi)	Refacerea potentialului productiei agricole afectat de dezastre naturale si introducerea masurilor corespunzatoare de prevenire
36(a)(i)	Plati pentru zonele cu handicap natural – acordate fermierilor din zona montana (zone defavorizate)
36(a)(ii)	Plati pentru zone cu handicap natural, altele decat cele din zona montana
36(a)(iii)	Plati pentru Natura 2000 si plati referitoare la Directiva 2000/60/EC;
36(a)(iv)	Plati pentru agro-mediul
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]
36(b)(i)	Prima impadurire a terenului agricol
36(b)(ii)	Prima infintare a sistemelor agro-silvice pe teren agricol
36(b)(iii)	Prima impadurire a terenului neagricol
36(b)(iv)	Plati Natura 2000; [paduri]
36(b)(v)	Plati silvo-mediul
36(b)(vi)	Refacerea potentialului silvic si introducerea masurilor preventive
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]
52(a)(i)	Diversificarea activitatilor neagricole
52(a)(iii)	Incurajarea activitatilor de turism
52(b)(iii)	Conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural
52(c)	Masuri de instruire si informare a factorilor economici din domeniile acoperite de axa 3
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala
63	Leader

6 NB: prezentul ghid nu inlocuieste regulamentele propriu-zise, publicate, care contin textul final oficial ce guverneaza operarea Fondurilor.

Fondul European pentru Pescuit

Regulamentul Consiliului (CE) no 1198/2006, din 27 iulie 2006, privind Fondul European pentru Pescuit.

Obiective

Obiectivele Fondului European pentru Pescuit (FEP) sunt enunțate în Articolul 4. Acestea cuprind (printre altele):

- sprijinirea Strategiei Comune pentru Pescuit (SCP);
- asigurarea protecției mediului și sporirea resurselor naturale legate de sectorul piscicol; și
- încurajarea dezvoltării durabile și a îmbunătățirii calității vieții în zonele cu activități în sectorul piscicol.

Programare

FEP va opera în conformitate cu prevederile pentru perioada de finanțare 2007–13. Autoritățile din Statele Membre vor fi solicitate să dezvolte și adopte Planurile Naționale Strategice (PNS), stabilind strategia pentru sectorul piscicol în raport cu SCP, și Programele Operaționale Naționale (PON) în care se explică în detaliu cum trebuie utilizați banii în conformitate cu PNS.

Regulamentul FEP stabilește procesul de elaborare și adoptare a PNS și conținutul/structura prevăzute (vezi FEP Articolul 154). PON sunt mai precise și mai detaliate decât PNS și stabilesc modul în care trebuie folosite fondurile FEP de către Statele Membre (vezi FEP Articolul 17).

Prin urmare vor stabili cadrul pentru implementarea strategiilor și priorităților ce pot fi cofinanțate de FEP. Asadar o activitate nu poate fi finanțată de FEP dacă nu este inclusă în PON. **Este deci important ca activitățile legate de managementul siturilor Natura 2000 să fie incluse în PON în cazul în care autoritățile au intenția de a utiliza fonduri FEP pentru cofinanțarea unor asemenea activități.**

**TABEL 7: DATE CHEIE
ÎN PROCESUL DE IMPLEMENTARE AL FEP**

Actiune	Data
Statele Membre depun PNS	Cel mai târziu la depunerea PON
Statele Membre depun PON	31 Decembrie 2006
Comisia poate solicita Statelor Membre să amendeze PON	În decurs de două luni de la prezentarea PON
Aprobarea de către Comisie a PON	În decurs de patru luni de la prezentarea PON acceptat
Implementarea PON	1 ianuarie 2007
Dezbateri privind implementarea PNS, organizate de către Comisie și bazate pe propunerile scrise ale Statelor Membre	21 Decembrie 2011

**TABEL 8: LISTA ARTICOLELOR CHEIE
DIN REGULAMENTUL FEP
REFERITOARE LA NATURA 2000⁷**

Articolul	Text
4	Obiective
21	Domeniul de aplicare al măsurilor pentru Axa prioritară 1: ref 20(c) compensație socio-economică pt sprijinirea managementului flotei, inclusiv instruire profesională
27(1)(a)	Fondul poate contribui la finanțarea măsurilor socio-economice propuse de Statele Membre pentru pescarii afectați de dezvoltarea pescuitului care implică: 1(a) diversificarea activităților în vederea policalificării pescarilor;
27(1)(c)	Fondul poate contribui la finanțarea măsurilor socio-economice propuse de Statele Membre pentru pescarii afectați de dezvoltarea pescuitului care implică: 1(c) scheme de reconversie profesională pentru alte ocupații în afara de pescuitul marin;
28	Domeniul de aplicare al măsurilor pentru Axa Prioritară 2: ref – intervenții în producția piscicolă
29(1)(b)	Implementarea metodelor piscicole care, în comparație cu practicile obișnuite în sectorul piscicol, reduc substanțial impactul negativ sau măresc impactul pozitiv asupra mediului;
29(1)(c)	Sprijinirea activităților piscicole tradiționale importante pentru menținerea și dezvoltarea cadrului economic, social și de mediu;
30(2)(a)	Forme de acvacultură ce cuprind elemente de protecție și îmbunătățire a mediului, a resurselor naturale, a diversității genetice, a managementului peisajului și a preservării caracteristicilor tradiționale a zonelor piscicole;
30(2)(d)	Acvacultura durabilă compatibilă cu restricțiile de mediu specifice ce decurg din desemnarea siturilor Natura 2000 în conformitate cu Directiva 92/43/EEC
36	Domeniul de aplicare al intervențiilor pentru Axa Prioritară 3, măsuri de interes comun
37(a)	Contribuție durabilă la îmbunătățirea gospodăririi sau conservării resurselor;
37(b)	Promovarea metodelor și echipamentelor selective de pescuit și reducerea capturilor accidentale;
37(c)	Îndepărtarea echipamentelor de pescuit de pe fundul mării în scopul combaterii capturilor accidentale;
37(g)	Amenajarea, restructurarea sau îmbunătățirea siturilor piscicole;
37(i)	Actualizarea și îmbunătățirea capacității profesionale sau dezvoltarea unor noi metode și instrumente de instruire;
37(j)	Promovarea parteneriatelor între oamenii de știință și operatorii din sectorul piscicol;

⁷ NB: prezentul ghid nu înlocuiește regulamentele propriu-zise, publicate, care conțin textul final oficial ce guvernează operarea Fondurilor.

38(2)(a)	Construirea sau instalarea unor amenajari fixe sau mobile cu scopul de a proteja si dezvolta fauna si flora acvatice
38(2)(b)	Reabilitarea apelor interioare, inclusiv a zonelor de depunere a icrelor si a culoarelor de migrare pentru speciile migratoare
38(2)(c)	Protectia si imbunatarirea mediului in cadrul siturilor Natura 2000, in cazul in care se refera direct la activitatile de pescuit, excluzand costurile operationale
41(2)(b)	Proiecte pilot: testarea planurilor de management si a planurilor de alocare a efortului de pescuit, cu includerea, daca este cazul, a stabilirii de zone de interdictie a pescuitului, in vederea evaluarii consecintelor biologice si financiare si repopularii experimentale
41(2)(c)	Proiecte pilot: elaborarea si testarea metodelor menite sa imbunatateasca selectarea echipamentelor, reducerea capturilor accidentale, a deseurilor sau a impactului asupra mediului, in special asupra fundului marii
43	Domeniul de aplicare al interventiilor pentru Axa prioritară 4, in special ref (2)(b), (c), (d)
44(1)(b)	Restructurarea si redirectionarea activitatilor economice, in special prin promovarea ecoturismului, cu conditia ca aceste masuri sa nu duca la marirea efortului de pescuit
44(1)(c)	Diversificarea activitatilor prin promovarea policalificarii pescarilor, prin crearea unor locuri de munca in afara sectorului piscicol
44(1)(e)	Sprijinirea infrastructurii si serviciilor privind micile centre de pescuit si turism in beneficiul micilor comunitati de pescari
44(1)(f)	Protejarea mediului in zonele de pescuit in vederea mentinerii atractivitatii, reconstructia si amenajarea asezarilor cu activitate de pescuit situate in zona de coasta, protejarea si imbunatatirea mostenirii naturale si arhitecturale
44(1)(h)	Promovarea cooperarii inter-regionale si trans-nationale dintre grupurile interesate in zonele de pescuit , in special prin stabilirea de retele si promovarii celor mai bune practici
44(1)(i)	Instruirea si crearea conditiilor pentru elaborarea si implementarea strategiei de dezvoltare locala.
45	Participarea la dezvoltarea durabila a zonelor de pescuit, „entitati sau grupuri locale”, reprezentand parteneri publici si privati.

FEDR, FSE si Fondul de Coeziune

Strategia de coeziune are ca obiectiv fundamental sprijinirea convergentei reale si reducerea diferentelor socio-economice si teritoriale. Acest lucru se realizeaza prin co-finantarea investitiilor si a altor masuri in tarile, regiunile si zonele cel mai putin dezvoltate ale Uniunii. Pentru perioada 2007–13 strategia se va concentra asupra agendei Lisabona reiterate si asupra categoriilor de investitii care favorizeaza in mod deosebit cresterea, cum ar fi cercetarea si inovarea, infrastructura fizica, tehnologiile favorabile mediului, capitalul uman si cu (CSG)⁸. Include protejarea naturii si a speciilor in conformitate cu legislatia de mediu.

8 COM(2005) 299 „Politica pentru coeziune in sprijinul dezvoltarii si creari locurilor de munca: ghid pentru strategia comunitatii, 2007–13

Regulamentul general privind Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR), Fondul Social European (FSE) si Fondul de Coeziune (FC) stabileste principii comune, reglementari si stadarde pentru implementarea celor trei fonduri (Regulamentul Consiliului (CE) nr 1083/2006). In plus, prevederi speciale pentru fiecare din cele trei fonduri sunt prezentate in cadrul a trei Regulamente distincte.

Pentru perioada de programare 2007–13 Comisia a propus o simplificare foarte importanta. Strategia de coeziune va cuprinde **trei fonduri**: FEDR, FC si FES si **trei obiective**: Obiectivul 1: ‘Convergenta’ finantat de FEDR, FES si FC, Obiectivul 2: ‘Competitivitate Regionala si Locuri de munca’ finantat de FEDR si FES si Obiectivul 3: ‘Co-operare Teritoriala’ finantat de FEDR. Regiunile de convergenta sunt cele in care PIB pe cap de locuitor este sub 75% din media UE. Toate celelalte regiuni sunt potentiale candidate la zone de Obiectiv 2.

Fondul European pentru Dezvoltare Regionala (FEDR)

(Regulamentul Consiliului (CE) nr 1083/ 2006) din 11 iulie 2006 stabileste prevederile generale privind Fondul European de Dezvoltare Regionala, Fondul Social European si Fondul de Coeziune si inlocuieste Regulamentul (CE) nr. 1260/1999, si

Regulamentul (CE) No 1080/2006 al Parlamentului European si al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul European de Dezvoltare Regionala care inlocuieste Regulamentul (EC) Nr. 1783/1999)

Obiective

FEDR va contribui la intarirea coeziunii economice, sociale si teritoriale in cadrul UE prin reducerea inegalitatilor regionale, sprijinirea dezvoltarii structurale si reglarea economiilor regionale. FEDR urmareste indeosebi sa intareasca competitivitatea si inovatia, sa creeze locuri de munca durabile si sa promoveze dezvoltarea durabila din punct de vedere al mediului.

FEDR se concentreaza asupra unui numar de prioritati tematice care reflecta obiectivul Strategiei pentru Coeziune a UE (Articolele 4, 5 si 6 din Regulamentul FEDR). In general, FEDR contribuie la finantarea diferitelor initiative de dezvoltare regionala (ex. investitii productive si infrastructura)

Programare

FEDR functioneaza conform prevederilor pentru perioada de finantare 2007–13. In general, stabilirea orientarilor si programarilor structurale pentru Fondurile Structurale si de Coeziune se va desfasura in trei etape: 1) Consiliul European adopta Liniile Directoare Strategice comunitare cu privire la Coeziune propuse de Comisia pentru finantare, 2) Statele Membre elaboreaza **Cadrul National de Referinta pentru Strategie** (CNRS) care stabileste strategia cu prioritati tematice si teritoriale pentru a contribui la obiectivul Comunitatii, 3) Statele Membre pregatesc **Programele Operationale** (PO) care vor defini activitatile concrete in cadrul FEDR (ca si in cadrul FES si Fondului de Coeziune) la nivelul Statelor Membre. CNFR si PO se deruleaza in perioada 1 ianuarie 2007 – 31 Decembrie 2013. Ambele trebuie supuse Comisiei pentru aprobare.

Programele operationale vor stabili cum intentioneaza Statele Membre sa utilizeze fondurile FEDR. Prin urmare vor stabili cadrul pentru implementarea strategiilor si prioritatilor ce urmeaza sa fie cofinantate de fond. Asadar activitatile care nu sunt incluse in programele operationale nu vor fi finantate prin FEDR.

Noua cooperare teritoriala europeana

Obiectivul noii cooperari teritoriale europene (expus in Articolul 6 al Regulamentului privind FEDR) inlocuieste anterioara initiativa INTERREG la nivel european. Aceasta implica un statut mai important acordat cooperarii teritoriale, care se plaseaza in acest moment la acelasi nivel cu obiectivele privind convergenta si competitivitate. Obiectivul actual al cooperarii teritoriale al Fondurilor regionale din 2007–13 reprezinta 2.44% din totalul fondurilor si consta din trei componente:

6.1. trans-frontalier (74% din obiectiv)

Consta din 65 zone geografice diferite ale programului si trateaza probleme locale de-a lungul frontierelor pe uscat si maritime, cat si domeniul gospodarii resurselor naturale, a bazinelor de apa, etc. Beneficiari vor fi cel putin doua state, din care unul trebuie sa fie un stat membru. (Articolul 19 din Regulamentul FEDR).

6.2. trans-national (21% din obiectiv)

Consta dintr-un set de 13 zone geografice diferite ale programului si se concentreaza asupra inovatiilor, mediului, prevenirea riscurilor gospodarii apelor, sigurantei maritime, dezvoltarii urbane durabile, etc. Beneficiari vor fi cel putin doua state, din care unul trebuie sa fie un stat membru. (Articolul 19 din Regulamentul FEDR).

6.3. interregional (5% din obiectiv)

Aceasta componenta se concentreaza asupra schimburilor de experienta si buna practica in domeniul inovatiilor, mediului si prevenirii riscurilor. Nu va fi decat un singur program pentru UE, iar activitatile reprezinta o parte a programului principalelor fonduri structurale. In aceasta situatie cel putin trei state trebuie sa devina beneficiare, din care cel putin doua trebuie sa fie state membre. (Articolul 19 din Regulamentul FEDR).

Se vor infiinta un program nou de monitorizare si comitete de directionare a programelor la nivel regional sau interregional pentru a supraveghea implementarea acestor programe.

Regionile eligibile pentru finantare conform articolului 6 FEDR (cooperare teritoriala europeana): http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/graph/cartes_en.htm

**TABEL 9: DATE CHEIE
ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A FEDR**

Actiune	Data
Stabilirea liniilor directe strategice comunitare privind Coeziunea	Adoptate in 6 octombrie 2006 (Decizia Consiliului 2006/702/CE)
Statele Membre pregatesc si inainteaza CNFR	In decurs de cinci luni de la adoptarea Liniilor directe comunitare (Regulament General, Articol 28.2)
Statele Membre pregatesc si inainteaza propunerile de programe operationale in cadrul FEDR	In maximum cinci luni de la luarea de catre comisie a deciziei privind CNFR (Regulament General, Articolul 32.3) eventual odata cu prezentarea CNFR (Regulament General, Articol 28.2)
Comisia poate solicita Statelor Membre revizuirea propunerii de program	
Comisia va adopta fiecare program operational	Cat mai repede posibil, in maximum patru luni de la data oficiala a prezentarii programului de catre Statul Membru (Regulament General, Articol 32.5)
Inceperea programelor operationale FEDR	1 ianuarie 2007
Statele Membre prezinta Comisiei un raport privind evolutia implementarii CNFR	Sfarsitul anilor 2009 si 2012.

**TABEL 10: LISTA ARTICOLELOR CHEIE DIN
REGULAMENTUL FEDR LEGATE DE NATURA 2000⁹**

Articolul	Text
	Obiectivul Convergenta
4 (2)	Societate informationala, cuprinzand elaborarea continutului, serviciilor si aplicatiilor locale, imbunatatirea accesului la serviciile publice on-line si dezvoltarea acestora, sprijinirea si servicii pentru SME in scopul adoptarii si utilizarii efective a tehnologiilor de informare si comunicare (ICT)
4 (4)	Mediu, inclusiv investitii legate de gospodarierea deseurilor, alimentarea cu apa, tratarea apei menajere din mediul urban, calitatea apei, prevenirea si controlul integrat al poluarii, reabilitarea siturilor si terenurilor contaminate, promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, sprijinirea IMM-urilor in promovarea modelelor de productie durabila prin introducerea sistemelor eficiente de gospodarie a mediului si adoptarea si utilizarea tehnologiilor de prevenire a poluarii
4 (5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv dezvoltarea si implementarea planurilor de prevenire si combatere a riscurilor naturale si tehnologice
4 (6)	Turism, inclusiv promovarea bogatiilor naturale ca potential pentru dezvoltarea unui turismului durabil, protejarea si imbunatatirea mostenirii naturale in scopul sprijinirii dezvoltarii economice, urmarind imbunatatirea serviciilor furnizate in turism prin adaugarea unor noi servicii, cu plus valoare si de incurajare a unui turism nou, bazat pe principii durabile
4(8)	Investitii in transport, inclusiv retele trans-europene si strategii integrate la nivel de orase pentru curatenia transportului urban care contribuie la [...] reducerea impactului asupra mediului

⁹ NB: prezentul ghid nu inlocuieste regulamentele propriu-zise, publicate, care contin textul final oficial ce guverneaza operarea Fondurilor.

Articolul	Text
4(9)	Energie, inclusiv rețele trans-europene, ce contribuie la [...] cuprinzând și aspecte de mediu, îmbunătățirea eficienței energetice și dezvoltarea energiei regenerabile
4(10)	Investiții în învățământ, care contribuie la creșterea gradului de atracție și a calității vieții în regiuni
	Obiectivul : Competitivitate regională și locuri de muncă
5(2)a	Mediul și prevenirea riscurilor, și în mod special: stimularea investițiilor pentru reabilitarea siturilor și terenurilor contaminate și promovarea dezvoltării infrastructurii legate de biodiversitate și Natura 2000 ce contribuie la dezvoltarea economică durabilă și diversificarea zonelor rurale
5(2)b	Mediul și prevenirea riscurilor, și în mod special: stimularea eficienței energiei și producerea de energie regenerabilă
5(2)d	Mediul și prevenirea riscurilor, și în mod special: elaborarea planurilor și măsurilor pentru prevenirea și înlăturarea riscurilor naturale și tehnologice
5(3)a	Acces, în afara marilor centre urbane, la servicii de transport și telecomunicații de interes economic general
	Obiectivul: cooperare europeană teritorială
6(1)a	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice și sociale prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: încurajarea întreprinzătorilor și mai ales dezvoltarea SME, schimburilor turistice, culturale, transfrontaliere
6(1)b	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice și sociale prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: încurajarea protecției și gospodăririi comune a mediului;
6(1)d	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice și sociale prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: reducerea izolării prin acces îmbunătățit la rețele și servicii de transport, informație și comunicare și prin sisteme transfrontaliere de apă, deseuri și energii și alte facilități
6(1)e	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice și sociale prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: dezvoltarea colaborării, capacității instituționale și utilizării comune a infrastructurilor, în special în sectoare ca sănătate, cultură, turism și educație.
6(1) end	În plus, FEDR poate contribui la promovarea cooperării legale și administrative, integrarea pietelor de forță de muncă trans – frontaliere, inițiativelor locale de angajare a forței de muncă, oportunitatea egalității sexelor, includerea socială și pentru instruire, și de împartire a resurselor umane și a facilităților pentru cercetare și dezvoltarea tehnologiilor.
6(2)b	Stabilirea și dezvoltarea cooperării transnaționale, inclusiv a cooperării bilaterale între regiuni maritime neacoperite de punctul 6(1), prin finanțarea rețelilor și acțiunilor ce conduc la dezvoltarea teritorială integrată a următoarelor priorități: mediu, gospodărirea apei, eficiența energetică, prevenirea riscurilor și acțiuni de protecție a mediului cu o clară dimensiune trans-națională care cuprinde protecția și gospodărirea bazinelor râurilor, zonelor de coastă, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede, prevenirea secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și protecție împotriva riscurilor naturale și tehnologice, și de protejare și promovare a valorilor naturale cu scopul sprijinirii dezvoltării socio-economice și a turismului durabil.

Articolul	Text
6(2)d	Stabilirea și dezvoltarea cooperării transnaționale, inclusiv a cooperării bilaterale între regiuni maritime, neacoperite de punctul 6(1) , prin finanțarea rețelilor și acțiunilor ce conduc la dezvoltarea teritorială integrată a următoarelor priorități: dezvoltare urbană durabilă, întărirea dezvoltării policentrice la nivel transnațional, național și regional, cu un impact transnațional clar. Acțiunile pot include crearea și îmbunătățirea rețelilor și legăturilor de tip urban-rural; strategii de soluționare a problemelor comune mediului urban și rural, pastrarea și promovarea patrimoniului natural, și integrarea strategică a dezvoltării zonelor pe baza intereselor transnaționale.
6(3)a	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea rețelilor și schimburilor de experiență între autoritățile regionale și locale cu accent pe problemele la care se face referire în Articolul 5(1) și (2) Articolul 8.
6(3)b	Întărirea eficienței politicilor regionale prin promovarea: schimburilor de experiență privind identificarea, transferul și promovarea bunelor practici inclusive cele privind dezvoltarea urbană durabilă despre care Articolul 8 face referire.
6(3)c	Întărirea eficienței politicilor regionale prin promovarea: acțiunilor ce implică efectuarea de studii, colectarea de date, și observarea și analizarea tendințelor în spațiul comunitar.
8	Dezvoltarea durabilă urbană : întărirea creșterii economice, reabilitarea mediului fizic, reamenajarea terenurilor care anterior au fost subiectul unui alt proiect de dezvoltare, pastrarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, promovarea spiritului întreprinzător, angajarea mainii de lucru locale și dezvoltării comunității, și asigurarea de servicii pentru populație ținând cont de schimbările în structurile demografice.
10	Zone cu handicap natural și geografic : finanțarea investițiilor ce au ca scop îmbunătățirea accesului, promovarea și dezvoltarea activităților economice legate de patrimoniul cultural și natural, cu promovarea utilizării durabile a resurselor naturale și încurajarea dezvoltării durabile a turismului

Fondul Social European (FES)

Regulamentul Consiliului (CE) Nr. 1083/2006 din 11 iulie 2006 care stabileste prevederile generale privind Fon-
dul European de Dezvoltare Regionala, Fondul Social
European si anuleaza Regulamentul (EC) Nr 1260/1999;
si

Regulamentul (EC) Nr 1081/2006 al Parlamentului Eu-
ropean si al Consiliului din 5 iulie 2006 care se refera
la Fondul Social European si inlocuieste Regulamentul
(CE) Nr 1784/1999.

Objective

FES urmeaza sa sprijine strategii si prioritati orientate
spre obtinerea progresului in realizarea locurilor de
munca, imbunatirea calitatii si productivitatii muncii
si promovarea integrarii si coeziunii (in strategia euro-
peana a fortei de munca (EES)). In mod deosebit, FES
va analiza obiectivele Comunitatii in domeniul integra-
rii sociale, educatiei si invatamantului si egalitatii intre
sexe. FES isi concentreaza sprijinul pe un numar de pri-
oritati tematice care reflecta obiectivul Strategiei pen-
tru Coeziune a UE. (Articolul 3 din Regulamentul FES).

Programare

FES urmeaza sa se desfasoare conform programului pen-
tru perioada de finantare 2007–13. In general, stabilirea
orientarilor si programarii pentru Fondurile Structurale
si de Coeziune se va desfasura in trei etape: 1) Consi-
liul European elaboreaza **Linile directe strategice
privind coeziunea** pentru finantare, 2) Statele Membre
elaboreaza **cadrul de referinta pentru strategia na-
tionala** (CNFR) care stabileste strategia de contributie
la obiectivul Comunitatii, 3) Statele Membre pregatesc
programe operationale in care sunt prezentate acti-
vitatile concrete in cadrul FES (ca si in cadrul FEDR si al
Fondului de Coeziune) la nivelul fiecaruia dintre Statele
Membre. CNFR si programele operationale se vor desfa-
sura in perioada 1 Ianuarie 2007 – 31 Decembrie 2013.

Programele operationale FES vor reflecta alegerile stra-
tegie si prioritatile, prin urmare posibilitatea includerii
unei liste detaliate a activitatilor este destul de redu-
sa. Includerea prioritatilor de mediu in program este totusi
posibila iar acestea pot fi legate de zone ce pot sprijini
implementarea retelei Natura 2000 (ex. reforma admi-
nistrativa intr-un stat membru cu privire la gospodari-
rea mediului).

TABEL 11: DATELE CHEIE
ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE A FES

Actiune	Data
Stabilirea liniilor directe strate- gice comunitare de Coeziune	Adoptat in 6 Octombrie 2006 (Decizia consiliului 2006/702/EC)
Statele Membre pregatesc si in- ainteaza CNFR	In interval de 5 luni de la adop- tarea Liniilor Directoare ale Stra- tegiei Comunitare (Regulament General, Articol 28.2)
Statele Membre pregatesc si inainteaza propunerile de pro- grame operationale in cadrul FES	In maximum 5 luni de la luarea de catre comisie a deciziei pri- vind CNFR (Regulament General, Article 26) sau odata cu prezen- tarea CNFR (Regulament Gene- ral, Article 28.2)
Comisia poate solicita Statelor Membre revizuirea propunerii de program	
Comisia va adopta fiecare pro- gram operational	Cat mai repede posibil, in maxi- mum patru luni de la depunerea oficiala facuta de catre Statul Membru. (Regulament General, Article 32.5).
Inceperea programelor operati- onale FES	1 ian 2007
Statele Membre prezinta Comi- siei un raport privind evolutia implementarii CNFR	Prima data in 2008 iar apoi cel mai tarziu la 1 Octombrie in fi- ecare an
Incheierea programelor opera- tionale FES	31 Dec 2013

TABEL 12: LISTA ARTICOLELOR
CHEIE DIN REGULAMENTUL FES
REFERITOARE LA NATURA 2000¹⁰

Articolul	Text
	Obiectiv: Convergenta si competitivitate si forta de munca locale
3(1)a ii	Proiectarea si difuzarea unor forme inovative si mai productive de organizare a muncii cu nivel sporit de sanatate si siguranta a muncii, identificarea necesitati- lor viitoare referitoare la meserii si abilitati/cunostinte/ capacitati si dezvoltarea unor servicii specifice de an- gajare, instruire si sprijinire a lucratorilor in contextul restructurarii companiilor si sectorului.
	Obiectiv: Convergenta
3(2)b i	Consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei ad- ministratiilor si serviciilor publice [...]: proiectarea, mo- nitorizarea si evaluarea strategiilor si programelor de calitate, statistici si specializare, sprijinirea coordonarii interdepartamentale si dialog intre organismele pu- blice si private relevante
3(2)b ii	Consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei ad- ministratiilor si serviciilor publice [...]:formarea capaci- tatii de elaborare a strategiilor si programelor, inclusiv a celor privind aplicarea legislatiei, mai ales prin instru- irea manageriala si a personalului si sprijinirea specifica a serviciilor cheie, inspectoratelor si a factorilor socio- economici, inclusiv parteneri sociali si organizatii ne- guvernamentale relevante

10 NB: prezentul ghid nu inlocuieste regulamentele
propriu-zise, publicate, care contin textul final
oficial ce guverneaza operarea Fondurilor.

Fondul de Coeziune

Regulamentul Consiliului (CE) Nr. 1083/2006 din 11 iulie 2006 care stabileste prevederile generale privind Fondul European de Dezvoltare Regionala, Fondul Social European si Fondul de coeziune si anuleaza Regulamentul (EC) Nr 1260/1999; si

Regulamentul consiliului (EC) Nr 1084/2006 din 11 iulie 2006 care stabileste Fondul de Coeziune si anuleaza Regulamentul (CE) Nr 1164/94

Este putin probabil ca Fondul de Coeziune sa poata fi utilizat pentru finantarea directa a retelei Natura 2000. Totusi ar putea exista situatii in care siturile Natura 2000 ar avea de castigat in mod indirect prin proiecte stabilite in cadrul Fondului de Coeziune.

Obiective

Fondul de Coeziune asigura asistenta pentru:

- retele de transport trans-european, acordand prioritate deosebita proiectelor de interes european (Decizia Nr 1692/96/EC);
- Mediul din prioritatile stabilite pentru strategia comunitara de protectie a mediului in cadrul programului de strategie si actiune privind mediul. In acest context Fondul poate interveni si in zone legate de dezvoltare durabila care prezinta evidente avantaje pentru mediu, si anume eficienta energetica si energie regenerabila si, in sectorul de transport inafara retelelor transeuropene, transport feroviar, fluvial si marin, sisteme de transport intermodale si interoperativitatea lor, managementul traficului rutier, naval si aerian, curatenia la nivel de transport urban si transport public .

Programare

Fondul de Coeziune trebuie sa opereze conform prevederilor pentru perioada de finantare 2007–13. Programarea pentru Fondurile Structurale si de Coeziune la nivelul Statelor Membre se va desfasura in trei etape: 1) Statele Membre elaboreaza **Cadrul National de Referinta pentru Strategie** (CNRS) care stabileste strategia pentru dezvoltare durabila ca o contributie la obiectivul Comunitatii, 2) Statele Membre pregatesc **Programele Operationale** (PO) care vor defini un set de prioritati pentru realizarea carora este necesar sprijin financiar. Fiecare axa de prioritati cuprinde un grup de operatiuni. CNRSsi programele operationale se desfasoara pe perioada 1 ianuarie 2007 – 31 Decembrie 2013. Planurile operationale sunt adoptate de CE.

Activitatile care nu sunt incluse in programele operationale nu pot beneficia de co-finantare.

TABEL 13: DATE CHEIE IN PROCESUL DE IMPLEMENTARE A FONDULUI DE COEZIUNE

Actiune	Data
Stabilirea liniilor directe strategice comunitare pentru Coeziune	Adoptat in 6 Octombrie 2006 (Decizia Consiliului 2006/702/EC)
Statele Membre inainteaza CNRS	In interval de 5 luni dupa adoptarea liniilor directe strategice comunitare (Regulament General, Articol 28.2)
Statele Membre prezinta programele operationale	Cat mai repede, in maximum 4 luni de la inaintarea oficiala de catre statul membru (Regulament General, Articol 32.5)

Au inceput deja negocieri neoficiale cu Statele Membre pentru discutarea CNFR.

TABEL 14: LISTA ARTICOLELOR CHEIE IN REGULAMENTUL FONDULUI DE COEZIUNE PRIVITOARE LA NATURA 2000¹¹

Articolul	Text
2 (1)b	Sprijinul acordat prin acest fond este oferit actiunilor in urmatoarele zone, asigurand un echilibru corespunzator si in conformitate cu necesitatile de investitie si infrastructura specifice fiecarui stat membru ce primeste asistenta: mediul in cadrul prioritatilor stabilite pentru strategia comunitara de protectie a mediului in cadrul programului de strategie si actiune privind mediul, in acest context fiind incluse si zone legate de dezvoltare durabila care prezinta evidente avantaje de mediu, si anume eficienta energetica si energie regenerabila si, in sectorul de transport inafara retelelor transeuropene, transport feroviar, fluvial si marin, sisteme de transport intermodale si interoperativitatea lor, managementul traficului rutier, naval si aerian, curatenia la nivel de transport urban si transport public .

11 NB: prezentul ghid nu inlocuieste regulamentele propriu-zise, publicate, care contin textul final oficial ce guverneaza operarea Fondurilor.

Instrument de finantare pentru Mediu (LIFE+)

LIFE+ va consta din trei componente: LIFE+ Natura si Biodiversitate, LIFE+ Strategie si Control pentru Mediu si LIFE+ Informare si Comunicare.

Obiective

Obiectivele specifice ale LIFE+ Natura si Biodiversitate sunt enuntate in Articolul 4 (2):

- de a contribui la implementarea strategiei si legislatiei Comunitatii referitoare la natura si biodiversitate [...]; si de a sprijini dezvoltarea ulterioara si implementarea retelei Natura 2000, inclusiv a habitatelor si speciilor litorale si marine;
- de a contribui la consolidarea bazei de cunostinte in vederea dezvoltarii, controlului, monitorizarii si evaluarii politicii si legislatiei Comunitatii pentru natura si biodiversitate;
- de a sprijini proiectarea si implementarea abordarilor strategice si a instrumentelor pentru monitorizarea si evaluarea naturii si biodiversitatii si factorii, presiunile si reactiile cu impact asupra acestora, in special cu scopul de a stopa pierderile de biodiversitate in cadrul UE pana in 2010 si amenintarea naturii si biodiversitatii de catre modificarile climatice;
- de a asigura sprijinirea unei gospodarii mai bune a mediului, prin largirea participarii grupurilor de interese, inclusiv a ONG-urilor la consultari si implementarea politicii si legislatiei privitoare la natura si biodiversitate."

Programare

Fondul LIFE+ va functiona pe baza programarii multianuale dispusa de catre Comisie. Comisia elaboreaza programele de strategie multianuale pentru 2007 – 2010 si 2011 – 2013. Aceste programe vor stabili obiectivele principale, zonele prioritare de actiune pentru finantarea comunitara. Acestea vor include alocari intre Statele Membre si vor indica ce parti din buget sunt supuse administrarii centrale directe si prin delegare. Programul de lucru pentru prima perioada de programe multianuale, 2007-2010 este cuprins in anexa la Regulament (Anexa II).

Pe langa programele multianuale, Comisia furnizeaza de asemenea si informatii privind alocarea intre statele membre a bugetului LIFE+ existent, stabilita de criterii in care sunt cuprinse marimea si densitatea populatiei si procentul de situri de importanta comunitara pe baza Directivei Habitate. Aceste alocari bugetare vor fi calculate pentru perioadele multianuale 2007–10 si 2011–13.

In cadrul programelor multianuale strategice, Comisia publica solicitari anuale pentru propuneri de proiecte. Statele membre primesc si aduna propunerile individuale si le inainteaza Comisiei spre analiza. In final, Comisia decide care proiecte vor primi finantare de la bugetul anual LIFE+. In procesul de selectare a proiectelor se acorda prioritate acelor proiecte care demonstreaza cea mai semnificativa contributie la obiectivele de mediu stabilite la nivelul Uniunii Europene, inclusiv proiectele transnationale.

In ceea ce priveste contributia la nivel national, incepand cu 2008 statele membre pot inainta Comisiei o declaratie privitoare la prioritatile lor nationale anuale (conform prioritatilor enumerate in Anexa II). Trebuie subliniat ca aceste prioritati anuale sunt diferite de orice planuri si programe pregatite pentru FEADR, FEP si pentru Fondurile Structurale si de Coeziune. In momentul in care raspund solicitarii Comisiei, Statele Membre pot inainta si comentarii scrise cu privire la propunerile de proiecte individuale, subliniind in ce mod propunerea corespunde prioritatilor nationale stabilite anual. Apelul anual facut de catre Comisie pentru propuneri de proiecte si selectarea cererilor acceptate trebuie sa tina seama de aceste prioritati nationale anuale.

Excludere de la eligibilitate: Articolul 9 din Textul LIFE+ prevede: „Prezentul Regulament nu va finanta masuri supuse criteriilor de selectie si scopului principal al, sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare, inclusiv Fondul European de Dezvoltare Regionala, Fondul European Social, Fondul pentru Coeziune, Fondul European pentru Dezvoltare Rurala, Programul Cadru pentru Competitivitate si Inovare, Fondul European pentru Pescuit si Al 7-lea Program Cadru pentru cercetare, dezvoltare tehnologica si activitati demonstrative. Beneficiarii stabiliti conform acestui regulament vor furniza informatii cu privire la finantarile pe care le-au primit de la bugetul Comunitatii si la solicitarile de finantare in curs de desfasurare adresate Comisiei. Comisia si Statele Membre vor lua masuri pentru a asigura coordonarea si complementaritatea cu alte instrumente comunitare. De asemenea, Comisia va raporta cu privire la aceste aspecte in cadrul revizuirii intermediare (la jumatatea termenului) si in cadrul evaluarii finale prevazute in Articolul 15.” Asadar LIFE+ trebuie utilizat pentru finantarea activitatilor, in situatia in care, implementarea nationala a altor fonduri comunitare discutate in prezentul manual nu a prevazut eligibilitatea pentru finantare. Acest manual poate oferi posibilitatea de verificare a complementaritatii. Decizia finala se poate lua numai in faza de implementare nationala sau regionala.

TABEL 15: DATE CHEIE ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE PENTRU FONDUL LIFE+

Actiune	Data
Comisia adopta primul program multi-anual de strategie pentru 2007–10	Adoptata odata cu Regulamentul (Anexa II)
SM prezinta Comisiei prioritatile nationale anuale	Cat de repede se poate dupa adoptarea programului multi-anual, fara depasirea datei specificate ulterior de Comisie As soon as possible after the adoption of the multi-annual programme, no later than the date specified later on by the Commission (conform Articolului 14(2)(a)). Nota: Nu se vor inainta asemenea prioritati cu ocazia solicitarilor anuale pentru bugetul 2007.
Intrarea in vigoare a fondului LIFE+ odata cu primele solicitari pentru propuneri facute de Comisie	toamna anului 2007
Apel facut de catre Comisie pentru propuneri de proiecte	Anual incepand cu 2007

Articole cheie in Regulamentul LIFE+ legate de Natura 2000¹²

Articolul cheie in Regulamentul LIFE+ referitor la Natura 2000 este Articolul 3, care expune criteriile de selectie pentru masurile si proiectele ce urmeaza a fi finantate conform Regulamentului.

Conform Articolului 3, proiectele finantate de LIFE+ trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii:

- sa fie de interes comunitar, respectiv sa aduca o contributie importanta la realizarea obiectivului general al LIFE+ enuntat in Articolul 1(2); si
- sa fie coerente si realizabile din punct de vedere tehnic si financiar, iar fondurile sa fie utilizate eficient.

In plus, in vederea asigurarii unui plus de valoare la nivel european si a evitarii finantarii unor activitati recurente, proiectele trebuie sa indeplineasca cel putin unul din urmatoarele criterii:

- Sa fie proiecte de promovare a bunelor practici sau proiecte demonstrative de implementare a Directivei 79/409/EEC a Consiliului cu privire la conservarea pasarilor salbatice sau Directiva Consiliului 92/43/EEC¹³;
- Sa fie proiecte inovatoare sau demonstrative legate de obiectivele de mediu comunitare, cuprinzand dezvoltarea sau difuzarea tehnicilor de buna practica, tehnologiilor sau a abilitatilor;
- Sa fie proiecte de constientizare (companii) si instruire speciala pentru agentii participanti la interventii de prevenire a incendiilor in paduri;
- Masuri si proiecte pentru dezvoltarea si implementarea obiectivului Comunitatii privind monitorizarea pe scara larga, armonioasa, completa si pe termen lung a padurilor si a interactiunilor de mediu.”

In Anexa I a Regulamentului se afla de asemenea mai multe informatii detaliate cu privire la conditiile de finantare. Punctul (j) al acestei Anexe enumera masurile specifice prevazute spre a fi finantate de componenta Natura si Biodiversitate din cadrul LIFE+. Intre acestea sunt cuprinse:

- Managementul sitului si speciilor si planificarea sitului, inclusiv imbunatatirea coerentei ecologice a retelei Natura 2000;
- Monitorizarea starii de conservare inclusiv stabilirea procedurilor si structurilor necesare monitorizarii;
- Elaborarea si implementarea planurilor de actiune cu privire la conservarea speciilor si habitatului;
- Extinderea retelei Natura 2000 in zonele marine; si
- Achizitionarea terenului (cu anumite restrictii enumerate in Anexa)

In plus, Articolul 9, care stabileste limitele de selectie, are o importanta deosebita (discutat mai sus).

12 NB: prezentul ghid nu inlocuieste regulamentele propriu-zise, publicate, care contin textul final oficial ce guverneaza operarea Fondurilor.

13 Directivele UE Pasari, respectiv Habitate.

Al 7-lea Program Cadru pentru Cercetare (PC7)

Decizia Nr 1982/2006/EC a Parlamentului European si a Consiliului din 18 Decembrie 2006 cu privire la al 7lea Program Cadru al Comunitatii Europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologica si activitati demonstrative (2007–13)

Obiective

Al 7lea Program Cadru pentru Cercetare (PC7) enunta prioritatile si activitatile Comunitatii in domeniul cercetarii si dezvoltarii tehnologice pentru perioada 1 Ianuarie 2007 – 31 Decembrie 2013. Obiectivele PC7 sunt orientate in special spre sprijinirea scopurilor din agenda Lisabona prin activitatile de cercetare finantate de Comunitate.

Printre alte lucruri, PC7 va sprijini cercetarea transnationala intr-o gama de domenii tematice, de ex. mediul (Articolul 2 al Deciziei). Temele cheie privitoare la mediul in cadrul PC7 sunt 1) previziunea modificarilor sistemelor de climat, ecologice, terestre si oceanice, 2) instrumente si tehnologii pentru monitorizarea, prevenirea si reducerea presiunilor si riscurilor asupra mediului, inclusiv asupra sanatatii, si 3) instrumente si tehnologii durabile pentru mentinerea mediului natural si antropic.

Programare

PC7 se desfasoara in perioada 1 Ianuarie 2007 – 31 Decembrie 2013. Propunerile de proiecte individuale in cadrul PC7 sunt initiate prin apeluri prin care cercetatorii sunt invitati sa inainteze propuneri de proiecte pentru o anumita arie a Programului Cadru. Apelurile vor fi publicate in Jurnalul Oficial al Uniunii Europene iar informatii suplimentare se pot obtine in paginile web Europa and Cordis¹⁴.

14 A se vedea: http://europa.eu.int/comm/research/future/index_en.cfm + www.cordis.lu/fp7

TABEL 16: DATE CHEIE ALE PROCESULUI DE IMPLEMENTARE PENTRU CERCETARE PC7

Action	Date
Lansarea PC7	inceputul anului 2007
Primele apeluri pentru propuneri de proiecte si primele proiecte PC7 ce trebuie lansate	De la inceputul anului 2007
Continuarea apelurilor pentru propuneri si derularea proiectelor in cadrul PC7	2007–13
Incetare PC7	2013

TABEL 17: LISTA ARTICOLELOR CHEIE ALE PC7 CERCETARE LEGATE DE NATURA 2000¹⁵

Articolul	Text
2(1) (i) f	Cooperare: sprijinirea intregii game de actiuni de cercetare desfasurate in cooperare in urmatoarele domenii tematice: Mediu (inclusiv Modificari Climaterice)
2(1) (i) g	Cooperare: sprijinirea intregii game de actiuni de cercetare desfasurate in cooperare in urmatoarele domenii tematice: transport (eg Aeronautica)
Programul pentru Capacitate ar putea fi potrivit de ex. pentru infrastructura (Article 2(iv)). Temele privind Alimentatie, Agricultura si Piscicultura, si de Biotehnologie pot fi potrivite pentru programul de cooperare (Article 2(1)(i)b).	

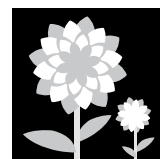
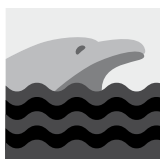
15 NB: prezentul ghid nu inlocuieste regulamentele propriu-zise, publicate, care contin textul final oficial ce guverneaza operarea Fondurilor.

OPTIUNI DE FINANTARE PENTRU ACTIVITATI DE MANAGEMENT NATURA 2000

In cele ce urmeaza sunt prezentate cateva posibile proiecte de conservare pe scara larga in care fondurile comunitare pot fi utilizate pentru a sprijini diferite aspecte de management. Masurile specifice discutate in exemple sunt incluse in tabelele urmatoare. Prin identificarea modalitatilor in care aceste exemple pot obtine

finantarea se spera ca cei implicati in proiectele de conservare din Europa sa recunoasca diversele oportunitati ce le sunt puse la dispozitie prin noua abordare a finantarii, dar si nevoia de a cauta in mod activ fonduri dintr-o gama diversa de surse.

Exemplul 1:

Conservarea ursilor in siturile Natura 2000

Ursul brun (*Ursus arctos*) este specia de urs cea mai raspandita in lume. Ursul brun are un cap masiv cu nasul scurt, urechi mici, rotunjite, coada scurta si un corp masiv cu un graban proeminent. Ursii au o rata de reproducere scazuta si sunt vulnerabili la factorii patogeni umani. Sunt ominvori si necesita habitate largi, fapt care ii face vulnerabili la schimbarile de folosire a terenului. Cel mai bun habitat al ursului a disparut deja ca urmare a exploatarei si defrisarii padurii. Arealurile si coridoarele importante pentru ursi necesita protectie si o administrare corespunzatoare. Dar nu numai prezenta habitatelor existente este importanta pentru supravietuirea ursului brun. Acceptarea ursului brun si managementul adaptabil reprezinta elemente cruciale pentru viitorul acestei specii. Este nevoie de educatie si informare publica referitoare la comportamentul si ecologia ursului, pentru ca locuitorii din arealul ursului sa fie informati. Agricultorii trebuie incurajati sa utilizeze tehnicile traditionale pentru paza vitelor, in vederea reducerii conflictului generat de atacurile asupra vitelor.

Activitati ce pot fi necesare pentru "Conservarea ursului in siturile Natura 2000" [numarul activitatii reprezinta numarul foii corespunzatoare din tabelele urmatoare]:

- Instruirea personalului implicat in conservarea ursului [activ. 3, 21]
- Refacerea sitului, imbunatatirea habitatului ursilor (ex. plantarea plantelor ce constituie hrana traditionala, ca pomi fructiferi) [activ. 13, 15]
- Monitorizarea pe termen lung a indivizilor/ursilor [activ. 17, 19]
- Recensamantul populatiei de ursi [activ. 2]
- Educarea populatiei din zona [activ. 20, 21]
- Dezvoltarea si vanzarea produselor favorabile ursilor [activ. 15, 16]
- Stabilirea unor retele de proiecte pentru ursi in regiunile invecinate [activ. 20]
- Reducerea barierelor de infrastructura in coridoarele ursilor (pasaje verzi, pasaje subterane) [activ. 13]
- Activ. intensa de convingere a publicului pentru a obtine acceptarea ursilor [activ. 20]
- Evaluarea activitatii de relatii cu publicul [activ. 20]
- Informarea si convingerea grupurilor de interese implicate [activ. 20]
- Elaborarea si/sau actualizarea planurilor de management cu participarea detinatorilor de interese [activ. 5, 8]
- Masuri de prevenire a pagubelor (garduri electrice, caini de paza) [activ. 15, 24]
- Crearea unei zone tampon favorabila ursilor, in jurul sitului (pe terenul agricol) [activ. 15, 16]
- Amenajarea si mentinerea traseelor educationale in interiorul sitului [activ. 22, 25]
- Amenajarea infrastructurii pentru vizitatori (centre de vizitare) [activ. 25]
- Amenajarea infrastructurii destinata speciei (tarcuri pentru reabilitare) [activ. 24]
- Prevenirea riscurilor in zona (masuri contra incendiului in padure) [activ. 18]

Masurile referitoare la acest proiect sunt marcate in tabelele urmatoare.

Ursus arctos, Ursul brun.
© WWF-Canon/Michel Gunther

Exemplul 2:

Mijloace de existenta din silvicultura si agricultura in situri Natura 2000

Domeniul "Livelihood" se compune din mai multe terenuri agricole aflate pe malul unui curs de apa, o padure de fag cu cateva petice de conifere si o zona umeda cu izvoare. Modelul original de plantare a fost echien, servind o structura clasica de productie. Unele parcele au fost transformate progresiv in vederea conversiei plantatiei la padure multi-etajata. Alte parcele continua furnizarea de lemn de calitate. O parte din resturi lemnoase sunt utilizate in producerea de energie. Una dintre parcele este localizata intr-o zona umeda formata din numeroase izvoare. Plantatia anterioara de conifere a fost total recoltata si canalele au fost umplute cu resturi recoltate pentru refacerea nivelului initial de umezeala. Optiunea silviculturala aleasa este regenerarea naturala, iar in zonele in care cresterea nu este suficient de rapida se pot planta specii adaptate de padure pentru completarea golurilor. Flora si fauna se regenereaza singure iar semi-habitatul se poate reface. Acest tip de gospodarire este considerat durabil si permite cresterea biodiversitatii pe toate parcelele, ramanand profitabil si pentru padure. Culturile de pe terenurile agricole sunt recoltate anual. Unele sunt destinate obtinerii de produse alimentare, iar altele sunt pasuni destinate productiei de nutret. Gospodarirea acestor terenuri respecta masurile de agro-mediu.

Activitati ce pot fi necesare pentru "Mijloace de existenta din silvicultura si agricultura in situri Natura 2000"
[numarul activitatii reprezinta numarul paginii corespunzatoare din tabelele care urmeaza]:

Silvicultura

- Plantari adaptate sitului cu utilizarea a diferite specii de arbori pentru crearea unei structuri de padure multi-etajata [activ. 12]
- Pastrarea arborilor batrani si a lemnului mort [activ. 12]
- Controlul speciilor straine care pot genera degradarea habitatului [activ. 14]
- Amestecul speciilor (diversificare genetica) [activ. 12]
- Spatiu variabil intre arborii nou plantati [activ. 12]
- Indepartare canalelor in zonele cu izvoare [activ. 12]
- Monitorizarea starii de sanatate/vitalitate a parcelelor [activ. 14]
- Programe de instruire a personalului [activ. 21]
- Dezvoltarea infrastructurii (amenajarea cailor de acces, utilizarea gardurilor pentru protectie contra vanatului/animalelor etc) [activ. 25]

Agricultura

- Amenajarea zonelor tampon in jurul campurilor [activ. 12]
- Recoltarea buruienilor, indepartarea buruienilor deja extrase [activ. 12]
- Rotatia zonelor de pasunat/cosit pe parcursul anului [activ. 12]
- Mentinerea gardului viu ofera si adapost pentru animale [activ. 12]

Informare si comunicare

- Campanie de comunicare si informare se adreseaza populatiei si scolilor, in colaborare cu centrele de cercetare [activ. 20, 21]
- Instalarea de marcaje si placute informative. [activ. 22]
- Amenajarea infrastructurii pentru uz public (exemple: expozitia de produse locale, garduri etc.) [activ. 22]

Masurile referitoare la acest proiect sunt marcate

in tabelele ce urmeaza.

Peisaj a Wachau.
© Josef Pennerstorfer

Exemplul 3:

Managementul durabil al unui curs de apa, cu conservarea habitatului vidrei si activitati de turism in situri Natura 2000

Blueriver (Raul Albastru) este unul dintre cele mai frumoase rauri din Europa. Mai multe portiuni ale raului sunt desemnate ca Situri Natura 2000 pentru ca ele contin habitate si specii enumerate in Directiva Habitata. De exemplu, exista conditii pentru habitatul vidrei, lacustelor si a numeroase libelule care traiesc in lacurile conectate la rau. Copiilor le place sa se joace de-a lungul raului pentru ca exista numeroase lucruri interesante ce pot fi descoperite. Turismul este in dezvoltare pentru ca regiunea prezinta o natura bogata si ofera numeroase posibilitati pentru activitati in natura ca drumetii, ciclism, rafting si observarea animalelor (vidra) etc. Ca urmare a construirii digurilor in partea superioara a raului debitul s-a accelerat si raul a devenit tot mai adanc. Acest fapt a creat probleme habitatelor importante legate de rau. Multe dintre lacuri au secat iar in prezent raul curge mai repede, neavand atat de multe brate ca inainte. Un alt rezultat a fost cresterea presiunii din partea vizitatorilor asupra habitatelor naturale ramase. Bazinul raului acopera teritorii in doua State Membre diferite.

Activitati ce ar putea fi necesare pentru “Managementul durabil al raului cu conservarea habitatului vidrei si activitati de turism in Situri Natura 2000”: [numarul activitatii reprezinta numarul paginii corespunzatoare din tabelele care urmeaza]

- Educarea populatiei locale in vederea acceptarii refacerii raului [activ. 20]
- Indepartarea barajelor [activ. 12]
- Achizitionarea terenului pentru refacerea raului [activ. 23]
- Instalarea unei scari de pesti [activ. 24]
- Amenajarea unui centru de vizitare [activ. 25]
- Amenajarea pentru turisti a unui loc pentru gratar in apropierea raului (pentru reducerea riscului de incendii) [activ. 22]
- Producerea unei brosure pentru turisti [activ. 3, 20]
- Amenajarea unui traseu pentru biciclete de-a lungul raului [activ. 22]
- Monitorizarea populatiilor de lacuste si libelule [activ. 17]
- Repopularea racului de rau endemic [activ. 13]
- Promovarea lemnului mort in padurea aluvionara [activ. 12]

Masurile referitoare la acest proiect sunt marcate in tabelele ce urmeaza.

Lutra lutra, vidra obisnuita.
© WWF-Canon/Sanchez & Lope

Exemplul 4:

Proiect de conservare a marsuinului

Marsuin/purcel de mare (*Phocoena phocoena*) este unul din cele mai mici cetacee din lume, ce ajunge pana la o lungime medie de 1,55 metri si greutate de 55 kilograme. In general se gaseste in apele litorale/de coasta. Intreaga populatie este amenintata de capturarea lor intamplatoare de catre pescari. Poluarea chimica si sonora ca si traficul navelor si lipsa de hrana constituie alte amenintari pentru aceasta specie. Sunt necesare mai multe cunostinte referitoare la arealul cheie al speciei iar situurile identificate trebuie protejate si administrate corespunzator. Pescarii trebuie incurajati sa gaseasca si sa utilizeze echipament de pescuit care sa reduca prinderea accidentala a exemplarelor din aceasta specie. Ar fi utile mijloace de semnalare a prezentei plasei, care sa-i tina la distanta, de exemplu prin bariere sonore.

Activitati ce ar putea fi necesare pentru “Proiectul de conservare a marsuinului”: [numarul activitatii reprezinta numarul paginii corespunzatoare din tabelele care urmeaza]:

- Identificarea si constituirea zonelor importante pentru specie [activ. 2]
- Studii de cercetare referitoare la distributia si comportamentul speciei [activ. 13]
- Monitorizarea pe termen lung a speciei [activ. 17]
- Crearea si utilizarea echipamentului de pescuit care reduce capturile secundare/intamplatoare (pescari si specialisti) [activities 4, 13]
- Imbunatatirea calitatii apei prin controlul poluarii [activ. 12]
- Incercari de protejare si gopodarire a surselor de hrana ale speciei, respective pesti si cefalopode [activ. 12]
- Instruirea personalului ce urmeaza sa participe la conservarea acestei specii [activity 13, 21]
- Stabilirea unei retele a proiectului in regiunea invecinata [activ. 7]
- Educarea si informarea detinatorilor de interese , respective pescari, paza de coasta etc. [activ. 3, 20]
- Informarea publicului larg pentru a mari nivelul de constientizare in raport cu aceasta specie [activ. 3, 20]
- Amenajarea unui centru de vizitare [activ. 25]

Masurile referitoare la acest proiect sunt marcate in tabelele ce urmeaza.

Phocoena phocoena,
marsuin/purcel de mare.
© WWF/Bernd Lammel

Exemplul 5:

Managementul fanetelor in situri Natura 2000

“Bogatie de flori” –este deviza folosita in situl deluros Natura 2000 Flowerhill. Terenul este administrat in mod traditional si durabil. Cea mai mare parte a suprafetei este foarte uscata si neproductiva. In unele zone nu se face recoltarea/nu se coseste decat o data pe an. In alte parti pasc capre. Laptele de capra este bin datorita calitatii pasunii, dar cererea locala este scazuta si nu poate fi comercializat in totalitate. Cu cativa ani in urma un grup de agricultori au decis sa planteze arbori in partea mai umeda a sitului. Unii arbori nu au crescut bine dar cateva plantatii cu specii indigene au crescut foarte bine si acum lemnul este utilizat pentru a produce lemn de foc si cherestea. Este dificil ca tinerii fermieri sa fie convinsi sa continue acest tip de agricultura traditionala si de management al padurii. Unii ar dori sa cultive vita de vie pentru vin, altii au parasit deja agricultura. O parte dintre ei nu lucreaza decat cu jumatate de norma, asadar anumite parti de teren nu sunt gospodarite. Aceste suprafete sunt acoperite de tufisuri si arbori. O parte din speciile rare de fluturi care au nevoie de habitate uscate, fara arbori si tufisuri au disparut deja din zona.

Activitati ce ar putea fi necesare pentru activitatile enumerate in “Managementul fanetelor uscate in situri Natura 2000”: [numarul activitatii reprezinta numarul paginii corespunzatoare din tabelele care urmeaza]:

- Elaborarea unui plan de management pentru faneata uscata [activ. 5]
- Achizitionarea de capre pentru pasunat [activ. 13]
- Amenajarea unui grajd/adapost comun pentru capre [activ. 12]
- Amenajarea unui gard de lemn pentru faneata uscata [activ. 12]
- Stimulente acordate pentru cosirea, o data pe an, a zonelor nepasunate cu o cositoare mecanica [activ. 13]
- Achizitionarea unei cositoare mecanice pentru fermieri [activ. 12]
- Taierea tufisurilor crescute pe zona negospodarita de faneata [activ. 12]
- Stimulente pentru gospodarierea durabila a padurilor native [activ. 13]
- Amenajarea unei mici infrastructuri (cai de acces) in padure si faneata [activ. 10]
- Organizarea unei conferinte despre “managementul fanetei uscate” [activ. 7]
- Crearea unei devize si a unei embleme pentru produsele agricole locale (ex. lapte) [activ. 20]
- Instruirea pentru comunicare a administratorului sitului Natura 2000 activ. 21]
- Amenajarea unei expozitii de produse locale in cadrul bisericilor de exemplu [activ.20]

Masurile referitoare la acest proiect sunt marcate

in tabele.

Terenuri agricole abandonate
in zona mediteraneana.

© S. Simis

Example 6:

Managementul raului ce interactioneaza cu activitati de agricultura, piscicultura si turism in situri Natura 2000

Un rau curge printr-o vale in mediul rural in care exista campuri agricole bogate, livezi, conifere si foioase, crescatorii de peste si zone turistice. Un oras plasat pe malul raului evacueaza o parte din apa netratata in rau. Sunt in pregatire proiecte de reciclare/tratare a apei. Refugii de pietre sau mici zone utilizate de specii acvatice migratoare au fost stabilite la intervale de aproximativ 20 km de-a lungul raului. Activitatile industriale si rurale in vecinatatea acestor suprafete au fost reglementate iar accesul publicului a fost limitat. Aceste refugii sunt amplasate in anumite zone pentru hrana, odihna si reproducere de catre speciile protejate. Flora si fauna specifice raului si malurilor sale sunt monitorizate in colaborare cu centre de cercetare, de pescuit, nautice si cu organizatii ale proprietarilor de teren. Pentru evitarea eroziunii si impactului acesteia asupra calitatii raului, managerii terenurilor din vecinatate planteaza arbori si garduri vii. Sectiuni din rau cuprind bazine pentru crescatoriile de peste.

Activitati ce ar putea fi necesare pentru activitatile enumerate in "Managementul raului cu activitati de agricultura, piscicultura si turism in situri Natura 2000": [numarul activitatii reprezinta numarul paginii corespunzatoare din tabelele care urmeaza]:

- Sistematizare urbana, proiect de reciclare a apei uzate [activ. 12, 25]
- Managementul si monitorizarea zonelor de refugiu [activ. 12, 13, 14]
- Managementul si monitorizarea florei si faunei raului [activ. 12, 13, 14]
- Incheierea de contracte referitoare la rau cu proprietarii terenurilor din vecinatatea raului [activ. 12]
- Construirea de garduri pentru protectia malurilor, in special langa zonele de refugiu [activ. 12]
- Instruirea personalului in vederea managementului pentru mediu al crescatoriilor de peste si al raului [activ. 20]
- Educarea populatiei locale si colaborare cu institutii de invatamant [activ. 3, 21]
- Intalniri cu reprezentati ai orasului, conferinte cu detinatorii de interese [activ. 20]
- Infrastructura pentru pescuit si canotaj, inclusiv amenajari pentru persoane cu nevoi speciale [activ. 22]
- Sistem de alerta in caz de boli sau probleme legate de apa [activ. 17]
- Crearea unor programe de vacanta de pescuit/natura [activ. 20]
- Infrastructura pentru turisti (de exemplu pe chei, poteci) [activ. 22]

Masurile referitoare la acest proiect sunt marcate in tabele.

Meandre a Raului Notec din Polonia.
© M. Czasnoić

ACTIVITATEA 1: ADMINISTRAREA PROCESULUI DE SELECTIE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
FEARD						
Probabilitate redusa de aplicare						
FEP						
Probabilitate redusa de aplicare						

LIFE+						
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	Nu exista	In general nu pot fi selectate pentru ca trebuie completata data aderarii – cu exceptia siturilor marine	
PC7						
Probabilitate redusa de aplicare						

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
FEDR				
Probabilitate redusa de aplicare				
FES				
Probabilitate redusa de aplicare				
CF				
Probabilitate redusa de aplicare				

Note importante cu privire la tabele

FEDR

Finantarea FEDR urmareste investitii productive (ex. infrastructura). Prin urmare activitatile privind siturile Natura 2000/Natura trebuie integrate intr-un context de dezvoltare mai larg.

FEDR Art.6

Regiuni ce pot fi selectate pentru finantarea conform FEDR, Art. 6 (cooperare teritoriala Europeana), pentru baza legala a se vedea Regulamentul General, articolul 7 (Reg EC 1083/2006): http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/graph/cartes_en.htm

CF

Activitatile privind siturile Natura/Natura 2000 trebuie deseori integrate intr-un context de dezvoltare mai larg.

ACTIVITATEA 2: STUDII ȘTIINȚIFICE/INVENTARIERI PENTRU IDENTIFICAREA SITULUI

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	Mențiuni/alte restricții	Exemple
FEARD						
52(d)	Măsuri de specializare și animare/mobilizare în vederea pregătirii și implementării strategiei de dezvoltare locală	Toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren		A se vedea Art. 59 Sprijinul la care se referă Articolul 52(d) va cuprinde: (a) studiul ariei respective; (b) măsuri de informare privind aria și strategia de dezvoltare locală; [...]	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (în zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu există	A se vedea Art. 61–65.	În cadrul strategiei de dezvoltare locală, la nivelul Grupului Local de Acțiune, parteneriatul public-privat poate desfășura cercetări privind inventarul sitului, recensământul speciilor, permițând dezvoltarea posibilităților locale viitoare oportunități de eco-turism în aria respectivă.
FEP						
37(j)	Promovarea parteneriatului între oameni de știință și operatorii din sectorul pescuit;	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	Nu există	Art 34: Acțiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizații ce acționează în numele producătorilor, ori de alte organizații recunoscute de Statul Membru	Un parteneriat între pescari și oamenii de știință poate fi folosit pentru studiul vieții marine. Datele culese de pescari pot fi utilizate ca parte a evaluării situației. Datele privind pescuitul pot fi incluse în inventarul sitului.

LIFE+						
3	Criterii de selecție	toate grupurile tinta posibile	toate tipurile posibile	Nu există	În general nu pot fi selectate pentru ca trebuie completată data aderării – cu excepția siturilor marine.	
PC7						
2(1)(i)f	Obiectiv și activități: Mediu (cuprinde și Modificări climatice)	toate grupurile tinta posibile	toate tipurile posibile	Cooperare trans-națională	Context: cercetare – a se vedea Anexa 1 pentru detalii privind tema Mediu	Se poate iniția un studiu transfrontalier pentru compararea siturilor similare. Informațiile culese pot fi utilizate la identificarea siturilor prioritare. Studiul ar putea reprezenta o metodă îmbunătățită de identificare a siturilor. (ex. statele aderente).

Fond	Descriere	Restricții privind zona	Mențiuni/alte restricții	Exemple
FEDR				
Probabilitate redusă de aplicare				
FES				
Probabilitate redusă de aplicare				
FC				
Probabilitate redusă de aplicare				

ACTIVITATEA 3: PREGATIREA MATERIALULUI INITIAL DE INFORMARE SI PUBLICITATE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
20(a)(i)	Actiuni de instruire profesionala si informare, cu transmiterea cunostintelor stiintifice si a practicii inovatoare, adresate persoanelor din sectoarele agricol, alimentar si silvic	Agricultori, silvicultori	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(a)(iii)	incurajarea activitatilor de turism	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(c)	Masuri pentru instruirea si informarea agentilor economici din domeniile axei 3.	Toate grupurile tinta posibile	Masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(b)(iii)	Conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Trebuie sa se incadreze intr-un teritoriu rural sub-regional special desemnat, conform strategiei de dezvoltare locala.	
FEP					
27(1)(a)	diversificarea activitatilor in vederea poli-calificarii pescarilor;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
27(1)(c)	scheme de reconversie profesionala inafara pescuitului pe mare;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
37(i)	imbunatatirea performantelor profesionale sau elaborarea unor noi metode si instrumente de instruire;	pescari, altii	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
44(1)(b)	restructurarea si redirectionarea activitatilor economice, in special prin promovarea eco-turismului, cu conditia ca aceste actiuni sa nu aiba ca rezultat un efort mai mare de pescuit;	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificarii pescarilor, prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	
44(1)(i)	instruire si facilitarea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate tipurile posibile	nu exista	
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Art 21: Sprijinul nu va cuprinde cursuri care fac parte din programa de invatamant normala sau cea a sistemelor de invatamant pentru agricultura si silvicultura la nivel de liceu sau la nivel mai inalt .	Elaborarea materialului de instruire pentru agricultori si silvicultori cu descrierea metodelor agricole si silvice ne-daunatoare ursului.
	A se vedea Art 55.	Producerea seriei initiale de "brosuri" ale sitului pentru turismul in natura, cu accent fie pe situri individuale Natura, fie pe reseaua nationala sau regionala.
	A se vedea Art 58.	Cursuri de instruire organizate pentru ghizi independenti in scopul largirii cunostintelor si constientizarii privind ariile protejate ca si informatii pentru operatorii din turismul rural/ferme de vacanta
	A se vedea Art 57.	Pregatirea expozitiilor referitoare la patrimoniul natural si la utilizarea traditionala a terenului, legate de Situri Natura 2000 Pregatirea profesionala a administratorilor de arii protejate cu privire la valorile naturale ale peisajului cultural/formelor traditionale de folosire a pamantului
	A se vedea Art 59.	Producerea materialelor de instruire in beneficiul retelei Natura 2000, impactul potential al retelei Natura asupra dezvoltarii locale – poate implica atat personalul responsabil cu strategia de dezvoltare locala cat si o retea mai larga de factori participanti la parteneriatele public-privat pentru dezvoltarea locala.
	A se vedea Art. 61–65.	Elaborarea strategiilor de dezvoltare locala bazate pe caracteristicile zonei in care interesele siturilor Natura 2000 sunt urmarite alaturi de cele sociale si economice in vederea promovarii proiectelor Leader corespunzatoare care produc material pentru formarea capacitatii instituti-onale in mediul rural, de ex. dezvoltarea oportunitatilor de eco-turism.
	nu exista	Furnizarea informatiilor ce faciliteaza dezvoltarea eco-turismului marin si litoral, de ex. instruirea pescarilor pentru identificarea speciilor locale reprezentative.
	nu exista	Elaborare de materiale informative referitoare la situri si specii marine in vederea facilitarii dezvoltarii operatiunilor de ecoturism in zona; scheme de instruire pentru sprijinirea iesirii din domeniul industrial a pescarilor afectati de Natura 2000.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Instruirea pescarilor cu privire la metode de pescuit compatibile cu managementul naturii in Siturile Natura 2000, ex. echipament de pescuit cu impact redus sau echipament alternativ.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii	Furnizare de materiale de instruire si informare referitoare la posibila contributie a retelei Natura 2000 la activitatile din mediul marin si litoral – organizarea de seminarii pentru pescarii interesati de diversificarea in activitati de eco-turism.
	Ref: Art. 40(3),(4) si 41(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	
	Ref: Art. 40(3),(4) si 41(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Elaborarea de material pentru instruiuri cu privire la avantajele oferite de Natura 2000 (in mediul marin si litoral), posibilele efecte ale retelei Natura asupra dezvoltarii locale – poate implica infiintarea unei retele, regionala sau mai larga, constituita din factori participanti la dezvoltarea locala.
	In general nu pot fi selectate pentru ca trebuie completata data aderarii – cu exceptia siturilor marine.	

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprrijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Mediul, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, inclusiv investitii in situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(6)	Turism, inclusiv promovarea bogatiilor naturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil, protejarea si cresterea patrimoniului natural ca sprijin pentru dezvoltarea socio – economica, asistenta in imbunatatirea serviciilor de turism prin noi servicii cu valoare mai mare si pentru incurajarea unor modele noi de turism, mai durabil	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(10)	Investitii in educatie, inclusiv la nivelul pregatirii profesionale, ce contribuie la cresterea gradului de atractie si calitatii vietii	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)f	Mediul si prevenirea riscurilor, si in special: protectia si largirea patrimoniului natural si cultural pentru sprijinirea dezvoltarii socio-economice si promovarii bunurilor naturale si culturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)a	Cooperare transfrontaliera: Incurajarea intreprinzatorilor si in special dezvoltare IMM-uri, turism, cultura si schimbul trans-frontaliere	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transfrontaliere. Cel puțin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, precum si prevenirea riscurilor naturale si tehnologice	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transfrontaliere. Cel puțin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnationala, inclusiv cooperarea bilaterala intre regiuni maritime neincluse in punctul 6(1) prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata referitoare la: gospodaria apei, eficienta energiei, activitati de prevenirea riscurilor si protectiei mediului, cu clara dimensiune trans-nationala, cuprinzand protectia si managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apa si zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei si inundatiilor; promovarea securitatii maritime si protectia contra riscurilor naturale si tehnologice; si protectia si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice si a turismului durabil.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Este obligatoriu ca minimum doua state sa fie beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Dezvoltarea urbana durabila in contextul cooperarii transnationale: intarirea dezvoltarii policentrice la nivel transnational, national si regional, cu evident impact transnational. Actiunile pot cuprinde crearea si imbunatatirea retelelor urbane si a legaturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; pastrarea si promovarea patrimoniului cultural, si integrarea strategica a zonelor de dezvoltare pe baze transnationale.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Este obligatoriu ca minimum doua state sa fie beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(3)a	Intarirea eficientei strategiei regionale prin promovarea cooperarii inter-regionale cu accent asupra inovatiei si cunoasterii, economiei, mediului si prevenirii riscurilor in sensul articolului 5(1) si (2).	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii interregionale. Cel puțin trei tari pot fi beneficiare, din care doua trebuie sa fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)b	Intarirea eficientei strategiei regionale prin promovarea : schimburilor de experienta cu privire la identificarea, transferul si difuzarea celor mai bune practice, cu includerea dezvoltarii urbane durabile la care se face referire in Articolul 8.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii interregionale. Cel puțin trei tari pot fi beneficiare, din care doua trebuie sa fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)c	Intarirea eficientei strategiei regionale prin promovarea: actiunilor ce implica studii, culegere de date si observarea si analiza directiilor de dezvoltare la nivelul Comunitatii.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii interregionale. Cel puțin trei tari pot fi beneficiare, din care doua trebuie sa fie state membre (vezi Art 19 (2))	
FES			
3(1)aii	Marirea adaptabilitatii muncitorilor si intreprinderii, ex. crearea fortei de munca specifice, servicii de instruire si sprijinire, inclusiv de consiliere a lucratorilor, in contextul restructurarii intreprinderilor si sectorului.		
3(2)bi	Consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei administratiilor si serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor si programelor, monitorizare si evaluare, inclusiv prin studii, statistici si consiliere de specialitate, sprijin pentru coordonare interdepartamentala si dialog intre organismele publice si particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergenta	
3(2)bii	Consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei administratiilor si serviciilor publice privind furnizarea de strategii si programe.	Regiunile din obiectivul Convergenta	
FC			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: economic diversificare/modernizare (ex. crearea capacitatii institutionale)	In cadrul unui proiect mai amplu, de eco-turism de exemplu, poate finanta elaborarea primei materiale publicitare.
	Context: promovare/dezvoltare turism	Poate finanta dezvoltarea resurselor de informare pentru turisti, brosure, harti.
		Elaborarea de materiale educationale referitoare la Siturile Natura 2000, pentru utilizarea in scolile ca parte a unei initiative educationale mai ample.
	Context: patrimoniu natural/cultural, turism	Pregatirea materialului informativ si publicitar cand situl/siturile Natura 2000 reprezinta parte integranta din patrimoniu cultural al zonei (ex. in contextual promovarii turismului durabil)
	Context: crearea de locuri de munca (ex. turism)	In cazul proiectelor transfrontaliere poate finanta strangerea informatiilor referitoare la situri Natura din reseaua mai larga pentru turism, vanzarea produselor legate de Natura, etc. Alternativ se poate finanta strangerea de informatii pentru promovarea protectiei resurselor naturale transfrontaliere, ex Natura 2000.
	Context: initiative si instruire pentru locuri de munca	
		In cazul proiectelor de cooperare transnationala in care este cuprinsa Natura 2000 se pot include informatii cu privire la managementul durabil al bazinelor fluviale, zonelor litorale si/sau zonelor umede intrucat acestea sunt deosebit de semnificative pentru managementul transnational.
	Context: dimensiunea urbana, patrimoniu cultural	In contextul cooperarii transnationale se pot oferi informatii privind reducerea presiunii antropogene asupra / imbunatatirea managementului zonelor Natura 2000 aflate in apropierea centrelor urbane.
		Pot fi finantate proiecte inter-regionale in care Natura 2000 reprezinta parte integranta a cooperarii intraregionale mai largi privind mediul si prevenirea riscurilor.
		Poate oferi oportunitati pentru producerea de materiale privitoare la crearea capacitatii si retelelor pentru autoritati – schimburi de experienta, mentorat oferit de „vechile” state „noilor” state, dezvoltarea retelelor pentru managementul regional al sitului.
	Context: Crearea locurilor de munca (ex. in cazul restructurarii sectorului)	In contextul proiectelor de creare a locurilor de munca, pentru elaborarea materialelor educationale pentru persoanele ce se angajaza in situri Natura sau in intreprinderi aferente.
		Pot exista posibilitati pentru producerea de materiale dedicate autoritatilor, referitoare la formarea capacitatii institutionale si retele – schimburi de experienta, indrumari date de „vechile” state „noilor” state, dezvoltarea retelelor pentru managementul regional al sitului. Oportunitati la nivel inalt de strategie si la nivel operational.

ACTIVITATEA 4: PROIECTE PILOT

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
27(1) (a)	diversificarea activitatilor in vederea poli-calificarii pescarilor;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
27(1) (c)	scheme de reconversie profesionala inafara pescuitului pe mare;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
37(a)	contributie durabila la imbunatatirea managementului sau conservarii resurselor;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(b)	promovarea metodelor sau echipamentelor selective de pescuit si reducerea capturilor accidentale;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
37(c)	indepartarea echipamentului de pescuit pierdut pe fundul marii, in vederea combaterii capturilor accidentale;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
37(g)	amenajarea, restructurarea sau imbunatatirea siturilor piscicole;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(i)	imbunatatirea performantelor profesionale sau elaborarea unor noi metode si instrumente de instruire;	pescari, altii	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
37(j)	promovarea parteneriatului intre oameni de stiinta si operatorii din sectorul pescuit;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
FEP					
41(2) (b)	Proiecte pilot: facilitarea efectuarii testelor asupra planurilor de management si planificarii efortului de pescuit, cu includerea, la nevoie, a stabilirii unor zone cu pescuit interzis, in vederea evaluarii consecintelor biologice si financiare si a repopularii experimentale	pescari, altii, IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
41(2) (c)	Proiecte pilot: elaborarea si testarea metodelor pentru imbunatatirea selectivitatii echipamentului, reducerea capturilor accidentale, reducerea impactului asupra mediului, a deseurilor aruncate in special pe fundul marii	pescari, altii, IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
44(1) (c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificarii pescarilor prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
LIFE+					
Probabilitate redusa de aplicare					
PC7					
2(1)(i)f	Mediu, ex. modificarea climaterica, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si produse de om (ex. protectia si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	
2(1)(i)g	Tema: transport (eg ecologizarea transportului aerian si de suprafata)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art. 61–65.	Programe pilot de integrare a comunitatii in managementul naturii, scheme educationale, scheme privind dezvoltarea turismului sau a zonelor invecinate cu siturile Natura. Trebuie integrate in strategia de dezvoltare locala.
	nu exista	Scheme pilot pentru incurajarea ecoturismului practicat de pescari, ce includ re-instruiri in relatiile cu clientii si managementul intreprinderilor mici, si conduc la reducerea efortului de pescuit si la utilizarea mai durabila a resurselor.
	nu exista	
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Testarea echipamentului de pescuit cu impact redus asupra naturii in vederea evaluarii impactului asupra capturilor accidentale si a posibilitatii de utilizare in cadrul Siturilor Natura 2000.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Proiecte pilot pentru investigarea posibilitatii indepartarii echipamentului de pescuit din anumite Situri Natura 2000.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de catre organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Utilizarea tehnicilor pilot de acvacultura favorabile conservarii naturii.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Scheme pilot de instruire a pescarilor din Situri Natura 2000, beneficii pentru comunitate cu includerea oportunitatilor pentru turism.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Schema pilot pentru sprijinirea colaborarii intre experti si pescari, de exemplu prin promovarea proiectelor de culegere si analiza de date ce pot aduce beneficii comunitatii si managementului siturilor Natura 2000.
	41(1) proiecte pilot ce vor fi derulate de un agent economic, o asociatie profesionala recunoscuta sau orice alt organism competent desemnat in acest scop de catre Statul Membru, in parteneriat cu un organism stiintific sau tehnic.	Proiecte prin care se evalueaza nivelul fondului de peste in interiorul si inafara sitului Natura in conditii diferite de regim managerial.
	41(1) proiecte pilot ce vor fi derulate de un agent economic, o asociatie profesionala recunoscuta sau orice alt organism competent desemnat in acest scop de Statul Membru, in parteneriat cu un organism stiintific sau tehnic.	Testarea echipamentului de pescuit cu impact redus asupra naturii in vederea evaluarii impactului asupra capturilor accidentale si a posibilitatii de utilizare in cadrul Siturilor Natura 2000.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Testarea schemelor pentru incurajarea ecoturismului practicat de pescari, ce includ re-instruiri in relatiile cu clientii si managementul intreprinderilor mici, si/sau managementul siturilor Natura 2000.
	Context: cercetare	Proiect de cercetare in vederea evaluarii metodelor noi de management, de ex. compararea regimurilor de management al fanetelor pentru a stabili care este mai favorabil speciilor indigene de fluturi in Europa.
	Context: cercetari in vederea adaptarii/ imbunatatirii infrastructurii de transport in vederea reducerii impactului asupra siturilor Natura.	Cercetari in vederea eficientei masurilor de reducere a impactului infrastructurii de transport, ex: pasaje speciale pentru reptile.

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprrijinirea modernizării și diversificării structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protecției biodiversității și naturii, include investiții în situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergența	
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea și implementarea unor planuri de prevenire și combatere a riscurilor naturale și tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergența	
4(9)	Investiții în energie:inclusiv îmbunătățirea rețelele trans-europene care contribuie la integrarea aspectelor de mediu, îmbunătățirea eficienței energiei și producerea de energii regenerabile	Regiunile din obiectivul Convergența	
4(10)	Investiții în educație, inclusiv pregătirea profesională, ce contribuie la creșterea gradului de atracție și a calității vieții	Regiunile din obiectivul Convergența	
5(2)c	Prioritate: mediu și prevenirea riscurilor: stimularea eficienței energiei și a producerii de energie regenerabilă și dezvoltarea unui sistem eficient de management al energiei	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(2)e	Mediu și prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri și măsuri pentru prevenirea și combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii și inundații) și tehnologice.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)a	Cooperare transfrontalieră: Incurajarea întreprinzătorilor și în special dezvoltarea SME, turism, cultura și schimburi trans-frontaliere	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1) end	Cooperare transfrontalieră pentru promovarea cooperării administrative și legislative, integrarea pieței de muncă transfrontaliere, a inițiativelor locale pentru locuri de muncă, promovarea oportunităților egale și a egalității între sexe, a instruirii și includerii sociale și utilizarea comună a resurselor umane și amenajărilor pentru R&D.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată referitoare la: gospodărirea apei, eficiența energiei, activități de prevenire a riscurilor și de protecție a mediului cu clară dimensiune transnațională, cuprinzând protecția și managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și a protecției contra riscurilor naturale și tehnologice; și protecția și lărgirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice și turismului durabil.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(3)a	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea cooperării inter-regionale cu accent asupra inovației și cunoașterii, economiei, mediului și prevenirii riscurilor în sensul articolului 5(1) și (2). Reinforcement of the effectiveness of regional policy by promoting: interregional cooperation focusing on innovation and the knowledge economy and environment and risk prevention in the sense of Article 5(1) and (2)	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)b	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea : schimburilor de experiență cu privire la identificarea, transferul și difuzarea celor mai bune practici, cu includerea dezvoltării urbane durabile la care se face referire în Articolul 8.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)c	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea: acțiunilor ce implică studii, culegere de date și observarea și analiza direcțiilor de dezvoltare la nivelul Comunității.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
10	Zone cu handicap geografic și natural: finanțarea investițiilor ce urmaresc îmbunătățirea accesului, promovarea și dezvoltarea activităților economice legate de patrimoniul cultural și natural, promovarea utilizării durabile a resurselor naturale și încurajarea turismului.	Numai zone defavorizate din punct de vedere natural și geografic	
ESF			
Probabilitate redusă de aplicare			
FC			
2(1)b	Mediul în cadrul priorităților stabilite pentru strategia Comunității cu privire la protecția mediului din programul pentru strategie și acțiune privitor la mediu, în acest context sunt incluse și zone legate de dezvoltarea durabilă ce prezintă clare avantaje de mediu, respectiv eficiența energiei și energia regenerabilă și, în sectorul transporturilor în afara rețelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial și maritim. Sisteme intermodale de transport și interoperabilitatea acestora, managementul traficului rutier, maritim și aerian, curățenia transportului urban și transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergența	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Testarea reabilitarii terenului contaminat in vederea asigurarii amenajarilor impreuna cu refacerea habitatului – ex. impadurire / amenajare zone umede / tratarea apei cu efecte favorabile asupra habitatelor si speciilor in vecinatatea siturilor Natura 2000.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Testarea reabilitarii habitatelor prin plantarea de arbori indigeni cu risc scazut de incendiu (suprafete mari); refacerea speciilor din zone umede, estuare sau zone de coasta pentru a reduce riscul de inundatie si eroziune. Necesita introducerea intr-un context mai larg.
	Context: energii regenerabile	Posibila finantare a unui proiect pilot pentru a investiga in ce masura este posibila utilizarea refacerii si managementului luncilor pentru asigurarea hidro-energiei sau pentru investigarea avantajelor oferite de plante cu cantitate scazuta de biomasa in rezervatii naturale. In contextul planurilor regionale pentru utilizarea energiei regenerabile.
	Context: largirea cadrului educational	Crearea si derularea unui program educational de sensibilizare la problemele de mediu si de imbunatatire a calitatii vietii.
	Context: energii regenerabile	Posibila finantare a unui proiect pilot pentru a investiga in ce masura este posibila refacerea si managementul luncilor pentru asigurarea hidro-energiei sau pentru investigarea avantajelor oferite de plante cu cantitate scazuta de biomasa in rezervatii naturale. In contextul planurilor regionale pentru utilizarea energiei regenerabile.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Testarea reabilitarii habitatelor prin plantarea de arbori indigeni cu risc scazut de incendiu (suprafete mari); refacerea speciilor din zone umede, estuare sau zone de coasta pentru a reduce riscul de inundatie si eroziune. Necesita introducerea intr-un context mai larg.
	Context: crearea de locuri de munca (ex. turism)	Infintarea unei retele pilot de ecoturism cu includerea colaborarii transfrontaliere concentrata pe Situri Natura 2000.
		Infintarea unei scheme pilot pentru crearea de locuri de munca in Situri Natura 2000, in contextul dezvoltarii posibilitatilor durabile de ocupare a fortei de munca intr-o regiune transfrontaliera.
		Testarea pietei pilot transfrontaliere a fortei de munca pentru specialistii in probleme de conservare a naturii, in vederea facilitarii schimburilor de experienta si a utilizarii resurselor. In contextul dezvoltarii generale a asigurarii locurilor de munca durabile si favorabile mediului.
		Proiect pilot pentru managementul durabil transnational al bazinelor hidrografice in care este inclus si managementul siturilor Natura 2000. Poate cuprinde analiza serviciilor de ecosistem din situri Natura si testarea instrumentelor economice in vederea facilitarea recunoasterii avantajelor oferite de asemenea servicii.
		Pot fi finantate proiecte inter-regionale in care Natura 2000 reprezinta parte integranta a cooperarii intraregionale mai largi privind mediul si prevenirea riscurilor.
		Program pilot pentru educatie si schimburi de experienta la nivelul autoritatilor implicate in managementul pentru Natura 2000.
		Testarea initiativelor de ecoturism, cu includerea descrierii patrimoniului natural si cultural si imbunatatirea accesului public in zone sensibile din punct de vedere natural: ex. amenajarea pentru drumeții sau bicicleta, a unor trasee in zone de coasta, prin arii de patrimoniu, inclusiv situri Natura 2000 si vizitarea zonelor cu handicap natural
		Se pot derula mici proiecte pilot in cadrul/in paralel cu marile proiecte de dezvoltare – ex. testarea de noi culoare pentru pesti de-a lungul barajelor. Testarea de noi metode pentru crearea unor culoare de transport cu risc scazut si menite sa protejeze naturai (ex. noi tehnologii pentru pasaje sub si supraterrane). Poate fi numai ca parte a proiectelor mai largi privind retele de transport.

ACTIVITATEA 5: PREGATIREA PLANURILOR DE MANAGEMENT, A STRATEGIILOR SI SCHEMELOR

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea si implementarea unor planuri de prevenire si combatere a riscurilor naturale si tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)e	Mediu si prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri si masuri pentru prevenirea si combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii si inundatii) si tehnologice.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, ca si prevenirea riscurilor naturale si tehnologice	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transfrontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata referitoare la: gospodaria apei, eficienta energiei, activitati de prevenire a riscurilor si de protectie a mediului cu clara dimensiune transnationala, cuprinzand protectia si managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apa si zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei si inundatiilor, promovarea securitatii maritime si a protectiei contra riscurilor naturale si tehnologice; si protectia si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice si a turismului durabil	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata concentrata c orecadere asupra urmatoarelor zone prioritare dezvoltarea urbana durabila in contextul cooperarii transnationale: intarirea dezvoltarii policentrice la nivel transnational, national si regional, cu evident impact transnational. Actiunile pot cuprinde crearea si imbunatatirea retelelor urbane si a legaturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; pastrarea si promovarea patrimoniului cultural, si integrarea strategica a zonelor de dezvoltare pe baze transnationale.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
ESF			
3(2)bi	Consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei administratiilor si serviciilor publice in ceea ce priveste buna proiectare a strategiilor si programelor, monitorizare si evaluare, inclusiv prin studii, statistici si consiliere specializata, sprijin pentru coordonare interdepartamentala si dialog intre organismele publice si particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergenta	
CF			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	57: Sprijinul la care se refera articolul 52(b) (iii) trebuie sa acopere: (a) elaborarea planurilor de protejare si gospodarire a siturilor Natura 2000 si la alte zone cu valoare naturala ridicata, actiuni si investitii pentru sensibilizarea cu privire la mediu, asociate cu pastrarea, refacerea si imbunatatirea patrimoniului natural	Se poate finanta elaborarea unui plan de management pentru un sit de dimensiuni mari in orice zona rurala – ex. parc national cu zone impadurite, zone umede, zone riverane. Poate cuprinde si managementul terenului productiv.
	A se vedea Art. 61–65.	Grupurile de Actiune Locala pot include elaborarea planurilor de management al sitului prin intermediul obiectivelor strategiei de dezvoltare locala. Ulterior se pot elabora proiecte ce incurajaza managementul durabil al habitatelor vulnerabile.

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul indeplinirii criteriilor de plus valoare prevazute in Articolul 3 si masurilor din Anexa 1.	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Este posibila finantarea elaborarii planurilor de management dar numai in situatia in care managementul sitului Natura 2000 prezinta importanta cruciala pentru managementul riscurilor (ex. prevenirea inundatiilor)
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Este posibila finantarea elaborarii planurilor de management dar numai in situatia in care managementul sitului Natura 2000 prezinta importanta cruciala pentru managementul riscurilor (ex. prevenirea inundatiilor).
	Context: situri individuale Natura ca parte a unei retele mai largi	Poate include elaborarea planurilor de management pentru o retea transfrontaliera [Articolul 6 (1) b] sau transnationala [Articolul 6 (2) b] de situri sau un sit individual transfrontalier (ex. bazin hidrologic, zona de coasta. Trebuie sa faca parte din planuri de dezvoltare regionala pe scara mai larga.
	Context: la nivel urban, patrimoniu cultural	Elaborarea planurilor de management pentru situri Natura 2000 transnationale aflate in apropierea centrelor urbane in vederea sprijinirii dezvoltarii durabile si/sau pastrarii patrimoniului cultural in regiune.
		Se poate finanta crearea capacitatii institutionale pentru personalul administratiilor responsabile cu elaborarea planurilor de management (pentru situri individuale sau retele regionale de situri).

ACTIVITATEA 6: STABILIREA ORGANISMELOR DE MANAGEMENT

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	Masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					
LIFE+					
Probabilitate redusa de aplicare					
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprrijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, cu includerea investitiilor in situri NATURA 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
6(1)e	Dezvoltarea activitatilor transfrontaliere economice si sociale prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila: dezvoltarea colaborarii, capacitatii institutionale si utilizarii comune a infrastructurilor, in special in sectoare ca sanatate, cultura, turism si educatie.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transfrontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata referitoare la: gospodarierea apei, eficienta energiei, activitati de prevenire a riscurilor si de protectie a mediului cu clara dimensiune transnationala, cuprinzand protectia si managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apa si zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei si inundatiilor, promovarea securitatii maritime si a protectiei contra riscurilor naturale si tehnologice; si protectia si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice si a turismului durabil	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
FES			
3(2)bi	Consolidarea capacitatii institutionale si a eficientei administratiilor si serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor si programelor , monitorizare si evaluare, inclusiv prin studii, statistici si consultanta de specialitate, sprijin pentru coordonare interdepartamentala si dialog intre organismele publice si particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergenta	
FC			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 59(e)	
	A se vedea Art. 61–65.	In contextul strategiei de dezvoltare locala, se pot infiinta organisme specifice pentru managementul siturilor Natura, de ex. parteneriate public-private.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Poate sprijini infiintarea unui organism regional pentru management care sa promoveze utilizarea durabila a biodiversitatii si protectia naturii.
	Context: organisme de management pentru initiative pentru retele largi transfrontaliere	Poate facilita infiintarea unui organism de management trans-frontalier – ar contribui la managementul siturilor Natura, dar din perspectiva sanatatii, culturii, turismului, educatiei, etc.
	Context: organisme de management pentru initiative pentru retele largi transfrontaliere	Se poate crea un organism transfrontalier responsabil cu gospodaria transnationala a zonelor umede/de coasta/bazinelor hidrografice. Ar trebui sa fie legat in primul rand de gospodaria la nivel mai larg a regiunii/apelor si/sau managementul riscurilor, din care insa face parte si managementul sitului Natura.
		Ar putea facilita restructurarea sistemelor/institutiilor administrative in vederea obtinerii unor structuri corespunzatoare pentru managementul regional al mediului (inclusiv managementul siturilor Natura 2000)

ACTIVITATEA 7: CONSULTARE SI STABILIREA RETEA – INTALNIRI PUBLICE, INFIINTAREA RETEA, CONEXIUNI CU PROPRIETARI DE TEREN

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren		
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate		
FEP					
37(i)	imbunatatirea performantelor profesionale sau elaborarea unor noi metode si instrumente de instruire;	pescari, altii	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
37(j)	promovarea parteneriatului intre oameni de stiinta si operatorii din sectorul pescuit;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
44(1)(h)	Promovarea colaborarii inter-regionale si trans-nationale la nivelul factorilor din zonele de pescuit, in special prin formarea de retele si raspandirea celor mai bune practici.	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
41(1)(i)	Instruirea si facilitarea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i)f	Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprrijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, inclusiv investitii in situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea si implementarea unor planuri de prevenire si combatere a riscurilor naturale si tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(6)	Turism, inclusiv promovarea bogatiilor naturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil, protejarea si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice, in vederea imbunatatirii serviciilor turistice furnizate prin crearea unor servicii noi, cu valoare sporita si pentru a incuraja modele noi de turism, cu durabilitate mai mare.	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(10)	Investitii in educatie, inclusiv pregatirea profesionala, ce contribuie la cresterea gradului de atractie si calitatii vietii	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)a	Mediul si prevenirea riscurilor, in special: stimularea investitiilor pentru reabilitarea mediului fizic, inclusiv a siturilor si terenurilor contaminate, desertificate, si virane	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
5(2)b	Prioritate mediu si prevenirea riscurilor: in special promovarea dezvoltarii infrastructurii legate de biodiversitate si investitii in situri NATURA 2000, acolo unde aceasta contribuie la dezvoltarea economica durabila si / sau la diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
5(2)e	Mediu si prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri si masuri pentru prevenirea si combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii si inundatii) si tehnologice.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
5(2)f	Mediul si prevenirea riscurilor, si in special: protectia si largirea patrimoniului natural si cultural pentru sprijinirea dezvoltarii socio-economice si promovarii bunurilor naturale si culturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)a	Cooperare transfrontaliera: incurajarea intreprinzatorilor si in special dezvoltarea IMM, turism, cultura si schimburi trans-frontaliere	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transfrontaliere. Cel puțin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 59.	Se poate sprijini formarea rețelei și crearea capacității instituționale în măsura în care acestea sunt legate de un obiectiv de mediu în cadrul strategiei de dezvoltare locală.
	A se vedea Art. 61–65.	Se poate sprijini înființarea rețelei la nivel regional sau la scară mai mare (în legătură cu planurile de dezvoltare locală) în vederea încurajării celei mai bune practici. Se poate utiliza (de exemplu) în vederea schimbului de experiență
	Art 37: Acțiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizații ce acționează în numele producătorilor, ori de alte organizații recunoscute de Statul Membru	Poate facilita dezvoltarea rețelelor informaționale pentru a transmite informații privind tehnicile de pescuit cu impact scăzut / acvacultura favorabilă mediului etc.
	Art 37: Acțiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizații ce acționează în numele producătorilor, ori de alte organizații recunoscute de Statul Membru	Se poate finanța participarea oamenilor de știință la rețele de parteneriate privind pescuitul științific
	Ref: Art. 43(3),(4) și 44(4) pentru detalii privind ariile și beneficiarii.	Poate sprijini rețelele inter și transregionale cu privire la practicile de pescuit favorabile mediului și rolul pescarilor și acvaculturilor cu impact asupra siturilor Natura 2000.
	Ref: Art. 43(3),(4) și 44(4) pentru detalii privind ariile și beneficiarii.	Poate sprijini realizarea rețelelor și a capacității instituționale în măsura în care acestea pot fi relateate cu un obiectiv de mediu în strategia de dezvoltare locală.

	LIFE+ nu va finanța măsuri ce intră sub incidența criteriilor de selecție sau care primesc asistență în același scop de la alte instrumente de finanțare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile în cazul în care sunt îndeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3 urmează direcțiile din măsurile din anexa 1.	
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese	Proiectul de cercetare privind managementul siturilor Natura 2000 poate cuprinde consultarea grupurilor de interese, evaluarea nivelului de acceptare a practicilor manageriale, beneficii ce decurg din situri Natura 2000, etc.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese	Poate sprijini schimburi de experiență la nivelul rețelei regionale în vederea comunicării beneficiilor economice ale siturilor Natura.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese (managementul riscurilor)	Se poate finanța înființarea rețelei privitoare la „contribuția siturilor Natura la prevenirea riscurilor”.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese (turism)	Poate sprijini rețeaua prin asistență acordată în elaborarea planului regional de turism, cu includerea discuțiilor privitoare la avantajele și posibilitățile oferite de Natura 2000 pe plan local și regional.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese (educație)	Rețea regională și consultări privind educația pentru natură cu utilizarea rețelei Natura 2000 ca resursă educațională.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese	Poate cuprinde consultarea grupurilor de interese locale ce ar putea fi afectate de reabilitarea unei zone, ca, de pildă, situri Natura 2000 sau zone aflate în strânsă legătură cu aceste situri
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese	Poate include consultarea grupurilor locale de interese care ar fi afectate de construirea infrastructurilor în Situri Natura 2000.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese (managementul riscurilor)	Se poate finanța crearea unei rețele privitoare la „contribuția siturilor Natura la prevenirea riscurilor”. Poate cuprinde angajarea proprietarilor de teren învecinați.
	Context: patrimoniu natural/ cultural; ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese	Poate sprijini rețeaua prin asistență acordată în elaborarea planului regional de turism, cu includerea discuțiilor privind avantajele și oportunitățile pentru Natura 2000 la nivel local și regional.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei când este necesară participarea grupului de interese	Poate sprijini rețeaua prin asistență acordată în elaborarea planului regional de turism, cu includerea discuțiilor privitoare la avantajele și posibilitățile oferite de Natura 2000 pe plan local și regional.

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)e	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice, sociale și de mediu prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: dezvoltarea colaborării, a capacității și a utilizării comune a infrastructurilor în special în sectoare ca sănătatea, cultura, turism și educația.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)end	Cooperare transfrontalieră pentru promovarea cooperării administrative și legislative, integrarea pieței de muncă transfrontaliere, a inițiativelor locale pentru locuri de muncă, promovarea oportunităților egale și a egalității între sexe, a instruirii și includerii sociale și utilizarea comună a resurselor umane și amenajărilor pentru R&TD.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată concentrată în oreca de supra arii prioritare dezvoltarea urbană durabilă în contextul cooperării transnaționale: întărirea dezvoltării policentrice la nivel transnațional, național și regional, cu evident impact transnațional. Acțiunile pot cuprinde crearea și îmbunătățirea rețelelor urbane și a legăturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; păstrarea și promovarea patrimoniului cultural, și integrarea strategică a zonelor de dezvoltare pe baze transnaționale.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată referitoare la: gospodărirea apei, eficiența energiei, activități de prevenire a riscurilor și de protecție a mediului cu clară dimensiune transnațională, cuprinzând protecția și managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și a protecției contra riscurilor naturale și tehnologice; și protecția și largirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice și turismului durabil.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(3)a	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea cooperării inter-regionale cu accent asupra inovației și cunoașterii, economiei, mediului și prevenirii riscurilor în sensul articolului 5(1) și (2).	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)b	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea : schimburilor de experiență cu privire la identificarea, transferul și difuzarea celor mai bune practici, cu includerea dezvoltării urbane durabile la care se face referire în Articolul 8.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)c	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea: acțiunilor ce implică studii, culegere de date și observarea și analiza direcțiilor de dezvoltare la nivelul Comunității.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
8	Dezvoltarea durabilă urbană : consolidarea creșterii economice, reabilitarea mediului fizic, reamenajarea terenurilor virane, păstrarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, promovarea acțiunilor întreprinzătorilor, a mainii de lucru locale și dezvoltării comunității, și asigurarea de servicii pentru populație ținând cont de schimbările în structurile demografice		
10	Zone cu handicap natural și geografic : finanțarea investițiilor ce urmaresc îmbunătățirea accesibilității, promovarea și dezvoltarea activităților economice legate de patrimoniul natural, promovarea utilizării durabile a resurselor naturale și încurajarea turismului durabil.	Numai zone defavorizate din punct de vedere natural și geografic.	
ESF			
3(2)bi	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor și programelor , monitorizare și evaluare, inclusiv prin studii, statistici și consultanță de specialitate, sprijin pentru coordonare interdepartamentală și dialog între organismele publice și particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergență	
3(2)bii	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind furnizarea de strategii și programe.	Regiunile din obiectivul Convergență	
CF			
Probabilitate redusă de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: ca parte a proiectului/initiativei cand este necesara participarea grupului de interese	Asistenta in elaborarea planurilor regionale pentru managementul durabil al mediului, turism, educatie, si/sau protectia patrimoniului cultural/natural, cu includerea managementului siturilor Natura 2000, in cadrul infiintarii retelelor transfrontaliere.
	Context: initiative educationale transfrontaliere de anvergura (educatie)	
	Context: ca parte a proiectului/initiativei cand este necesara participarea grupului de interese	Poate sprijini reseaua transfrontaliera in facilitarea utilizarii eficiente a resurselor umane regionale in cadrul siturilor Natura 2000
	context: dimensiunea urbana, patrimoniu cultural	In cadrul infiintarii retelelor transfrontaliere se poate acorda asistenta in elaborarea planurilor regionale pentru managementul durabil al mediului, turism, educatie, si/sau protectia patrimoniului cultural/natural, in apropierea zonelor urbane, cu includerea managementului siturilor Natura 2000.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei cand este necesara participarea grupului de interese	Poate sprijini consultarile si retelele pentru planurile de management transfrontalier si/sau planuri de management al riscului pentru zone maritime cu includerea aspectelor de management al siturilor Natura 2000.
		Poate sprijini infiintarea de retele largi referitoare la managementul siturilor Natura 2000 pentru facilitarea schimbului de experienta, cunostintelor, culegerii de date si informatiilor. Poate facilita colaborarea regionala, consilierea si crearea capacitatii institutionale pentru „noile” State Membre.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei cand este necesara participarea grupului de interese. Cerinta: la nivel urban.	Poate finanta consultari comunitate/grupuri de interese pentru situri urbane Natura 2000 cuprinse intr-un proiect mai larg de reabilitare urbana.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei cand este necesara participarea grupului de interese	Infintarea unei retele a ariilor cu handicap natural in vederea facilitarii schimburilor de experiente si idei privind modul in care Natura 2000 poate contribui la cresterea economica a regiunii.
		Infintarea unei retele intre organisme publice si private, departamente, administratii si servicii publice, etc. cu privire la managementul mediului si in special al siturilor Natura 2000.
	Context: ca parte a proiectului/initiativei cand este necesara participarea grupului de interese	

ACTIVITATEA 8: REVIZUIREA PLANURILOR DE MANAGEMENT, A STRATEGIILOR SI SCHEMELOR

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate tipurile posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i)f	Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Colaborare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea si implementarea unor planuri de prevenire si combatere a riscurilor naturale si tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)e	Mediu si prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri si masuri pentru prevenirea si combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii si inundatii) si tehnologice.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, ca si prevenirea riscurilor naturale si tehnologice	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii tranfrontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata referitoare la: gospodaria apei, eficienta energiei, activitati de prevenire a riscurilor si de protectie a mediului cu clara dimensiune transnationala, cuprinzand protectia si managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apa si zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei si inundatiilor, promovarea securitatii maritime si a protectiei contra riscurilor naturale si tehnologice; si protectia si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice si turismului durabil.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata concentrata c orecadere asupra urmatoarelor zone prioritare dezvoltarea urbana durabila in contextul cooperarii transnationale: intarirea dezvoltarii policentrice la nivel transnational, national si regional, cu evident impact transnational. Actiunile pot cuprinde crearea si imbunatatirea retelelor urbane si a legaturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; pastrarea si promovarea patrimoniului cultural, si integrarea strategica a zonelor de dezvoltare pe baze transnationale.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationale. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
FES			
Probabilitate redusa de aplicare			
FC			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	57: Sprijinul la care se refera articolul 52(b)(iii) trebuie sa acopere: (a) elaborarea planurilor de protejare si management privitoare la Siturile Natura 2000 si la alte zone cu valoare naturala ridicata, actiuni si investitii pentru sensibilizarea cu privire la mediu, asociate cu pastrarea, refacerea si imbunatatirea patrimoniului natural si cu dezvoltarea/ amenajarea/crearea siturilor cu valoare naturala ridicata;	
	A se vedea Art. 61–65.	Poate sprijini revizuirea schemelor in cazul in care acest lucru este important pentru obiectivele dezvoltarii locale: ex. revizuirea planurilor de management pentru a facilita concentrarea mai mare asupra implicarii comunitatii si posibilitatilor de instruire (in parteneriat cu autoritatile relevante)

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3 si se inscrie in directia masurilor din anexa 1.	
	Context: cercetare	Programe de cercetare ce urmaresc stabilirea eficientei planurilor originale de management si dezvoltarea ideilor ce urmeaza a fi incluse in managementul viitor al siturilor si retelei Natura intr-un context mai larg.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Revizuirea planurilor siturilor Natura in contextul contributiei la managementul riscurilor la nivel regional.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Revizuirea planurilor siturilor Natura in contextul contributiei la managementul riscurilor la nivel regional.
	Context: situri individuale Natura ca parte a unei retele mai largi	Revizuirea planurilor in vederea facilitarii sinergiilor transfrontaliere [(Articol 6 (1)b] si transnationale [Articol 6(2)b] – ex. revizuirea planurilor aferente siturilor (ex. bazine hidrografice, zone de coasta) in apropierea frontierelor tarilor invecinate.
	context: dimensiune urbana, patrimoniu cultural	revizuirea planurilor de management pentru centrele urbane transnationale si zonele inconjuratoare, pentru imbunatatirea dezvoltarii durabile si/sau pastrarea patrimoniului cultural in regiune, ex. managementul siturilor Natura 2000 in zona.

ACTIVITATEA 9: CHELTUIELI DE FUNCTIONARE ALE ORGANISMELOR DE MANAGEMENT

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	Masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					

LIFE+					
Probabilitate redusa de aplicare					
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
Probabilitate redusa de aplicare			
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 59(e)	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	

ACTIVITATEA 10: INTRETINEREA AMENAJARILOR PENTRU PUBLIC – ACCESUL LA SITURI SI UTILIZAREA LOR

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, adminis- tratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(v)	plati silvo-mediu	detinatori privati de paduri, munici- palitati	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zo- nele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
44(1)(b)	restructurarea si redirectionarea activitatilor econo- mice, in special prin promovarea eco-turismului, cu conditia ca aceste actiuni sa nu aiba ca rezultat un efort mai mare de pescuit;	lucratorii din secto- rul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	
44(1)(e)	Sprijinirea pescariilor mici si a infrastructurii si servici- lor turistice in beneficiul micilor comunitati de pescari	public, admin, IMM, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	

LIFE+					
Probabilitate redusa de aplicare					
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Me- diu, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, cu includerea investitiilor in situri Natura 2000.	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)b	Prioritate: mediu si prevenirea riscurilor: promovarea dezvoltarii infrastructurii legate de biodiversitate si investitii in siturile Natura 2000, in situatiile in care contribuie la dezvolt- tarea economica durabila si/sau diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, ca si prevenirea riscurilor na- turale si tehnologice.	Cooperarea teritoriala europeana in ve- derea colaborarii transfrontaliere. Cel pu- tin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6.2.d	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime nein- cluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare terito- riala integrata concentrata c orecadere asupra urmatoarelor zone prioritare dezvoltarea urbana durabila in contextul cooperarii transnationale: intarirea dezvoltarii policentrice la nivel transnational, national si regional, cu evident impact transnational. Actiunile pot cuprinde crearea si imbunatatirea retelelor urbane si a legaturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; pastrarea si promovarea pa- trimoniului cultural, si integrarea strategica a zonelor de dezvoltare pe baze transnatio- nale.	Cooperarea teritoriala europeana in ve- derea colaborarii transnationale. Cel pu- tin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 39 si Art 5. Beneficiarul are obligatia de a respecta cerintele de eco-conditionalitate si anumite standarde obligatorii din legislatia nationala.	Promovarea accesului public poate fi inclusa in masurile de agro-mediu, platile pot include sume pentru asigurarea pasajelor publice care raman necultivate in SM daca aceasta nu reprezinta o cerinta de ecoconditionalitate.
	A se vedea Art 47 si to Art 51. Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Promovarea accesului public poate fi inclusa in masurile de silvo-mediu; platile pot include sumele pentru mentinerea potecilor, a podurilor, etc.
	57: Sprijinul la care se refera articolul 52(b)(iii) trebuie sa acopere: (a) elaborarea planurilor de protejare si management privitoare la Siturile Natura 2000 si la alte zone cu valoare naturala ridicata, actiuni si investitii pentru sensibilizarea cu privire la mediu, asociate cu pastrarea, refacerea si imbunatatirea patrimoniului natural si cu dezvoltarea/ amenajarea/ crearea/ desemnarea siturilor cu valoare naturala ridicata;	
	A se vedea Art. 61–65.	In cadrul strategiei de dezvoltare locala facilitatile pentru accesul public pot fi intretinute in scopuri de educatie, ecoturism sau avantaje pentru mediu.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Se poate utiliza pentru mentinerea sau imbunatatirea accesului public in siturile din zona de coasta in scopul dezvoltarii ecoturismului.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Se poate finanta infrastructura pentru accesul public destinat turismului in orice sit Natura in care accesul este favorabil comunitatilor tinta (ex. prin activitati de ecoturism in desfasurare sau in dezvoltare)

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Se poate finanta intretinerea/modernizarea infrastructurii existente pentru accesul public, de ex. imbunatatirea potecilor. Se poate aplica de asemenea la intretinerea/modernizarea infrastructurii in siturile transfrontaliere/transnationale Natura 2000 [flori]
	context: la nivel urban, patrimoniu cultural	

ACTIVITATEA 11: CHELTUIELI CURENTE PENTRU PERSONAL

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
Probabilitate redusa de aplicare					
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate tipurile po- sibile	nu exista	
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
Probabilitate redusa de aplicare			
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Eligibile numai in conditiile prevazute in Articolul 5(5), si atunci numai in cazul in care activitatile raspund criteriilor UE de plus valoare din articolul 3.	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	

ACTIVITATEA 12: MANAGEMENTUL CONSERVĂRII – HABITATE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
FEARD					
36(a)(i)	Plati compensatorii acordate agricultorilor din zonele montane defavorizate	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(ii)	Plati compensatorii acordate agricultorilor din alte zone defavorizate decat cele montane	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iii)	Plati aferente programului Natura 2000 si Directivei 2000/60/EC;	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(i)	Prima impadurire a unui teren agricol	Toate grupurile tinta posibile	agricultural land	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(ii)	Prima infiintare a sistemelor agro-silvice pe teren agricol	Agricultori	teren agricol	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
36(b)(iii)	prima impadurire a unui teren ne-agricol	toate grupurile tinta posibile	alte tipuri de teren	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50. Art 45 also refers to abandoned farmland.	
36(b)(iv)	Plati Natura 2000; [paduri]	detinatori privati de paduri si asociatii ale acestora	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42. Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(v)	plati silvo-mediu	detinatori privati de paduri, municipalitati	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
36(b)(vi)	refacerea potentialului silvic si introducerea actiunilor preventive;	toate grupurile tinta posibile	paduri	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 37. Se aplica numai in cazul zonelor agricole utilizate . A se vedea Art 51 privind Reg. 1782/2003. Este o plata compensatorie si nu se adauga nici un criteriu de mediu inafara celor prevazute in cerintele oficiale de management (care cuprind Directiva Habitatare si Pasari) si standardele GAEC (in care pot fi cuprinse standarde privind nivelul minim de intretinere) asociate cu platile Pillar 1. In plus, beneficiarii au singura obligatie de a continua activitatea agricola minimum 5 ani. Prin urmare managementul conservarii depinde de tipul activitatii agricole desfasurata de agricultor.	Platile pot fi utilizate in vederea sprijinirii practicilor traditionale durabile de agricultura extensiva in zonele in care acest lucru este necesar pentru mentinerea habitatelor valoroase – ex. pasunatul pe pajistile alpine sau in stepa deschisa. De remarcat ca nu exista cerinte de mediu inafara celor de eco-conditionalitate. Prin urmare este important ca aceasta plata sa fie integrata in schemele agro-mediu sau in activitatile de consiliere asa incat sa se asigure desfasurarea celei mai potrivite activitati de gospodarire a terenului. [flori]
	A se vedea Art 37. Se aplica numai zonelor agricole utilizate. A se vedea Art 51 privind Reg. 1782/2003 si nota de mai sus privind cerintele de mediu.	
	A se vedea Art 38. Se aplica numai masurilor obligatorii si zone agricole utilizate. Despagubiri pentru costuri implicite si venit nereazat. A se vedea Art 51 privitor la Reg. 1782/2003.	Numeroase posibilitati de utilizare: ex. cositul in diferite perioade ale anului restrictii impuse noilor sisteme de drenare, cerinte privitoare la managementul gardurilor vii?. Masurile se vor lua in functie de planul de management al sitului implementat de autoritatea nationala responsabila cu aplicarea pe plan national a Directivelor Habitatare si Pasari. Plata primita de fermier/proprietarul de pamant reprezinta compensarea pierderilor rezultate, ex. venitul redus ca urmare a cerintei de a mentine o densitate scazuta a animalelor. Avantajele de mediu depind, asadar de planul de management al sitului cu privire la aceasta plata pentru situri Natura 2000. .
	A se vedea Art 39 si Art 51. Beneficiarul are obligatia de a respecta cerintele de eco-conditionalitate si anumite standarde obligatorii din legislatia nationala. Plati pentru masuri ce respecta conditiile de cross-compliance. Despagubiri pentru costuri implicite si venit nereazat; ex. in aceste plati nu sunt cuprinse stimulente.	Plati pentru mentinerea zonelor de hranire a ursului in habitatele de la marginea padurii. Exista numeroase optiuni pentru Statele Membre si schemele agro-mediu pot fi stabilite asa incat sa se adapteze diferitelor cerinte regionale. Intrucat platile agro-mediu sunt destinate realizarii obiectivelor de mediu, ele pot fi promovate celor ce primesc plati compensatorii prin Articolele 36 (a) I, 36 (a) ii si 36 (a) iii. Schemele agro-mediu pot fi orientate spre terenul agricol dintre siturile cheie Natura 2000 in vederea creerii culoarelor de legatura intre habitatele importante.
	A se vedea Art 41.	Imprejmuiiri temporare pentru managementul pasunatului, restrictionarea accesului public sau alte activitati agricole; construirea adaposturilor pentru capre; garduri pentru a tine vitele departe de cursurile de apa.
	Sumele ce pot fi platite depind de categoria beneficiarilor – a se vedea Art 43. se acopera costurile se infiintare, intretinere pe durata de 5 ani si plata pentru venitul prevazut pentru o durata de pana la 15 ani. Odata impadurit, se presupune ca terenul nu mai este eligibil pentru Schema de Plata pentru Ferma. A se vedea Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Poate finanta restaurarea padurilor native unde acestea au fost distruse; poate stabili legatura cu alte proiecte de refacere in vederea facilitarea infiintarii unei retele continue de Situri Natura 2000 (art. 10 din directiva Habitatare). Se va acorda atentie deosebita cerintelor pentru biodiversitate in cazurile de impadurire intrucat valoarea biodiversitatii unei arii poate scadea ca urmare a impaduririi, in functie de ceea ce a fost inlocuit. Terenul impadurit poate fi eligibil pentru plata silvo-mediu pentru a se asigura managementul durabil al padurii. Terenul impadurit poate ajuta la amenajarea culoarelor intre siturile Natura.
	A se vedea Art 44. Nu asigura decat costurile de infiintare. Prin urmare este necesar ca intretinerea sa fie asigurata de ex. printr-o schema agro-mediu. Ramane de vazut daca sistemele agro-silvice sunt si ele eligibile pentru Schema de Plata pentru Ferma. In acest scop, Statele Membre trebuie sa asigure continuarea utilizarii agricole a terenului (numar maxim de arbori plantati la hectar...)	Poate permite refacerea sistemelor traditionale agro-silvice ca dehesa/montado in zonele in care acestea s-au pierdut. NB: Se va acorda atentie deosebita cerintelor pentru biodiversitate in cazurile de impadurire intrucat valoarea biodiversitatii unei arii poate scadea ca urmare a impaduririi, in functie inlocuirile efectuate.
	A se vedea Art 45, sprijinul variaza in functie de tipul de teren si de categoria beneficiarului	Poate facilita refacerea padurilor native in zonele in care au fost defrisate – de retinut ca este posibil ca impadurirea unor tipuri de teren (ex. mlastini) sa nu fie de dorit din perspectiva conservarii naturii.
	A se vedea Art 46 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea Plata costurilor aferente si venitul prevazut/cuvenit. Despagubiri pentru costuri implicite si venit nerealizat.	Refacerea codrului: crearea si gospodarirea rezervelor mari (peste 50ha) fara gospodarire padurii.
	A se vedea Art 47 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Pastrarea arborilor batrani/ lemnului mort in padurile cu taieri selective in raport de 10% la hectar; distante mari intre arbori; amestec de specii ce urmeaza a fi plantate.
	A se vedea Art 48.	Masurile preventive pot cuprinde plantarea arborilor nativi in cazul in care sunt rezistenti la incendii.
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	Sprijinirea infiintarii de mici balti cu vegetatie in zonele impadurite.
	A se vedea Art 57. se refera la investitiile asociate cu mentinerea, refacerea si imbunatatirea patrimoniului natural si amenajarea siturilor cu mare valoare naturala.	Refacerea zonelor umede locale prin modificarea cursurilor de apa si plantari de refacere.
	A se vedea Art. 61–65.	Management habitatelor locale in vederea facilitarii obiectivelor planului de dezvoltare locala, ex: curatarea cursurilor de apa in vederea repopularii cu vidre ca parte a campaniei „cursuri de apa ecologizate”?

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
FEP					
29(1)(b)	Implementarea metodelor de acvacultura care, în comparație cu practicile uzuale din sectorul piscicol, fie reduc substanțial impactul negativ fie care maresc semnificativ impactul pozitiv asupra naturii;	IMMs	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
29(1)(c)	Sprijinirea activitatilor de piscicultura traditionale importante în pastrarea și dezvoltarea cadrului socio-economic și a mediului	IMMs	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(a)	Forme de acvacultura ce includ protecția și îmbunătățirea mediului, resurselor naturale, diversitatea genetică și managementul peisagistic și caracteristicile tradiționale ale zonelor piscicole;	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(d)	Acvacultura durabila compatibila cu cerintele specifice de mediu ce decurg din constituirea ariilor Natura 2000 în conformitate cu Directiva 92/43/EEC	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
34(a)	contribuție durabila la îmbunătățirea managementului sau conservării resurselor;	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(c)	indepartarea echipamentului de pescuit pierdut pe fundul mării, în vederea combaterii capturilor accidentale;	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
37(g)	amenajarea, restructurarea sau îmbunătățirea siturilor piscicole;	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(j)	promovarea parteneriatului între oameni de știință și operatorii din sectorul pescuit;	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(a)	Construirea sau instalarea de amenajări fixe sau mobile în vederea protejării și dezvoltării faunei și florei acvatice	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(b)	reabilitarea apelor interioare, inclusiv a zonelor de depunere a icrelor și a traseelor de migrare ale speciilor migratoare	pescari, alții	inland waters	nu exista	
38(2)(c)	Protecția și îmbunătățirea mediului în cadrul siturilor Natura 2000, în cazul în care se referă direct la activitățile de pescuit, excluzând costurile operaționale	pescari, alții	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
41(2)(b)	Proiecte pilot: în vederea efectuării teatarii planurilor de management și a planurilor de alocare a efortului de pescuit, inclusiv, dacă este necesar, stabilirea unor zone de interdicție a pescuitului, pentru a se putea evalua consecințele biologice și financiare și repopularea experimentală.	pescari, alții, IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
41(2)(c)	Proiecte pilot: pentru elaborarea și testarea metodelor pentru îmbunătățirea selectivității echipamentului, reducerea capturilor accidentale, a deșeurilor, a impactului asupra mediului, în special asupra fundului mării	pescari, alții, IMM	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificării pescarilor prin crearea locurilor de munca în afara sectorului pescuit	lucrătorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	
44(1)(f)	Protejarea mediului în zonele de pescuit în vederea menținerii nivelului de atracție, regenerării și dezvoltării satelor de pescari din zonele de coastă cu activități de pescuit și a protejării și largirii patrimoniului natural și arhitectural	public, admin, IMM, alții	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 40(3),(4)	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	29(2) Ajutorul financiar va fi rezervat intreprinderilor [mici si mijlocii]	Finantarea pisciculturilor in vederea sprijinirii tehnicilor care asigura utilizarea redusa sau ne-utilizarea substantelor chimice si au ca rezultat cursuri de apa mai curate si valori mai mari naturale in aval.
	29(2) Ajutorul financiar va fi rezervat intreprinderilor [mici si mijlocii].	Sprijin in vederea mentinerii bazinelor de pescuit traditionale care pot reprezenta habitate importante.
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar cele amplasate in cadrul siturilor Natura 2000 – vezi 30 (4)(d)	
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar cele amplasate in cadrul siturilor Natura 2000 – vezi 30 (4)(d)	Introducerea standardelor organice, marketing pentru produse organice provenite din situri Natura (in situatiile in care acvacultura organica este compatibila cu obiectivul si-tului)
	Art 30(2)(c)	
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte or-ganizatii recunoscute de Statul Membru	Indepartarea echipamentului de pescuit din ariile protejate marine, in vederea imbuna-tarii calitatii habitatului.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte or-ganizatii recunoscute de Statul Membru	Imbunatatirea habitatelor existente prim imbunatatirea siturilor de acvacultura – ex. plantarea vegetatiei acvatice.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte or-ganizatii recunoscute de Statul Membru	Se poate utiliza pentru facilitarea elaborarii noilor masuri de management al habitatului, cu asistenta stiintifica (in special se aplica elaborarii masurilor pentru managementul si-turilor marine)
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de orga-nisme publice sau semi-publice, asociatii profesio-nale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Instalarea de „aparatori” in vederea protejarii speciilor si habitatelor vulnerabile de pe fundul marii (ex. cordoane de alge).
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de orga-nisme publice sau semi-publice, asociatii profesio-nale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Managementul calitatii apei poate permite refacerea/revenirea nevertebratelor de apa dulce. Replantarea vegetatiei pe malul raurilor poate duce la marirea succesului repro-ducerii.
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de orga-nisme publice sau semi-publice, asociatii profesio-nale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Marirea siturilor Natura 2000 desemnate ca habitat pentru pesti/crustacee care includ zone pentru depunerea icrelor
	41(1) proiecte pilot ce vor fi derulate de un factor economic, o asociatie profesionala recunoscuta sau orice alt organism competent desemnat in acest scop de Statul Membru, in parteneriat cu un orga-nism stiintific sau tehnic.	Stabilirea/infintarea unor zone in cadrul siturilor Natura 2000 unde pescuitul nu este permis pentru a permite monitorizarea efectelor asupra habitatelor si speciilor.
	41(1) proiecte pilot ce vor fi derulate de un factor economic, o asociatie profesionala recunoscuta sau orice alt organism competent desemnat in acest scop de Statul Membru, in parteneriat cu un orga-nism stiintific sau tehnic.	Proiect pilot pentru dezvoltarea si testarea metodelor de pescuit cu impact redus asupra fundului marii (ex. pescuit fara afectarea algelor marine de fund)
	Ref: Art. 40(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Crearea locurilor de munca in lucrarile de imbunatatire a habitatelor(ex. revegetarea ha-bitatelor riverane si de estuar)
	Ref: Art. 40(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Imbunatatirea mediului prin refacerea habitatelor de coasta.

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i)f	Tema: Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprijinirea modernizării și diversificării structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protecției biodiversității și naturii, inclusiv investiții în siturile Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea și implementarea unor planuri de prevenire și combatere a riscurilor naturale și tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(8)	Investiții în transport, inclusiv îmbunătățirea rețelelor trans-europene și legăturile cu rețeaua TEN-T; strategii integrate la nivel de oraș pentru transport urban curat care să contribuie la îmbunătățirea accesului la și calitatea serviciilor pentru pasageri și marfuri, realizarea unei separări modale echilibrate =balanced modal split , la promovarea sistemelor intermodale și la reducerea impactului de mediu.	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)a	Mediu și prevenirea riscurilor: stimularea investițiilor pentru reabilitarea mediului fizic, inclusiv a terenului și siturilor contaminate, desertificate și virane=brownified.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(2)b	Mediu și prevenirea riscurilor; în mod special promovarea dezvoltării infrastructurii legate de biodiversitate și investiții în situri Natura 2000, acolo unde contribuie la dezvoltarea economică durabilă și/sau diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(2)d	Mediu și prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri și măsuri pentru prevenirea și combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii și inundații) și tehnologice.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(3)a	Servicii de transport și telecomunicații de interes economic general, în special consolidarea rețelelor secundare prin îmbunătățirea legăturilor cu rețele TEN-T, noduri de cale ferată regionale, aeroporturi și porturi sau platforme multimodale ce asigură legături radiale cu principalele linii feroviare și prin promovarea căilor fluviale regionale și locale și transportul maritim pe distanțe scurte. short-sea shipping	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)d	Dezvoltarea activităților frontaliere economice, sociale și de mediu prin strategii comune pentru dezvoltarea teritorială durabilă: reducerea izolării prin îmbunătățirea accesului la rețele și servicii de transport, informații și comunicare, sisteme și amenajări transfrontaliere pentru apă, deșeurile și energie.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată referitoare la: gospodărirea apei, eficiența energiei, activități de prevenire a riscurilor și de protecție a mediului cu clară dimensiune transnațională, cuprinzând protecția și managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și a protecției contra riscurilor naturale și tehnologice; și protecția și lărgirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice și turismului durabil.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
8	Dezvoltarea durabilă urbană : consolidarea creșterii economice, reabilitarea mediului fizic, reamenajarea terenurilor virane, păstrarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, promovarea acțiunilor întreprinzătorilor, a mainii de lucru locale și dezvoltării comunității, și asigurarea de servicii pentru populație ținând cont de schimbările în structurile demografice		
FES			
Probabilitate redusă de aplicare			
CF			
2(1)b	Mediu în cadrul priorităților stabilite pentru strategia Comunității cu privire la protecția mediului din programul pentru strategii și acțiuni privitor la mediu, în acest context sunt incluse și zone legate de dezvoltarea durabilă ce prezintă clare avantaje de mediu, respectiv eficiența energiei și energia regenerabilă și, în sectorul transporturilor în afara rețelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial și maritim. Sisteme intermodale de transport și interoperabilitatea acestora, managementul traficului rutier, maritim și aerian, curățenia transportului urban și transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergenta	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de selectie LIFE+ din articolul 3, masurile din Anexa 1 si se evita activitatile „recurente”.	
	Context: cercetare	Proiectul de cercetare poate conduce la elaborarea unor masuri de management mai eficient pentru anumite situri sau biotopuri.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Posibila finantarea one-off a indepartarii sedimentelor si adancirii zonei de delta a unui fluviu in vederea refacerii pe termen lung a habitatului si a ecoturismului.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Plantarea pe scara larga a speciilor native cu risc scazut de incendiu.
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor asupra siturilor Natura	In cazul infrastructurii existente pentru transport (ex. drumuri, cale ferata) imbunatatirile pot fi aduse prin reducerea efectului de fragmentare (ex. prin crearea de pasaje pe dedesubt sau pe deasupra)
		Posibila finantarea one-off a indepartarii sedimentelor si adancirii zonei de delta a unui fluviu in vederea refacerii pe termen lung a habitatului si a ecoturismului.
		Posibila finantarea one-off a activitatilor de restaurare intr-un sit Natura 2000 si/sau zone inconjuratoare pentru a favoriza managementul pe termen lung al habitatului si pentru a contribui la turismul durabil in zona.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscurilor	Plantarea pe scara larga a speciilor native cu risc scazut de incendiu.
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor asupra siturilor Natura	In cazul infrastructurii existente pentru transport (ex. drumuri, cale ferata) imbunatatirile pot fi aduse prin reducerea efectului de fragmentare (ex. prin crearea de pasaje pe dedesubt sau pe deasupra.
		Poate finanta initiative transfrontaliere cum ar fi refacerea bazinului raului, inclusiv indepartarea sedimentelor, indepartarea infrastructurilor de amploare ca digurile. Poate include si elaborarea schemelor pentru calitatea apei, inclusiv tratarea contra poluantilor industriali.
	Context: Adaptarea/ imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor asupra siturilor Natura	Acolo unde exista infrastructura de transport sau telecomunicatii transfrontaliere (ex drumuri, coridoare feroviare) se pot face imbunatatiri in vederea efectelor de fragmentare (prin adaugarea posibilitatilor de trecere pe dedesubt sau deasupra)
		Poate finanta initiative transnationale cum ar fi refacerea bazinului raului, inclusiv indepartarea sedimentelor, indepartarea infrastructurilor de amploare ca digurile. Poate include si elaborarea schemelor pentru calitatea apei, inclusiv tratarea contra poluantilor industriali.
	Cerinta: la nivel urban. Context: patrimoniu istoric/ cultural	In cadrul zonelor urbane poate sprijini reamenajarea siturilor Natura in vederea utilizarii locale si a dezvoltarii comunitatii.
		Construirea unei statii de tratare a apei in vederea imbunatatirii calitatii apei in siturile Natura.

ACTIVITATEA 13: MANAGEMENTUL CONSERVĂRII – SPECII

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
FEARD					
36(a)(i)	Plati compensatorii acordate agricultorilor din zonele montane defavorizate	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(ii)	Plati compensatorii acordate agricultorilor din alte zone defavorizate decat cele montane	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iii)	Plati aferente programului Natura 2000 si Directivei 2000/60/EC;	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(i)	Prima impadurire a unui teren agricol	Toate grupurile tinta posibile	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(ii)	Prima infiintare a sistemelor agro-silvice pe teren agricol	Agricultori	teren agricol	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
36(b)(iii)	prima impadurire a unui teren ne-agricol	toate grupurile tinta posibile	alte tipuri de teren	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50. Art 45 se refera si la terenuri agricole abandonate	
36(b)(iv)	Plati Natura 2000; [paduri]	detinatori privati de paduri si asociatii ale acestora	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42. Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(v)	plati silvo-mediu	detinatori privati de paduri, municipalitati	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
36(b)(vi)	refacerea potentialului silvic si introducerea actiunilor preventive;	toate grupurile tinta posibile	paduri	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 37. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate. . A se vedea Art 51 on Reg. 1782/2003.Este o plata compensatorie si nu se adauga nici un criteriu de mediu in afara celor prevazute in cerintele oficiale de management (care cuprind Directiva Habitata si Pasari) si standardele GAEC (in care pot fi cuprinse standarde privind nivelul minim de intretinere) asociate cu platile Pillar 1. In plus, beneficiarii au singura obligatie de a continua activitatea agricola minimum 5 ani. Prin urmare managementul conservarii depinde tipul de activitate agricola desfasurata de agricultor.	Plati pentru sprijinirea continuarii agriculturii ce mentine campuri deschise care la randul lor permit inmultirea speciilor de fluturi din zona alpina /fluturilor alpini.
	A se vedea Art 37. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate.	Mentinerea pasunilor /luncilor in stare inundata in vederea conservarii speciilor de pasari de apa
	A se vedea Art 38. Se aplica numai in cazuri de masuri obligatorii si zone agricole utilizate.	Nu se desfasoara activitati de recoltare sau cosire pe o distanta de 50m in jurul cuibului; stimulente pentru cosirea pasunii nepasunate o data pe an.
	A se vedea Art 39.	Mentinerea pe pasunile permanente a speciilor traditionale de animale cu populatie scazuta.
	A se vedea Art 41.	Instalarea cuiburilor artificiale;
	Sumele ce trebuie platite depind de categoria beneficiarului – a se vedea Art 43. Sunt acoperite costurile de infiintare, costuri de intretinere pe o durata de 5 ani si plata pentru venitul nerealizat pana la 15 ani. Odata impadurit, se presupune ca terenul nu mai este eligibil pentru Schema de plata pe ferma A se vedea Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Replantarea arborilor indigeni in vederea refacerii ecosistemelor de padure si incurajarea repopularii cu specii rare.
	A se vedea Art 44. Sunt acoperite numai costurile de infiintare. Prin urmare este necesar ca intretinerea sa fie asigurata de exemplu printr-o schema de agro-mediu. Ramane insa de vazut daca sistemele agro-silvice sunt eligibile pentru plati Schema de plata pe ferma. In acest scop statele Membre trebuie sa asigure continuarea utilizarii terenului in scopuri agricole (numar maxim de arbori plantati la hectar....)	Poate favoriza refacerea sistemelor traditionale de agro-silvicultura ca dehesa/montado in zonele in care acestea au fost uitate.
	A se vedea Art 45, sprijinul variaza in functie de tipul de teren si de categoria beneficiarului.	
	A se vedea Art 46 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea Despagubiri pentru costuri implicite si venit nerealizat.	Instalarea locurilor de cuibarit pentru mici mamifere de padure
	A se vedea Art 47 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta conditiile de cross-compliance	Mentinerea lemnului mort/ arborilor batrani in padurile cu taieri selective in raport de 10% pe hectar.
	A se vedea Art 48.	Masurile preventive pot include plantarea arborilor indigeni in cazul in care sunt rezistenti la foc.
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	Sprijinirea infiintarii de balti mici, cu vegetatie, in zonele impadurite
	A se vedea Art 57.	Refacerea speciilor locale riverane prin indepartarea modificarilor aduse cursurilor de apa si plantari de refacere
	A se vedea Art. 61–65.	Managementul speciilor in vederea facilitarii atingerii obiectivelor planului de dezvoltare locala, de exemplu prin reintroducerea de sistemele hidrografice cu scopul de a indeplini obiectivul ecoturism de-a lungul raurilor.

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
27(1)(a)	diversificarea activitatilor in vederea poli-calificarii pescarilor;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
27(1)(b)	scheme de reconversie profesionala inafara pescuitului pe mare;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
29(1)(b)	Implementarea metodelor de acvacultura care, in comparatie cu practicile uzuale din sectorul piscicol, fie reduc substantial impactul negativ fie care maresc semnificativ impactul pozitiv asupra naturii;	IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
29(1)(c)	Sprijinirea activitatilor traditionale de acvacultura ce prezinta importanta pentru pastrarea si dezvoltarea cadrului socio-economic si mediului	IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(a)	Forme de acvacultura ce includ protectia si imbunatatirea mediului, resurselor naturale, diversitatea genetica si managementul peisagistic si caracteristicile traditionale ale zonelor piscicole;	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(d)	Acvacultura durabila compatibila cu cerintele de mediu specifice ce decurg din constituirea ariilor Natura 2000 in conformitate cu Directiva 92/43/EEC	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37 (a)	contributie durabila la imbunatatirea managementului sau conservarii resurselor;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37 (b)	promovarea metodelor sau echipamentelor selective de pescuit si reducerea capturilor accidentale;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
37 (g)	amenajarea, restructurarea sau imbunatatirea siturilor piscicole;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37 (j)	promovarea parteneriatului intre oameni de stiinta si operatorii din sectorul pescuit;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(a)	Construirea sau instalarea de amenajari fixe sau mobile in vederea protejarii si dezvoltarii faunei si florei acvatice	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(c)	Protectia si imbunatatirea mediului in cadrul siturilor Natura 2000, in cazul in care se refera direct la activitatile de pescuit, excluzand costurile operationale	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
41(2)(b)	Proiecte pilot: in vederea efectuarii teatarii planurilor de management si a planurilor de alocare a efortului de pescuit, inclusiv, daca este necesar, stabilirea unor zone de interzicere a pescuitului, pentru a se putea evalua consecintele biologice si financiare si repopularea experimentală.	pescari, altii, IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificarii pescarilor prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	nu exista	Initierea unui program pe scara mica de infiintare a locurilor de munca pentru fostii pescari in relatie cu masurile de management al speciilor – ex. amplasarea de marcate si apoi eliberarea pestilor de diferite specii in vederea monitorizarii.
	nu exista	Scheme de reinstruire in vederea pregatirii fostilor pescari in managementul speciilor.
	29(2) Ajutorul financiar va fi rezervat intreprinderilor [mici si mijlocii].	Sprrijinirea tehnicilor de acvacultura orientate spre utilizarea speciilor locale
	29(2) Ajutorul financiar va fi rezervat intreprinderilor [mici si mijlocii].	Sprrijin acordat pentru pastrarea bazinelor piscicole ce prezinta importanta pentru pasarile migratoare si/sau amfibieni si reptile.
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in cadrul siturilor Natura 2000 – vezi30 (4)(d)	
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in cadrul siturilor Natura 2000 – vezi30(4)(d)	Stimulente financiare in vederea mentinerii nivelului de apa necesar speciilor de pasari migratoare/reproducerii
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Poate fi utilizat pentru gospodaria durabila a speciilor marine si de apa dulce, ca de exemplu marirea spatiilor destinate depunerii icrelor in vederea sporiri populatiilor de pesti, inlaturarea plantelor acvatice invazive din iazuri
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	De exemplu promovarea utilizarii echipamentului prin care se reduce riscul capturilor accidentale
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Imbunatatirea siturilor acvaculturale prin replantarea vegetatiei riverane, ex. stuf si papura in vederea creerii de noi habitate pentru nevertebrate, mamifere mici si reptile.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Se poate utiliza pentru facilitarea introducerii noilor masuri de management al speciilor, cu asistenta stiintifica (in special se poate aplica la masurile pentru managementul speciilor marine).
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Instalarea de „aparatori” in vederea protejarii speciilor si habitatelor vulnerabile de pe fundul marii (ex. cordoane de alge)
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Masuri specifice de management ce afecteaza speciile capturate in scopuri economice si sunt in acelasi timp relevante pentru Natura – ex. refacerea zonelor de reproducere ale somonului.
	41(1) proiecte pilot ce vor fi derulate de un factor economic, o asociatie profesionala recunoscuta sau orice alt organism competent desemnat in acest scop de Statul Membru, in parteneriat cu un organism stiintific sau tehnic.	Stabilirea unor zone de interdictie a pescuitului in cadrul Siturilor Natura 2000 in vederea desfasurarii monitorizarii efectelor pescuitului/nepescuitului asupra habitatelor si speciilor.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Crearea de locuri de munca in managementul speciilor (ex. monitorizarea, protectia si reproducerea pestilor de apa dulce ca somonul si sturion)

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i) f	Tema Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprijinirea modernizării și diversificării structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protecției biodiversității și naturii, inclusiv investiții în situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(8)	Investiții în transport, inclusiv îmbunătățirea rețelelor trans-europene și legăturile cu rețeaua TEN-T; strategii integrate la nivel de oraș pentru transport urban curat care să contribuie la îmbunătățirea accesului la și calitatea serviciilor pentru pasageri și marfuri, realizarea unei separări modale echilibrate =balanced modal split , la promovarea sistemelor intermodale și la reducerea impactului de mediu.	Regiunile din obiectivul Convergență	
5(3)a	Servicii de transport și telecomunicații de interes economic general, în special consolidarea rețelelor secundare prin îmbunătățirea legăturilor cu rețele TEN-T, noduri de cale ferată regionale, aeroporturi și porturi sau platforme multimodale ce asigură legături radiale cu principalele linii feroviare și prin promovarea căilor fluviale regionale și locale și transportul maritim pe distanțe scurte. short-sea shipping	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)d	Dezvoltarea activităților frontaliere economice, sociale și de mediu prin strategii comune pentru dezvoltarea teritorială durabilă: reducerea izolării prin îmbunătățirea accesului la rețele și servicii de transport, informații și comunicare, sisteme și amenajări transfrontaliere pentru apă, deșeuri și energie.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
8	Dezvoltarea durabilă urbană : consolidarea creșterii economice, reabilitarea mediului fizic, reamenajarea terenurilor virane, păstrarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, promovarea acțiunilor întreprinzătorilor, a mainii de lucru locale și dezvoltării comunității, și asigurarea de servicii pentru populație ținând cont de schimbările în structurile demografice		
ESF			
Probabilitate redusă de aplicare			
CF			
Probabilitate redusă de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	In principiu nu sunt eligibile, cu exceptia conditiilor prevazute in articolul 5(5), iar atunci numai in cazul in care asemenea activitati indeplinesc criteriile UE de plus valoare din articolul 3, si se evita activitatile "recurente"	De exemplu scheme pentru reintroducerea speciilor endemice de languste in sistemul riveran aflat in proces de recuperare.
	Context: cercetare	Proiectul de cercetare poate conduce la dezvoltarea unor masuri de management mai eficiente pentru anumite specii.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Se poate finanta reintroducerea one-off speciilor periclitate in cadrul viitoarelor activitati de ecoturism planificate in legatura cu aceste specii.
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor asupra siturilor Natura	In cazul infrastructurii pentru transport si telecomunicatii existente (ex. drumuri, cale ferata) se pot aduce imbunatatiri pentru reducerea efectelor asupra anumitor specii afectate de fragmentare (ex. prin crearea de pasaje...)
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor asupra siturilor Natura	
		Se poate finanta un program one-off transfrontalier pentru reintroducerea speciilor periclitate.
	Context: Adaptarea/ imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor asupra siturilor Natura	Acolo unde exista infrastructura de transport sau telecomunicatii transfrontaliere (ex drumuri, coridoare feroviare) se pot face imbunatatiri in vederea efectelor de fragmentare (prin adaugarea posibilitatilor de trecere pe dedesubt sau deasupra).
	Cerinta: la nivel urban. Context: patrimoniu istoric/ cultural	Posibila finantare a masurilor pentru speciile „simbol” din interiorul sau vecinatatea ariilor urbane in vederea largirii interesului comunitatii pentru conservare. Necesar a fi inclus intr-o initiativa mai larga pentru „marca regionala”.

ACTIVITATEA 14: MANAGEMENTUL CONSERVĂRII – SPECII STRAINE INVADATOARE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
FEARD					
36(a)(iii)	Plati aferente programului Natura 2000 si Directivei 2000/60/EC;	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(iv)	Plati Natura 2000; [paduri]	detinatori privati de paduri si asociatii ale acestora	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42. Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(v)	plati silvo-mediu	detinatori privati de paduri, municipilitati	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
27(1)(c)	scheme de reconversie profesionala inafara pescuitului pe mare;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
30(2)(a)	Forme de acvacultura ce includ protectia si imbunatatirea mediului, resurselor naturale, diversitatea genetica si managementul peisagistic si caracteristicile traditionale ale zonelor piscicole;	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(d)	Acvacultura durabila compatibila cu cerintele specifice de mediu ce decurg din constituirea ariilor Natura 2000 in conformitate cu Directiva 92/43/EEC	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(g)	amenajarea, restructurarea sau imbunatatirea siturilor piscicole;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(j)	promovarea parteneriatului intre oameni de stiinta si operatorii din sectorul pescuit;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(a)	Construirea sau instalarea unor amenajari fixe sau mobile in vederea protejarii si dezvoltarii faunei si florei acvatice	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(b)	reabilitarea apelor interioare, inclusiv a zonelor de depunere a icrelor si a traseelor de migrare ale speciilor migratoare	pescari, altii	inland waters	nu exista	
38(2)(c)	Protectia si imbunatatirea mediului in cadrul siturilor Natura 2000, in cazul in care se refera direct la activitatile de pescuit, excluzand costurile operationale	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificarii pescarilor prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(f)	Protejarea mediului in zonele de pescuit in vederea mentinerii nivelului de atractie, regenerarii si dezvoltarii satelor de pescari din zonele de coasta cu activitati de pescuit si a protejarii si largirii patrimoniului natural si arhitectural	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 38. se aplica numai pentru zone agricole utilizate.	Indepartarea plantelor acvatice invadatoare din cursurile de apa.
	A se vedea Art 39.	Controlul plantelor invadatoare in vederea combaterii raspandirii acestora.
	A se vedea Art 41.	
	A se vedea Art 46 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea Despagubiri pentru costuri implicite si venit nerealizat.	Controlul, eradicare sau prevenirea raspandirii
	A se vedea Art 47 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Indepartarea speciilor de plante invadatoare care degradeaza plantele indigene si structura padurii.
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	Introducerea schemelor de detectare si prevenire a daunatorilor padurii (ex. sistem de monitorizare ce utilizeaza capcane pentru fluturi).
	A se vedea Art 57.	Indepartarea plantelor acvatice invadatoare din cursuri de apa in cadrul unor programe mai largi de refacere a naturii.
	A se vedea Art. 61–65.	Managementul speciilor invadatoare in vederea favorizarii obiectivelor planului de dezvoltare locala, ex. indepartarea plantelor acvatice si a speciilor de pesti invadatoare din sistemele hidrografice in scopul atingerii obiectivului de ecoturism (concentrat pe speciile indigene) de-a lungul raurilor.
	nu exista	Reinstruirea in refacerea habitatelor / rangeri in cadrul siturilor Natura, cu includerea managementului speciilor invadatoare.
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in cadrul siturilor Natura 2000 (4)(d)	Finantare pentru acvacultura ce cuprinde mentinerea vegetatiei indigene in bazinele de pescuit si controlul speciilor de plante invadatoare.
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in cadrul siturilor Natura 2000 (4)(d)	Compensarea agricultorilor pentru costurile suplimentare induse de restrictii
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Finantare in vederea indepartarii plantelor acvatice invadatoare din bazinele de acvacultura. Imbunatatirea siturilor de acvacultura, inclusiv prin reducerea impactului asupra mediului.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Promovarea parteneriatelor intre oameni de stiinta si operatori cu privire la cercetarea asupra prevenirii raspandirii si/sau indepartarii si controlului speciilor invadatoare.
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Construirea de stanci artificiale.
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Refacerea apelor interioare, inclusiv a obstacolelor contra migrarii pestilor.
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Imbunatatirea siturilor Natura in zonele marine
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind arile si beneficiarii.	Diversificarea locurilor de munca prin crearea de noi locuri de munca in managementul rezervatiilor, inclusiv controlul IAS.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind arile si beneficiarii.	Protejarea si imbunatatirea mediului prin controlul IAS, ex. refacerea ecosistemelor acvatice prin indepartarea speciilor invadatoare.

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i)f	Tema Mediu, de ex. schimbări ale climatului, poluare și riscuri; conservare și management durabil al resurselor naturale și antropice (ex. protejarea și managementul biodiversității); mediu și tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	
2(1)(i) fg	Tema: transport (ex. ecologizarea transportului de suprafață și aerian)	toate grupurile tinta posibile,	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprijinirea modernizării și diversificării structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protecției biodiversității și naturii, inclusiv investiții în situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea și implementarea unor planuri de prevenire și combatere a riscurilor naturale și tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(8)	Investiții în transport, inclusiv îmbunătățirea rețelelor trans-europene și legăturile cu rețeaua TEN-T; strategii integrate la nivel de oraș pentru transport urban curat care să contribuie la îmbunătățirea accesului la și calitatea serviciilor pentru pasageri și marfuri, realizarea unei separări modale echilibrate =balanced modal split , la promovarea sistemelor intermodale și la reducerea impactului de mediu.	Regiunile din obiectivul Convergență	
5(2)e	Mediu și prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri și măsuri pentru prevenirea și combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii și inundații) și tehnologice.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(3)a	Servicii de transport și telecomunicații de interes economic general, în special consolidarea rețelelor secundare prin îmbunătățirea legăturilor cu rețele TEN-T, noduri de cale ferată regionale, aeroporturi și porturi sau platforme multimodale ce asigură legături radiale cu principalele linii feroviare și prin promovarea căilor fluviale regionale și locale și transportul maritim pe distanțe scurte. short-sea shipping	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)d	Dezvoltarea activităților frontaliere economice, sociale și de mediu prin strategii comune pentru dezvoltarea teritorială durabilă: reducerea izolării prin îmbunătățirea accesului la rețele și servicii de transport, informații și comunicare, sisteme și amenajări transfrontaliere pentru apă, deșeurile și energie	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată referitoare la: gospodărirea apei, eficiența energiei, activități de prevenire a riscurilor și de protecție a mediului cu clară dimensiune transnațională, cuprinzând protecția și managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și a protecției contra riscurilor naturale și tehnologice; și protecția și lărgirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice și turismului durabil.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
8	Dezvoltarea durabilă urbană : consolidarea creșterii economice, reabilitarea mediului fizic, reamenajarea terenurilor virane, păstrarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural, promovarea acțiunilor întreprinzătorilor, a mainii de lucru locale și dezvoltării comunității, și asigurarea de servicii pentru populație ținând cont de schimbările în structurile demografice		
ESF			
Probabilitate redusă de aplicare			
CF			
Probabilitate redusă de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Neeligibil, de drept, dar poate fi partial eligibil in cazul in care face parte dintr-un proiect de conservare conf. punctelor 12 sau 13, si indeplineste criteriul de selectiune LIFE+ din articolul 3, si se evita activitatile „recurente”.	
	Context: cercetare	Elaborarea de noi masuri pentru controlul/managementul/eradicarea IAS, in special in raport cu Situri Natura 2000
	Context: cercetari in vederea adaptarii/imbunatatirii infrastructurii de transport in vederea reducerii impactului asupra siturilor Natura.	Elaborarea de noi masuri pentru a preveni raspandirea IAS prin retelele de transport.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Se poate utiliza pentru finantarea unui program one-off de eradicare sau control al unui IAS cu efecte deosebit de nefaste din punct de vedere economic/social/de mediu.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscului IAS	Elaborarea de planuri de management al riscului IAS pentru toate siturile dintr-o regiune (ca parte a managementului regional al riscurilor).
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii de transport in vederea reducerii impactului asupra siturilor Natura	Stabilirea unor sisteme regionale de monitorizare/management pentru IAS, sisteme de detectare timpurie in porturi, de-a lungul cailor de transport, in aeroporturi.
	Context: elaborarea planurilor si masurilor pentru managementul riscului IAS	Elaborarea de planuri de management al riscului IAS pentru toate siturile dintr-o regiune (ca parte a managementului regional al riscurilor).
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii de transport in vederea reducerii impactului IAS asupra siturilor Natura	Stabilirea unor sisteme regionale de monitorizare/management pentru IAS, sisteme de detectare timpurie in porturi, de-a lungul cailor de transport, in aeroporturi.
		Posibila finantare a programelor transfrontaliere pentru controlul sau eradicarea IAS, inclusiv elaborarea de masuri de prevenire a raspandirii.
	Context: Adaptarea/ imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii efectelor IAS asupra siturilor Natura	Stabilirea sistemelor regionale de monitorizare/management la IAS, ex sisteme transfrontaliere de detectare timpurie in porturi, de-a lungul coridoarelor de transport, in aeroporturi.
		Poate finanta programe transnationale pentru controlul si eradicarea IAS, inclusiv elaborarea masurilor pentru a impiedica raspandirea.
	Cerinta: la nivel urban. Context: patrimoniu istoric/ cultural	În zonele urbane, se poate sprijini reamenajarea siturilor Natura (inclusiv eradicarea IAS) in vederea promovarii utilizarii locale si a dezvoltarii comunitatii.

ACTIVITATEA 15: IMPLEMENTAREA SCHEMELOR SI CONTRACTELOR DE MANAGEMENT

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
36(a)(i)	Plati compensatorii acordate agricultorilor din zonele montane defavorizate	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(ii)	Plati compensatorii acordate agricultorilor din alte zone defavorizate decat cele montane	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iii)	Plati aferente programului Natura 2000 si Directivei 2000/60/EC;	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(iv)	Plati Natura 2000; [paduri]	detinatori privati de paduri si asociatii ale acestora	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42. Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(v)	plati silvo-mediu	detinatori privati de paduri, municipaitati	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
29(1)(b)	Implementarea metodelor de acvacultura care, in comparatie cu practicile obisnuite in sectorul piscicol, reduc substantial impactul negativ sau maresc impactul pozitiv asupra mediului;	IMM-uri	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(a)	Forme de acvacultura ce includ protectia si imbunatatirea mediului, resurselor naturale, diversitatea genetica si mangementul peisagistic si caracteristicile traditionale ale zonelor piscicole;	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(d)	Acvacultura durabila compatibila cu cerintele specifice de mediu ce decurg din constituirea ariilor Natura 2000 in conformitate cu Directiva 92/43/EEC	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(a)	contributie durabila la imbunatatirea managementului sau conservarii resurselor;	pescari, altii	zone lito-rale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
37(b)	promovarea metodelor sau echipamentelor selective de pescuit si reducerea capturilor accidentale;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
37(c)	indepartarea echipamentului de pescuit pierdut pe fundul marii, in vederea combaterii capturilor accidentale. ;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare	nu exista	
34(g)	amenajarea, restructurarea sau imbunatatirea siturilor piscicole;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
38(2)(b)	reabilitarea apelor interioare, inclusiv a zonelor de depunere a icrelor si a traseelor de migrare ale speciilor migratoare	pescari, altii	inland waters	nu exista	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 37. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate. A se vedea Art 51 on Reg. 1782/2003. Este o plata compensatorie si nu se adauga nici un criteriu de mediu in afara celor prevazute in cerintele oficiale de management (care cuprind Directiva Habitate si Pasari) si standardele GAEC (in care pot fi cuprinse standarde privind nivelul minim de intretinere) asociate cu platile Pillar 1. In plus, beneficiarii au singura obligatie de a continua activitatea agricola minimum 5 ani. Prin urmare managementul conservarii depinde tipul de activitate agricola desfasurata de agricultor.	Plati in vederea mentinerii practicilor agricole traditionale care conduc la pastrarea pajistilor alpine.
	A se vedea Art 37. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate.	Sprijin pentru mentinerea practicilor agricole traditionale ce conduc la mentinerea pasunilor de lunca, ex. pasunatul vitelor.
	A se vedea Art 38. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate.	Plati ce permit intretinerea cainilor pentru paza vitelor contra pradatorilor mari.
	A se vedea Art 39.	Mentinerea speciilor indigene de plante cu valoare nutritiva pentru animalele albatice indigene, in special in zonele tampon ale siturilor Natura.
	A se vedea Art 46 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea Despagubiri pentru costuri implicite si venit nerealizat.	Plati in vederea mentinerii in paduri a lemnului mort, atat la pamant cat si pe picior – compensatii pentru venit pierdut.
	A se vedea Art 47 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Imbunatatirea habitatelor de padure prin plantarea speciilor de etaj inferior sau reintroducerea speciilor de sol.
	A se vedea Art. 61–65.	Managementul actual in vederea facilitarii obiectivului planului de dezvoltare locala, ex. vanzarea produselor favorabile naturii.
	28(2) Ajutorul financiar va fi rezervat intreprinderilor [mici si mijlocii].	Refacerea bazinelor de peste abandonate.
	Numai pentru zonele de aquacultura	Introducerea restrictiilor periodice si/sau spatiale privitoare la schimbarea nivelului apei. Platile pot fi acordate pentru compensarea pierderilor economice provocate de drenaj sau inundatii prelungite.
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in siturile Natura 2000 a se vedea 30 (4)(d)	Limitarea indepartarii arborilor/tufisurilor cu exceptia zonelor in care acest lucru este necesar pentru intretinerea infrastructurii.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Stabilirea conditiilor minime pentru mentinerea si managementul vegetatiei nou aparute si a altor caracteristici aferente.
	Art37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Promovarea utilizarii anumitor echipamente in cadrul siturilor Natura 2000, prin asigurarea stimulentei economice.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Programul de indepartare a echipamentului din siturile Natura 2000, ex. strangerea vaselor pentru homari pierdute
	Art 34: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Refacerea sau crearea de vegetatie acvatica.
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restricții privind zona	
LIFE+					
Probabilitate redusă de aplicare					
PC7					
2(1)(i) f	Mediu, de ex. schimbări ale climatului, poluare și riscuri; conservare și management durabil al resurselor naturale și antropice (ex. protejarea și managementul biodiversității); mediu și tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
Probabilitate redusă de aplicare			
ESF			
Probabilitate redusă de aplicare			
CF			
Probabilitate redusă de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: cercetare	Posibila finantare a cercetarii privind eficienta contractelor de management cu proprietarii de teren/resurse si modalitatea de imbunatatire a acestora in viitor.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple

ACTIVITATEA 16: FURNIZAREA DE SERVICII,
COMPENSATII PENTRU COSTURI SI PIERDEREA DE VENIT

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
36(a)(iii)	Plati aferente programului Natura 2000 si Directivei 2000/60/EC;	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(iv)	Plati Natura 2000; [paduri]	detinatori privati de paduri si asociatii ale acestora	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42. Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(v)	plati silvo-mediu	detinatori privati de paduri, municipalitati	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 42.	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
30(2)(a)	Forme de acvacultura ce includ protectia si imbunatatirea mediului, resurselor naturale, diversitatea genetica si mangementul peisagistic si caracteristicile traditionale ale zonelor piscicole;	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	
30(2)(d)	Acvacultura durabila compatibila cu cerintele specifice de mediu ce decurg din constituirea ariilor Natura 2000 in conformitate cu Directiva 92/43/EEC	pescari	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	

LIFE+					
Probabilitate redusa de aplicare					
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
Probabilitate redusa de aplicare			
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 38. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate.	Compensarea venitului pierdut prin reducerea utilizarii de ingrasaminte si pesticide, asistenta in marketingul pentru produsele si serviciile favorabile siturilor Natura.
	A se vedea Art 39.	Compensarea venitului pierdut prin mentinerea vegetatiei favorabile vietii salbatice in zonele tampon ale siturilor Natura, ex. plante ce constituie hrana animalelor salbatice.
	A se vedea Art 46 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea Despagubiri pentru costuri implicite si venit nerealizat.	Plati compensatorii pentru pastrarea zonelor deschise in paduri, sau managementul speciilor invadatoare ce conduc la inchiderea coronamentului si la modificari ale ecosistemului
	A se vedea Art 47 si to Art 51 – Beneficiarul are obligatia de a respecta eco-conditionalitatea	Plati compensatorii pentru mentinerea unei anumite cantitati de lemn mort in paduri.
	A se vedea Art. 61–65.	Compensatii pentru costuri in vederea realizarii obiectivelor si monitorizarii progresului planului de dezvoltare locala.
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in siturile Natura 2000 – vezi 30(4)(d)	Limitarea densitatii populatiei, stabilirea unui sistem de rotatie in care un procent din bazinele de peste trebuie utilizat in mod extensiv pe o perioada determinata (ex. 2 ani).
	Zonele pentru aquacultura pot fi compensate doar daca sunt amplasate in siturile Natura 2000 – vezi 30(4)(d)	Stabilirea structurii si compozitiei optime a populatiei de peste

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple

ACTIVITATEA 17: MONITORIZARE SI SUPRAVEGHERE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren		
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
37(j)	promovarea parteneriatului intre oameni de stiinta si operatorii din sectorul pescuit;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interioare, zone umede	nu exista	

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i) f	Tema Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(3)	Sprijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, inclusiv investitii in situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea si implementarea unor planuri de prevenire si combatere a riscurilor naturale si tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)b	Mediu si prevenirea riscurilor; in mod special promovarea dezvoltarii infrastructurii legate de biodiversitate si investitii in situri Natura 2000, acolo unde contribuie la dezvoltarea economica durabila si /sau diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
5(2)e	Mediu si prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri si masuri pentru prevenirea si combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii si inundatii) si tehnologice.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, ca si prevenirea riscurilor naturale si tehnologice	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transfrontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnationala cu includerea cooperarii bilaterale intre regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finantarea retelelor si actiunilor ce conduc la dezvoltare teritoriala integrata referitoare la: gospodaria apei, eficienta energiei, activitati de prevenire a riscurilor si de protectie a mediului cu clara dimensiune transnationala, cuprinzand protectia si managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apa si zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei si inundatiilor, promovarea securitatii maritime si a protectiei contra riscurilor naturale si tehnologice; si protectia si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice si turismului durabil.	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii transnationala. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 59.	Efectuarea unui studiu de baza pentru stabilirea si implementarea strategiei de dezvoltare locala
	A se vedea Art. 61–65.	Se pot elabora proiecte care sa cuprinda o componenta de monitorizare a biodiversitatii in paralel cu celelalte activitati ale proiectului. Stabilirea sistemelor de monitorizare a biodiversitatii in vederea indeplinirii obiectivului si urmaririi progresului planului de dezvoltare locala.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Cercetare privind metodele de monitorizare a speciilor acvatice in cadrul cooperarii dintre pescari si oameni de stiinta.

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3, sunt in acord cu masurile din Anexa 1 si se evita activitatile "recurente".	
	Context: cercetare	Cercetari in vederea elaborarii de noi metode de monitorizare si supraveghere.

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: finantarea activitatilor/metodelor/ echipamentului de monitorizare	Posibil suport pentru elaborarea planurilor de monitorizare pentru situri in contextul mai larg al monitorizarii regionale a mediului, de ex. raportarea progresului in raport cu indicatorii de progres privind obiectivul de oprire a pierderilor de biodiversitate pana in 2010.
	Context: finantarea activitatilor/metodelor/ echipamentului de monitorizare (managementul riscului)	Elaborarea de planuri pentru combaterea riscurilor de scurgeri de ulei si substante chimice care ar putea afecta siturile Natura.
	Context: finantarea activitatilor/metodelor/ echipamentului de monitorizare	Se pot include investitii in infrastructura pentru monitorizare, de ex. echipament de urmarire la distanta ca piloni pentru radio telemetrie, crearea unei baze de date pentru stocarea informatiei.
	Context: finantarea activitatilor/metodelor/ echipamentului de monitorizare (managementul riscurilor)	Elaborarea de planuri pentru combaterea riscurilor de scurgeri de ulei si substante chimice care ar putea afecta siturile Natura
	Context: elaborarea strategiilor / metodelor de monitorizare si supraveghere	Elaborarea unor sisteme si planuri transfrontaliere [(Articol 6(1)b] sau transnationale [(Articol 6(1)b] de monitorizare pentru situri Natura 2000, de ex. strategii de monitorizare pentru poluarea / nutritiunea cursurilor de apa sau a zonelor de coasta.

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
6(3)a	Intărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea cooperării inter-regionale cu accent asupra inovației și cunoașterii, economiei, mediului și prevenirii riscurilor în sensul articolului 5(1) și (2). Reinforcement of the effectiveness of regional policy by promoting: interregional cooperation focusing on innovation and the knowledge economy and environment and risk prevention in the sense of Article 5(1) and (2)	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)b	Intărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea : schimburilor de experiență cu privire la identificarea, transferul și difuzarea celor mai bune practici, cu includerea dezvoltării urbane durabile la care se face referire în Articolul 8.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)c	Intărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea: acțiunilor ce implică studii, culegere de date și observarea și analiza direcțiilor de dezvoltare la nivelul Comunității.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
ESF			
3(2)bi	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor și programelor , monitorizare și evaluare, inclusiv prin studii, statistici și consultanță specializată, sprijin pentru coordonare interdepartamentală și dialog între organismele publice și particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergență	
3(2)bii	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind furnizarea de strategii și programe. .	Regiunile din obiectivul Convergență	
CF			
2(1)b	Mediul în cadrul priorităților stabilite pentru strategia Comunității cu privire la protecția mediului din programul pentru strategie și acțiune privitor la mediu, în acest context sunt incluse și zone legate de dezvoltarea durabilă ce prezintă clare avantaje de mediu, respectiv eficiența energiei și energia regenerabilă is, în sectorul transporturilor în afara rețelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial și maritim. Sisteme intermodale de transport și interoperabilitatea acestora, managementul traficului rutier, maritim și aerian, curățenia transportului urban și transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergență	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Programe de colaborare in vederea facilitarii creerii retelelor regionale interregionale pentru elaborarea planurilor si masurilor regionale de monitorizare sau supraveghere
	Context: culegere de date si directii de monitorizare	
	Context: instruire	Dezvoltarea capacitatii institutionale a institutiilor publice cu privire la monitorizare si supraveghere – ex. elaborare planurilor de monitorizare prin procese interdepartamentale.
	Context: instruire	Dezvoltarea capacitatii institutionale a institutiilor publice cu privire la efectuarea monitorizarii si supravegherii siturilor Natura 2000.
		Elaborarea unui plan regional de monitorizare/supraveghere in care ete cuprinsa si monitorizarea siturilor Natura 2000, ca parte a unor planuri regionale pentru durabilitate.

ACTIVITATEA 18: MANAGEMENTUL RISCULUI

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
20(b)(ii)	Imbunatatirea valorii economice a padurilor	detinatori privati de paduri, municipii	paduri	Eligibilitatea depinde de tipul zonei: a se vedea articolul 27.	
20(b)(vi)	Refacerea potentialului productiei agricole degradat de dezastre naturale si introducerea masurilor de prevenire corespunzatoare	agricultori	teren agricol	nu exista	
36(a)(iii)	Plati aferente programului Natura 2000 si Directivei 2000/60/EC;	agricultori	teren agricol	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(a)(iv)	plati agro-mediu	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, administratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(vi)	refacerea potentialului silvic si introducerea actiunilor preventive;	toate grupurile tinta posibile	paduri	Se impune ca ariile sa fie constituite – a se vedea Art 50.	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i) f	Tema Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	
2(1)(i) g	Tema: transport (ex. ecologizarea transportului de suprafata si aerian)	toate grupurile tinta posibile, however	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 27 pentru detalii privind restrictiile.	Cresterea valorii economice prin imbunatatirea managementului riscurilor – prin plantarea arborilor indigeni cu rezistenta mare la foc – de ex. evergreen oaks.
	nu exista	Introducerea masurilor preventive pentru inundatii prin refacerea si managementul zonelor umede.
	A se vedea Art 38. Se aplica numai pentru zone agricole utilizate.	Plati in vederea compensarii utilizarii regimului de management al apei in vederea reducerii riscului de inundatii in siturile Natura.
	A se vedea Art 39.	Plati agro-mediu pentru incurajarea transhumantei sau pasunatul sub padure care reduce riscul de incendiu prin reducerea
	A se vedea Art 41.	Sprrijinirea investitiilor in refacerea zonelor umede in vederea combaterii riscurilor de inundatii.
	A se vedea Art 48.	
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	
	A se vedea Art. 61–65.	Crearea unor sisteme de management al riscului favorabile biodiversitatii in vederea indeplinirii obiectivului si monitorizarii progresului planului de dezvoltare locala.

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3, se evita activitatile „recurente” si fac parte dintr-un proiect de management al conservarii pentru habitate sau specii.	
	Context: cercetare	Cercetare privind inovatii si imbunatatiri ale planurilor, metodelor si masurilor de management al riscului in special cu privire la siturile Natura 2000.
	Context: cercetare privind adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii riscurilor pentru siturile Natura	Research into methods to reduce the risks of transport to the environment, especially to Situri Natura 2000 (eg reducing risk of spreading IAS).

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(5)	Prevenirea riscurilor, inclusiv elaborarea și implementarea unor planuri de prevenire și combatere a riscurilor naturale și tehnologice	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(8)	Investiții în transport, inclusiv îmbunătățirea rețelelor trans-europene și legăturile cu rețeaua TEN-T; strategii integrate la nivel de oraș pentru transport urban curat care să contribuie la îmbunătățirea accesului la și calitatea serviciilor pentru pasageri și marfuri, realizarea unei separări modale echilibrate =balanced modal split, la promovarea sistemelor intermodale și la reducerea impactului de mediu.	Regiunile din obiectivul Convergență	
5(2)a	Mediu și prevenirea riscurilor: stimularea investițiilor pentru reabilitarea mediului fizic, inclusiv a terenului și siturilor contaminate, desertificate și virane=brownified.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(2)b	Prioritate: mediu și prevenirea riscurilor: promovarea dezvoltării infrastructurii legate de biodiversitate și investiții în Natura 2000 în vederea contribuției la dezvoltarea economică durabilă și/sau diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(2)e	Mediu și prevenirea riscurilor: elaborarea de planuri și măsuri pentru prevenirea și combaterea riscurilor naturale (ex. desertificare, seceta, incendii și inundații) și tehnologice.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transfrontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată referitoare la: gospodărirea apei, eficiența energiei, activități de prevenire a riscurilor și de protecție a mediului cu clară dimensiune transnațională, cuprinzând protecția și managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și a protecției contra riscurilor naturale și tehnologice; și protecția și lărgirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice și turismului durabil.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată concentrată ca ocazională asupra următoarelor zone prioritare dezvoltarea urbană durabilă în contextul cooperării transnaționale: întărirea dezvoltării policentrice la nivel transnațional, național și regional, cu evident impact transnațional. Acțiunile pot cuprinde crearea și îmbunătățirea rețelelor urbane și a legăturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; păstrarea și promovarea patrimoniului cultural, și integrarea strategică a zonelor de dezvoltare pe baze transnaționale.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
ESF			
3(2)bi	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor și programelor, monitorizare și evaluare, inclusiv prin studii, statistici și consultanță specializată, sprijin pentru coordonare interdepartamentală și dialog între organismele publice și particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergență	
3(2)bii	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind furnizarea de strategii și programe.	Regiunile din obiectivul Convergență	
FC			
2(1)b	Mediul în cadrul priorităților stabilite pentru strategia Comunității cu privire la protecția mediului din programul pentru strategii și acțiuni privitor la mediu, în acest context sunt incluse și zone legate de dezvoltarea durabilă ce prezintă clare avantaje de mediu, respectiv eficiența energiei și energia regenerabilă și, în sectorul transporturilor în afara rețelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial și maritim. Sisteme intermodale de transport și interoperabilitatea acestora, managementul traficului rutier, maritim și aerian, curățenia transportului urban și transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergență	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Se poate asigura asistenta pentru elaborarea de planuri si masuri in vederea evitarii riscurilor siturilor, ca incendii, scurgeri de ulei, etc.
	Context: adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii riscurilor pentru siturile Natura	Se pot utiliza in mod special pentru elaborarea planurilor privind riscurile transportului (poluarea apelor interioare, scurgeri de ulei, patrunderea de IAS, etc.)
		Se poate finanta o activitate de restaurare a habitatului care ar spori calitatea sitului (siturilor) Natura 2000 si in acelasi timp ar sprijini dezvoltarea durabila in zona.
		Crearea infrastructurii pentru managementul riscului – ex. curatarea vaselor in vederea indepartarii IAS; pentru actiune imediata in cazul scurgerilor de ulei sau substante chimice ori al incendiilor spontane.
		Se poate asigura asistenta pentru elaborarea de planuri si masuri in vederea evitarii riscurilor siturilor, ca incendii, scurgeri de ulei, etc.
		Se poate asigura asistenta pentru elaborarea planurilor si masurilor transfrontaliere in vederea evitarii riscurilor siturilor, ca incendii si eroziune, etc.
		Se poate asigura asistenta pentru elaborarea de planuri si masuri transnationale in vederea evitarii riscurilor de transport ca scurgeri de ulei, etc.
	Context: dimensiuni urbane, patrimoniu cultural	Poate furniza asistenta pentru elaborarea de planuri si masuri transnationale menite sa evite riscurile asupra mediului generate de dezvoltarea urbana, de ex. riscurile produse asupra siturilor Natura 2000 situate in vecinatatea centrelor urbane.
	Context: instruire	Formarea capacitatii institutionale a institutiilor publice cu privire la elaborarea planurilor de management al riscului
	Context: instruire	Formarea capacitatii institutionale a institutiilor publice cu privire la efectuarea activitatilor de management regional al riscului.
		Crearea capacitatii regionale de raspuns imediat la riscurile de mediu ce pot afecta siturile Natura 2000, ca scurgeri de substante chimice, inundatii, incendiarea padurii, avalanse, etc.

ACTIVITATEA 19: MONITORIZAREA CURENTA A SITURILOR

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					
LIFE+					
Probabilitate redusa de aplicare					
PC7					
2(1)(i)f	Tema Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
Probabilitate redusa de aplicare			
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
Probabilitate redusa de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art. 61–65.	Supravegherea continua a siturilor necesara pentru atingerea obiectivului si monitorizarea progresului planului de dezvoltare locala.

	Context: cercetare/ca parte a unui proiect de cercetare	Proiectul de cercetare poate cuprinde supravegherea siturilor pe o perioada determinata, in functie de scopuri.
		

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	
	Nu exista fonduri disponibile pentru asigurarea continuitatii activitatilor de durata.	

ACTIVITATEA 20: ASIGURAREA MATERIALULUI INFORMATIV SI PUBLICITAR

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
20(a)(i)	actiuni de instruire profesionala si informare, cu transmiterea cunostintelor stiintifice si a practicii inovatoare, adresate persoanelor din sectoarele agricol, alimentar si silvic	Agricultori, silvicultori	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(a)(iii)	incurajarea activitatilor de turism	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren		
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
37(i)	imbunatatirea performantelor profesionale sau elaborarea unor noi metode si instrumente de instruire;	pescari, altii	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
44(1)(b)	restructurarea si redirectionarea activitatilor economice, in special prin promovarea eco-turismului, cu conditia ca aceste actiuni sa nu aiba ca rezultat un efort mai mare de pescuit;	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificarii pescarilor prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(h)	Promovarea colaborarii inter-regionale si trans-nationale la nivelul factorilor din zonele de pescuit, in special prin formarea de retele si raspandirea celor mai bune practici	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(i)	Instruirea si facilitarea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i)f	Tema Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea mediului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	
2(1)(i)g	Tema: transport (ex. ecologizarea transportului de suprafata si aerian)	toate grupurile tinta posibile, however	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Art 21: Sprijinul nu va cuprinde cursuri care fac parte din programa de invatamant normala sau cea a sistemelor de invatamant pentru agricultura si silvicultura la nivel de liceu sau la nivel mai inalt .	Elaborarea materialului de instruire pentru agricultori si silvicultori cu descrierea metodelor agricole si silvice ne-daunatoare ursului.
	A se vedea Art 55.	Siturile Natura 2000 pot fi promovate prin brosure pentru marketing turistic.
	A se vedea Art 57.	
	A se vedea Art 59.	Asigurarea materialelor de instruire pentru pregatire profesionala.
	A se vedea Art. 61–65.	Informatii necesare pentru realizarea strategiei de dezvoltare locala (ex. promovare regionala cu privire la Natura 2000).
	Art 34: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Elaborarea materialelor de instruire pentru pescari cu privire la situri Natura 2000.
	Ref: Art. 44(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind arile si beneficiarii.	Promovarea si dezvoltarea produselor favorabile naturii privind siturile Natura 2000.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind arile si beneficiarii.	Elaborarea informatiilor pentru instruire si cu privire la posibilitatile de locuri de munca referitoare la Natura 2000.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind arile si beneficiarii.	Finantarea retelei pentru discutarea celor mai bune practici in activitatile de acvacultura si pescuit favorabile siturilor Natura 2000.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind arile si beneficiarii.	Pregatirea informatiilor pentru strategia de dezvoltare locala.
	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9) Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3, se respecta masurile din anexa 1 si se evita actiunile "recurente".	
	Context: cercetare	Proiectele de cercetare pot avea ca rezultate elaborarea materialelor informatinale si conceperea unor metode de comunicare noi, mai eficiente (ex. forumuri interactive pentru educatie)
	Context: cercetare privind adaptarea/imbunatatirea infrastructurii transportului in vederea reducerii riscurilor pentru siturile Natura	Proiectele de cercetare pot avea ca rezultat elaborarea de informatii privind relele de transport ecologizat, cu includerea legaturilor cu reseaua Natura 2000.

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(2)	Tema:Societate informatională, cuprinzând dezvoltarea infrastructurii de comunicare electronică, elaborarea conținutului, serviciilor și aplicațiilor locale, îmbunătățirea accesului la serviciile publice on-line și dezvoltarea acestora, sprijinirea și servicii pentru SME în scopul adoptării și utilizării eficiente a tehnologiilor de informare și comunicare (ICT) sau pentru a utiliza noi idei	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(6)	Turism, inclusiv promovarea bogățiilor naturale ca potențial pentru dezvoltarea turismului durabil, protejarea și largirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice, sprijinirea îmbunătățirii serviciilor turistice furnizate prin crearea unor servicii noi, cu valoare sporită și pentru încurajarea unor modele noi, mai durabile de turism	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(10)	Investiții în educație ce contribuie la creșterea gradului de atracție și calității vieții în regiuni	Regiunile din obiectivul Convergență	
5(2)f	Mediul și prevenirea riscurilor, și în special: protecția și largirea patrimoniului natural și cultural pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice și promovării bunurilor naturale și culturale ca potențial pentru dezvoltarea turismului durabil	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)a	Cooperare transfrontalieră: încurajarea întreprinzătorilor și în special dezvoltarea IMM, turism, cultura și schimburi trans-frontaliere	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)end	Cooperare transfrontalieră pentru promovarea cooperării administrative și legislative, integrarea pieței de muncă transfrontaliere, a inițiativelor locale pentru locuri de muncă, promovarea oportunităților egale și a egalității între sexe, a instruirii și includerii sociale și utilizarea comună a resurselor umane și amenajărilor pentru R&TD.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)e	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice, sociale și de mediu prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: dezvoltarea colaborării, a capacității și a utilizării comune a infrastructurilor în special în sectoare ca sănătatea, cultura, turism și educația.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată concentrată și oarecare asupra următoarelor zone prioritare dezvoltarea urbană durabilă în contextul cooperării transnaționale: întărirea dezvoltării policentrice la nivel transnațional, național și regional, cu evident impact transnațional. Acțiunile pot cuprinde crearea și îmbunătățirea rețelelor urbane și a legăturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; păstrarea și promovarea patrimoniului cultural, și integrarea strategică a zonelor de dezvoltare pe baze transnaționale.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
10	Zone cu handicap natural și geografic : finanțarea investițiilor ce urmaresc îmbunătățirea accesibilității, promovarea și dezvoltarea activităților economice legate de patrimoniul natural, promovarea utilizării durabile a resurselor naturale și încurajarea turismului durabil.	Numai zone defavorizate din punct de vedere geografic și natural.	
ESF			
3(2)bi	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor și programelor , monitorizare și evaluare, inclusiv prin studii, statistici și consultanță specializată, sprijin pentru coordonare interdepartamentală și dialog între organismele publice și particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergență	
3(2)bii	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind furnizarea de strategii și programe. .	Regiunile din obiectivul Convergență	
CF			
Probabilitate redusă de aplicare			

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: sisteme/echipamente pentru schimb de informatii privind siturile Natura 2000	Se poate utiliza pentru achizitionarea de echipament IT si organizarea /operarea bazelor de date si hubs pentru internet.
	Context: promovare/dezvoltare turism	Elaborarea materialului informativ necesar pentru promovarea ecoturismului in sit.
	Context: educatie	Crearea resurselor informationale necesare pentru participarea sitului la programele regionale de educatie.
	Context: patrimoniu natural/ cultural si turism	Elaborarea materialului informativ necesar pentru promovarea ecoturismului in cadrul unui sit cu patrimoniu natural/cultural de mare valoare.
	Context: crearea de locuri de munca (ex. turism)	Elaborarea informatiilor despre retelele transfrontaliere de situri pentru promovarea ecoturismului pe scara mai larga.
	Context: initiative si instruire pentru locuri de munca	
	Context: initiative si instruire pentru locuri de munca	Crearea resurselor informationale necesare pentru participarea sitului la programele trans-frontaliere de instruire.
	Context: initiative educationale transfrontaliere de anvergura	Crearea resurselor informationale necesare pentru participarea sitului la programele transfrontaliere pentru sanatate, cultura si invatamant.
	Context: la nivel urban, patrimoniu cultural	realizare de material informational si publicitar privitor la intarirea pastrarii si promovarii siturilor Natura 2000 care se afla in vecinatatea centrelor urbane si detin un patrimoniu cultural de mare valoare la nivel transnational.
		Elaborarea materialului informational necesar pentru promovarea ecoturismului in sit.
	Context: instruire	Producerea de informatii pentru programe de formarea capacitatii institutionale/instruire pentru administratii publice.
	Context: instruire	

ACTIVITATEA 21: INSTRUIRE SI EDUCATIE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
20(a)(i)	actiuni de instruire profesionala si informare, cu transmiterea cunostintelor stiintifice si a practicii inovatoare, adresate persoanelor din sectoarele agricol, alimentar si silvic	agricultori, silvicultori	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(c)	masuri pentru instruirea si informarea agentilor economici din domeniile axei 3	toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(d)	Masuri de specializare si animare/mobilizare in vederea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	Toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren		
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zonele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
27(1)(a)	diversificarea activitatilor in vederea poli-calificarii pescarilor;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
27(1)(c)	scheme de reconversie profesionala inafara pescuitului pe mare;	pescari	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
37(i)	imbunatatirea performantelor profesionale sau elaborarea unor noi metode si instrumente de instruire;	pescari, altii	masura nu depinde de tipul de teren	nu exista	
44(1)(b)	restructurarea si redirectionarea activitatilor economice, in special prin promovarea eco-turismului, cu conditia ca aceste actiuni sa nu aiba ca rezultat un efort mai mare de pescuit;	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-calificarii pescarilor prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din sectorul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(i)	Instruire si facilitarea pregatirii si implementarii strategiei de dezvoltare locala	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	All	Masura nu depinde de tipul de teren.	nu exista	
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(6)	Turism, inclusiv promovarea bogatiilor naturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil, protejarea si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-economice, sprijinirea imbunatatirii serviciilor turistice furnizate prin crearea unor servicii noi, cu valoare sporita si pentru incurajarea unor modele noi, mai durabile de turism	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(10)	Investitii in educatie, inclusiv pregatire profesionala, ce contribuie la cresterea gradului de atractie si calitatii vietii in regiuni	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)f	Mediul si prevenirea riscurilor, si in special: protectia si largirea patrimoniului natural si cultural pentru sprijinirea dezvoltarii socio-economice si promovarii bunurilor naturale si culturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)a	Colaborare transfrontaliera: incurajarea intreprinzatorilor si in special dezvoltarea SME, turism, cultura si schimburi trans-frontaliere	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii trans-frontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, ca si prevenirea riscurilor naturale si tehnologice	Cooperarea teritoriala europeana in vederea colaborarii trans-frontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Art 21: Sprijinul nu va cuprinde cursuri care fac parte din programa de invatamant normala sau cea a sistemelor de invatamant pentru agricultura si silvicultura la nivel de liceu sau la nivel mai inalt .	Instruire si educatie privind practici inovatoare in agricultura favorabila naturii, si marketingul produselor din situri Natura 2000, etc.
	A se vedea Art 57.	Instruire pentru intetnerea si conservarea patrimoniului rural.
	A se vedea Art 58. Se poate utiliza numai pentru masurile din Axa 3.	Instruire in vederea incurajarii dezvoltarii unei industrii a ecoturismului.
	A se vedea Art 59.	Instruire in vederea implementarii strategiei de dezvoltare locala – ex. marketingul produselor Natura, sau in vederea dezvoltarii unei industrii de ecoturism.
	A se vedea Art. 61–65.	Orice instruire necesara pentru realizarea strategiei de dezvoltare locala (ex promovarea regiunii in raport cu Natura 2000).
	nu exista	Instruire in vederea diversificarii activitatilor – ex. instruire in managementul micilor intreprinderi pentru facilitarea ecoturismului sau in managementul sitului.
	nu exista	Instruire in vederea diversificarii activitatilor – ex. instruire in managementul micilor intreprinderi pentru facilitarea ecoturismului sau in managementul sitului.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Instruire in vederea diversificarii activitatilor – ex. instruire in managementul micilor intreprinderi pentru facilitarea ecoturismului sau in managementul sitului. Programe de instruire in parteneriat oameni de stiinta – operatori, ex. programe de identificare a speciilor de pesti si pasari pentru promovarea ecoturismului in paralel cu asistenta oferita de monitorizarea stiintifica.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Instruire in baza careia pescarii se pot ocupa de ecoturism in siturile Natura.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Crearea de locuri de munca in managementul siturilor Natura, instruire si educatie corespunzatoare.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Instruire si educatie pentru pregatirea si implementarea strategiei de dezvoltare.

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9) Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3 si se evita activitatile “recurente”.	
--	---	--

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: promovare/dezvoltare turism	Programe de instruire in vederea sprijinirii infiintarii industriei turismului in zone in care aceasta nu exista (ex. zone ce depind in mare masura de industrii in declin). Instruirea poate viza furnizori potentiali de servicii turistice.
		Educatie in management durabil, in vederea contributiei la imbunatatirea calitatii vietii si mediului.
	Context: patrimoniu natural/ cultural si turism	Elaborarea materialului informationa necesar pentru promovarea ecoturismului in cadrul unui sit cu patrimoniu natural/cultural de mare valoare.
	Context: crearea de locuri de munca (ex. turism)	Elaborarea de programe transfrontaliere de instruire si educatie pe baza schimbului de experienta, in special privind ecoturismul in siturile/reteaua Natura.

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
6(1)end	II Cooperare transfrontaliera pentru promovarea cooperării administrative și legislative, integrarea pieței de muncă transfrontaliere, a inițiativelor locale pentru locuri de muncă, promovarea oportunităților egale și a egalității între sexe, a instruirii și includerii sociale și utilizarea comună a resurselor umane și amenajărilor pentru R&TD.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)b	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată referitoare la: gospodărirea apei, eficiența energiei, activități de prevenire a riscurilor și de protecție a mediului cu clară dimensiune transnațională, cuprinzând protecția și managementul bazinelor fluviale, zonelor litorale, resurselor marine, serviciilor de apă și zonelor umede; prevenirea incendiilor, secetei și inundațiilor, promovarea securității maritime și a protecției contra riscurilor naturale și tehnologice; și protecția și largirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice și turismului durabil.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată concentrată c orecadere asupra următoarelor zone prioritare dezvoltarea urbană durabilă în contextul cooperării transnaționale: întărirea dezvoltării policentrice la nivel transnațional, național și regional, cu evident impact transnațional. Acțiunile pot cuprinde crearea și îmbunătățirea rețelelor urbane și a legăturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; păstrarea și promovarea patrimoniului cultural, și integrarea strategică a zonelor de dezvoltare pe baze transnaționale.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(3)a	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea cooperării inter-regionale cu accent asupra inovației și cunoașterii, economiei, mediului și prevenirii riscurilor în sensul articolului 5(1) și (2).	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)b	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea : schimburilor de experiență cu privire la identificarea, transferul și difuzarea celor mai bune practici, cu includerea dezvoltării urbane durabile la care se face referire în Articolul 8.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
6(3)c	Întărirea eficienței strategiei regionale prin promovarea: acțiunilor ce implică studii, culegere de date și observarea și analiza direcțiilor de dezvoltare la nivelul Comunității.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării interregionale. Cel puțin trei țări pot fi beneficiare, din care două trebuie să fie state membre (vezi Art 19 (2))	
ESF			
3(1)aii	Marirea adaptabilității muncitorilor și întreprinderii, ex. crearea forței de muncă specifice, servicii de instruire și sprijinire, inclusiv consiliere, a lucrătorilor în contextul restructurării întreprinderilor și sectorului.		
3(2)bi	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind buna proiectare a strategiilor și programelor , monitorizare și evaluare, inclusiv prin studii, statistici și consiliere specializată, sprijin pentru coordonare interdepartamentală și dialog între organismele publice și particulare relevante	Regiunile din obiectivul Convergenta	
3(2)bii	Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrațiilor și serviciilor publice privind furnizarea de strategii și programe. .	Regiunile din obiectivul Convergenta	
CF			
2(1)b	Mediul în cadrul priorităților stabilite pentru strategia Comunității cu privire la protecția mediului din programul pentru strategie și acțiune privitor la mediu, în acest context sunt incluse și zone legate de dezvoltarea durabilă ce prezintă clare avantaje de mediu, respectiv eficiența energiei și energia regenerabilă is, în sectorul transporturilor în afara rețelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial și maritim. Sisteme intermodale de transport și interoperabilitatea acestora, managementul traficului rutier, maritim și aerian, curatenia transportului urban și transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergenta	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Instruire in vederea promovarii pietei de munca transfrontaliere cu privire la managementul retelei Natura, de ex. instruirea in practici forestiere favorabile naturii.
		Instruire pentru managementul trans-national al bazinului hidrografic si resurselor marine (legate de managementul siturilor Natura).
	Context: la nivel urban, patrimoniu cultural	realizare de material informational si publicitar privitor la intarirea pastrarii si promovarii siturilor Natura 2000 care se afla in vecinatatea centrelor urbane si detin un patrimoniu cultural de mare valoare la nivel transnational.
		Programe de instruire pentru autoritati regionale si locale cu privire la prevenirea riscurilor, impartasirea bunelor practici, efectuarea studiilor, culegeri de date si directii de dezvoltare, etc, privitoare la biodiversitate si Natura 2000.
	Context: Crearea locurilor de munca (ex. in cazul restructurarii sectorului)	Asigurarea instruirii lucratorilor in sectoarele restructurate in vederea posibilitatii angajarii in locuri de munca alternative in intreprinderi durabile relationate la reseaua Natura (ex. producerea de produse favorabile
		Instruirea administratiilor publice cu privire la buna gospodarie a siturilor Natura 2000 – poate include schimburi de experienta si cea mai buna practica intre SM.
		Instruirea personalului administratiilor publice in vederea abordarii proiectelor pentru natura.
		Instruire prevazuta drept componenta mai mica a proiectelor de investitii pentru infrastructura – ex. instruirea populatiei locale in utilizarea eficienta a apei, complementar constructiei infrastructurii privitoare la apa

ACTIVITATEA 22: AMENAJARI PENTRU INCURAJAREA VIZITATORILOR
IN UTILIZAREA SI APRECIEREA SITURILOR NATURA 2000

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, adminis- tratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
52(a)(i)	diversification into non-agricultural activities	agricultori si house- hold members	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(a)(iii)	incurajarea activitatilor de turism	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zo- nele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
44(1)(b)	restructurarea si redirectionarea activitatilor econo- mice, in special prin promovarea eco-turismului, cu conditia ca aceste actiuni sa nu aiba ca rezultat un efort mai mare de pescuit;	lucratorii din secto- rul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(e)	Sprijinirea pescariilor mici si a infrastructurii turistice in beneficiul micilor comunitati de pescari	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(2)	Tema:Societate informationala, cuprinzand dezvoltarea infrastructurii pentru comuni- care electronica, elaborarea continutului, serviciilor si aplicatiilor locale, imbunatatirea accesului la serviciile publice on-line si dezvoltarea acestora, sprijinirea si servicii pentru SME in scopul adoptarii si utilizarii eficiente a tehnologiilor de informare si comunicare (ICT), sau pentru a utiliza noi idei.	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(4)	Sprijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Me- diu, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, inclusiv investitii in situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
4(6)	Turism, inclusiv promovarea bogatiilor naturaleca potential pentru dezvoltarea turismu- lui durabil, protejarea si largirea patrimoniului natural in sprijinul dezvoltarii socio-eco- nomice, in vederea imbunatatirii serviciilor turistice furnizate prin crearea unor servicii noi, cu valoare sporita si a ncurajarii unor modele noi, mai durabile de turism.	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)b	Prioritate: mediu si prevenirea riscurilor: promovarea dezvoltarii infrastructurii legate de biodiversitate si investitii in Natura 2000 in vederea contribuirii la dezvoltarea econo- mica durabila si/sau diversificarea zonelor rurale.	Regional competitiveness si employment' objective regions	
5(2)f	Mediul si prevenirea riscurilor, si in special: protectia si largirea patrimoniului natural si cultural pentru sprijinirea dezvoltarii socio-economice si promovarii bunurilor naturale si culturale ca potential pentru dezvoltarea turismului durabil	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)a	Cooperare transfrontaliera:incurajarea intreprinzatorilor si in special dezvoltarea IMM, turism, cultura si schimburi trans-frontaliere	Cooperarea teritoriala europeana in ve- derea colaborarii trans-frontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
10	Zone cu handicap natural si geografic : finantarea investitiilor ce urmaresc imbunatatirea accesibilitatii, promovarea si dezvoltarea activitatilor economice legate de patrimoniul natural, promovarea utilizarii durabile a resurselor naturale si incurajarea turismului du- rabil.	Numai zone defavorizate din punct de vedere geografic si natural.	
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
2(1)b	Mediul in cadrul prioritatilor stabilite pentru strategia Comunitatii cu privire la protec- tia mediului din programul pentru strategie si actiune privitor la mediu, in acest context sunt incluse si zone legate ce dezvoltarea durabila ce prezinta clare avantaje de mediu, respectiv eficienta energiei si energia regenerabila is, in sectorul transporturilor inafara retelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial si maritim. Sisteme intermodale de transport si interoperabilitatea acestora, mamagementul traficului rutier, maritim si ae- rian, curatenia transportului urban si transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergenta	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 41.	Construirea si instalarea marcajelor pentru interpretare in siturile Natura.
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	
	A se vedea Art 53.	Sprijinirea imbunatatirilor amenajarilor pentru vizitatori in siturile agricole Natura in vederea incurajarii ecoturismului.
	A se vedea Art 55.	Construirea amenajarilor pentru incurajarea utilizarii de catre vizitatori a siturilor Natura, poteci si marcaje.
	A se vedea Art. 61–65.	Amenajari in vederea utilizarii de catre vizitatori a siturilor Natura in vederea incurajarii utilizarii de catre vizitatori si realizarea scopurilor strategiei de dezvoltare locala.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Promovarea ecoturismului prin asigurarea de amenajari turistice in situri Natura – ex. informatii de interpretare, locasuri, poteci,
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Asigurarea amenajarilor in vederea ecoturismului marin si de coasta, ex. marcaje, harti, adaposturi, etc.

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3 si nu se refera la infrastructura grea (FEDR) sau intretinerea amenajarilor.	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Context: sisteme/echipamente pentru schimb de informatii privind siturile Natura 2000	Crearea siturilor web si a bazelor de date ce pot fi utilizate pentru promovarea turismului in situri Natura.
		Constructia facilitatilor pentru vizitatori, ex. parcuri, retele de trasee, jetties, centre pentru vizitatori.
	Context: promovare/dezvoltare turism	
	Context: patrimoniu natural/ cultural si turism	
	Context: crearea de locuri de munca (ex. turism)	Investitii orientate spre imbunatatirea accesului turistic in situri Natura, ex. instalarea de rampe si drumuri pentru scaune cu rotile.
		Crearea de amenajari/complexe turistice asociate cu situri Natura – ex. centre regionale pentru mediu cu materiale educative privind reseaua Natura 2000.

ACTIVITATEA 23: ACHIZITIONARE TEREN, INCLUSIV
COMPENSATII PRIVIND DREPTUL DE FOLOSINTA/AMENAJARE

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
	Teoretic, posibil in cazul activitatilor din fiecare articol, sub rezerva limitarilor impuse de Articolul 71(3)(c)	in functie de articolu- lul specific	in functie de articolu- lul specific		
FEP					
Probabilitate redusa de aplicare					

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	all		
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
	Teoretic, posibil in raport cu activitatile prevazute in oricare dintre articole, dar supuse li- mitarilor generale din Regulament si limitarilor specifice din Articolul 7(c).		
FES			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
2(1)b	Mediul in cadrul prioritatilor stabilite pentru strategia Comunitatii cu privire la protectia mediului din programul pentru strategie si actiune privitor la mediu, in acest context sunt incluse si zone legate de dezvoltarea durabila ce prezinta clare avantaje de mediu, respectiv eficienta energiei si energia regenerabila is, in sectorul transporturilor inafara retelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial si maritim. Sisteme intermodale de transport si interoperabilitatea acestora, mamagementul traficului rutier, maritim si ae- rian, curatenia transportului urban si transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergenta	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	Achizitionare terenului este in general posibila numai in cazul in care constituie mai putin de 10% din totalul cheltuielilor aferente operatiunii respective. In situatii exceptionale se poate fixa un procent mai ridicat pentru operatiuni privind conservarea mediului. A se vedea Art. 71(3)(c).	

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Sunt eligibile in cazul in care indeplinesc criteriile de plus valoare din articolul 3 si reprezinta compensatia pentru modificarea destinatiei terenului (exceptie: dezvoltare rurala) si nu sunt pentru drepturi de amenajare. Pentru conditiile de achizitionare a terenului, a se vedea Anexa 1, punctul (j).	De exemplu achizitionarea terenului in vederea refacerii bazinului hidrografic.
		

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple

ACTIVITATEA 24: INFRASTRUCTURA NECESARA
PENTRU REFACEREA HABITATELOR SAU SPECIILOR

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, adminis- tratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
52(b)(iii)	conservarea si imbunatatirea patrimoniului rural	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zo- nele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
37(g)	amenajarea, restructurarea sau imbunatatirea siturilor piscicole;	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interi- oare, zone umede	nu exista	
38(2)(b)	reabilitarea apelor interioare, inclusiv a zonelor de de- punere a icrelor si a traseelor de migrare ale speciilor migratoare	pescari, altii	inland waters	nu exista	
38(2)(c)	Protectia si imbunatarirea mediului in cadrul siturilor Natura 2000, in cazul in care se refera direct la activita- tile de pescuit, excluzand costurile operationale	pescari, altii	zone litorale, mediu marin, ape interi- oare, zone umede	nu exista	

LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate grupurile tinta posibile	nu exista	
PC7					
2(1)(i)f	Tema Mediu, de ex. schimbari ale climatului, poluare si riscuri; conservare si management durabil al resurselor naturale si antropice (ex. protejarea si managementul biodiversitatii); mediu si tehnologii (ex. refacerea me- diului)	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Cooperare trans-nationala	

Fond	Descriere	Restrictii privind zona	
FEDR			
4(3)	Sprijinirea modernizarii si diversificarii structurilor economice regionale. Prioritate: Me- diu, cuprinde promovarea protectiei biodiversitatii si naturii, inclusiv investitii in situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergenta	
5(2)a	Mediu si prevenirea riscurilor: stimularea investitiilor pentru reabilitarea mediului fizic, inclusiv a terenului si siturilor contaminate, desertificate si virane.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
5(2)b	Prioritate: mediu si prevenirea riscurilor: promovarea dezvoltarii infrastructurii legate de biodiversitate si investitii in Natura 2000 in vederea contribuirii la dezvoltarea econo- mica durabila si/sau diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regionala si regiuni ce au ca obiectiv locuri de munca	
6(1)b	Asistenta in dezvoltarea activitatilor economice si sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritoriala durabila, in primul rand: incurajarea protectiei si managementului comun al resurselor naturale si culturale, ca si prevenirea riscurilor na- turale si tehnologice	Cooperarea teritoriala europeana in ve- derea colaborarii trans-frontaliere. Cel putin doua state trebuie sa se incadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie sa fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
8	Dezvoltarea durabila urbana : consolidarea cresterii economice, reabilitarea mediului fizic, reamenajarea terenurilor virane, pastrarea si dezvoltarea patrimoniului natural si cultural, promovarea actiunilor intreprinzatorilor, a mainii de lucru locale si dezvolta- rii comunitatii, si asigurarea de servicii pentru populatie tinand cont de schimbarile in structurile demografice		
ESF			
Probabilitate redusa de aplicare			
CF			
2(2)	Mediul in cadrul prioritatilor stabilite pentru strategia Comunitatii cu privire la protec- tia mediului din programul pentru strategie si actiune privitor la mediu, in acest context sunt incluse si zone legate de dezvoltarea durabila ce prezinta clare avantaje de mediu, respectiv eficienta energiei si energia regenerabila is, in sectorul transporturilor inafara retelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial si maritim. Sisteme intermodale de transport si interoperabilitatea acestora, mamagementul traficului rutier, maritim si ae- rian, curatenia transportului urban si transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergenta	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 41.	Sprijinirea infrastructurii in vederea protejarii vitelor de pradatorii mari, ex. prin garduri electrice.
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	Sprijinirea infrastructurii pentru refacerea habitatului, ex. pepiniere cu plante indigene pentru proiecte de refacere.
	A se vedea Art 57.	Sprijinirea instalarii infrastructurii in vederea incurajarii re-colonizarii cu specii rare, de ex. cutii pentru cuiburi, bat roosts, etc..
	A se vedea Art. 61–65.	Crearea suprastructurii pentru refacerea habitatelor si speciilor in vederea realizarii scopurilor de dezvoltare locala.
	Art 37: Actiuni colective: trebuie implementate cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizatii ce actioneaza in numele producatorilor, ori de alte organizatii recunoscute de Statul Membru	Introducerea infrastructurii necesare pentru reducerea perturbarii speciilor indigene asociate cu situri de acvacultura (ex. reducerea perturbarii speciilor de pasari).
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	Modificarea cursului de apa prin instalarea infrastructurii in vederea modificarii debitului de apa sau permiterii miscarii pestilor in beneficiul ecosistemelor acvatice.
	Art 38(3) Masurile trebuie implementate de organisme publice sau semi-publice, asociatii profesionale recunoscute sau alte organisme desemnate in acest scop de Statul Membru.	

	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 10). Sunt eligibile in cazul in care sunt indeplinite criteriile de plus valoare din articolul 3 si constituie parte a unui proiect de management al conservarii pentru habitate sau specii.	
	Context: ca parte a organizarii/amenajarilor pentru cercetare	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Diversificarea economiilor regionale prin construirea amenajarilor necesare imbunatatirii utilizarii comerciale ale anumitor situri Natura – ex. centre de crestere si/sau de reabilitare pentru specii periclitate ce pot servi drept centre de atractie pentru ecoturism.
		Se poate finanta o activitate de restaurare a habitatului care ar spori calitatea sitului (siturilor) Natura 2000 si in acelasi timp ar sprijini dezvoltarea durabila in zona.
		Poate cuprinde construirea amenajarilor pentru tratarea apei de balast in porturi pentru prevenirea introducerii de specii alohtone prin navigare/transport; introducerea unor bariere fizice in apa dulce in vederea prevenirii trecerii IAS dintr-un corp de apa in altul.
		Construirea infrastructurii pentru tratarea apei la nivel transfrontalier in vederea imbunatatirii calitatii apei (si in consecinta a calitatii habitatului) in Situri Natura 2000.
	Cerinta: la nivel urban. Context: patrimoniu istoric/ cultural.	Construirea infrastructurii pentru tratarea apei in vederea imbunatatirii calitatii apei (si in consecinta a calitatii habitatului) in Situri Natura 2000.
		Construirea infrastructurii pentru tratarea apei in vederea imbunatatirii calitatii apei (si in consecinta a calitatii habitatului) in Situri Natura 2000.

ACTIVITATEA 25: INFRASTRUCTURA PENTRU ACCESUL PUBLIC

Fond	Descriere	Grupuri tinta	Tipuri de teren	Restrictii privind zona	
FEARD					
36(a)(vi)	Sprijinirea investitiilor neproductive [teren agricol]	agricultori, adminis- tratori de teren	teren agricol	nu exista	
36(b)(vii)	Sprijinirea investitiilor neproductive [paduri]	toate grupurile tinta posibile	paduri	Nu exista	
52(a)(i)	Diversificarea activitatilor ne-agricole	agricultori si house- hold members	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
52(a)(iii)	incurajarea activitatilor de turism	toate grupurile tinta posibile	masura nu depinde de tipul de teren	Nu exista	
63	Leader	Toate grupurile tinta posibile (in zo- nele rurale)	Toate zonele rurale selectate	Nu exista	
FEP					
44(1)(b)	restructurarea si redirectionarea activitatilor econo- mice, in special prin promovarea eco-turismului, cu conditia ca aceste actiuni sa nu aiba ca rezultat un efort mai mare de pescuit;	lucratorii din secto- rul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(c)	diversificarea activitatilor prin promovarea poli-califi- carii pescarilor prin crearea locurilor de munca inafara sectorului pescuit	lucratorii din secto- rul pescuit sau alte sectoare legate de acesta	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
44(1)(e)	Sprijinirea pescariilor mici si a infrastructurii si servici- lor turistice in beneficiul micilor comunitati de pescari	public, admin, SME, altii	masura nu depinde de tipul de teren	Ref Art. 43(3),(4)	
LIFE+					
3	Criterii de selectie	toate grupurile tinta posibile	toate	nu exista	
PC7					
Probabilitate redusa de aplicare					

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
	A se vedea Art 41.	Sprijinirea investitiilor pentru marcaje, harti, adaposturi/refugii.
	A se vedea Art 49. Se va asocia cu plati silvo-mediu.	
	A se vedea Art 53.	Investitii in infrastructura pentru a permite diversificarea turismului, ex construirea de spatii de cazare, centre de informare, etc.
	A se vedea Art 55.	
	A se vedea Art. 61–65.	Dezvoltarea infrastructurii pentru accesul public in vederea atingerii obiectivelor dezvoltarii locale.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Dezvoltarea infrastructurii pentru accesul publicului si turism, ex amenajarea cheilor pentru barci turistice
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Construirea de centre/complexe pentru turisti in siturile Natura in vederea largirii posibilitatilor de activitati comerciale in Situri Natura 2000.
	Ref: Art. 43(3),(4) si 44(4) pentru detalii privind ariile si beneficiarii.	Construirea elementelor de infrastructura pentru turism ca marcaje, poteci pentru drumetii sau ciclism, centre pentru vizitatori etc.
	LIFE+ nu va finanta masuri ce intra sub incidenta criteriilor de selectie sau care primesc asistenta in acelasi scop de la alte instrumente de finantare comunitare (a se vedea Art 9). Se accepta numai in cazul creerii unei infrastructuri mici sau imbunatatirii infrastructurii existente in cazul in care aceste masuri reprezinta o parte dintr-un proiect de management al conservarii pentru habitate sau specii.	

Fond	Descriere	Restricții privind zona	
FEDR			
4(4)	Sprijinirea modernizării și diversificării structurilor economice regionale. Prioritate: Mediu, cuprinde promovarea protecției biodiversității și naturii, inclusiv investiții în situri Natura 2000	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(6)	Turism, inclusiv promovarea bogățiilor naturale ca potențial pentru dezvoltarea turismului durabil, protejarea și largirea patrimoniului natural în sprijinul dezvoltării socio-economice, în vederea îmbunătățirii serviciilor turistice furnizate prin crearea unor servicii noi, cu valoare sporită și a ncurajării unor modele noi, mai durabile de turism.	Regiunile din obiectivul Convergență	
4(10)	Investiții în educație, inclusiv pregătire profesională, ce contribuie la creșterea gradului de atracție și calității vieții în regiuni	Regiunile din obiectivul Convergență	
5(2)b	Prioritate: mediu și prevenirea riscurilor: promovarea dezvoltării infrastructurii legate de biodiversitate și investiții în Natura 2000 în vederea contribuției la dezvoltarea economică durabilă și/sau diversificarea zonelor rurale.	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
5(2)f	Mediul și prevenirea riscurilor, și în special: protecția și largirea patrimoniului natural și cultural pentru sprijinirea dezvoltării socio-economice și promovării bunurilor naturale și culturale ca potențial pentru dezvoltarea turismului durabil	Competitivitate regională și regiuni ce au ca obiectiv locuri de muncă	
6(1)a	Cooperare transfrontalieră: încurajarea întreprinzătorilor și în special dezvoltarea IMM, turism, cultura și schimburi trans-frontaliere	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)b	Asistență în dezvoltarea activităților economice și sociale trans-frontaliere prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă, în primul rând: încurajarea protecției și managementului comun al resurselor naturale și culturale, ca și prevenirea riscurilor naturale și tehnologice	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(1)e	Dezvoltarea activităților transfrontaliere economice, sociale și de mediu prin strategii comune pentru dezvoltare teritorială durabilă: dezvoltarea colaborării, a capacității și a utilizării comune a infrastructurilor în special în sectoare ca sănătatea, cultura, turism și educația.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării trans-frontaliere. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
6(2)d	Cooperare transnațională cu includerea cooperării bilaterale între regiuni maritime neincluse la punctul 6(1), prin finanțarea rețelelor și acțiunilor ce conduc la dezvoltare teritorială integrată concentrată ca o cadere asupra următoarelor zone prioritare dezvoltarea urbană durabilă în contextul cooperării transnaționale: întărirea dezvoltării policentrice la nivel transnațional, național și regional, cu evident impact transnațional. Acțiunile pot cuprinde crearea și îmbunătățirea rețelelor urbane și a legăturilor urban-rural; strategii pentru abordarea problemelor comune de tip urban-rural; păstrarea și promovarea patrimoniului cultural, și integrarea strategică a zonelor de dezvoltare pe baze transnaționale.	Cooperarea teritorială europeană în vederea colaborării transnaționale. Cel puțin două state trebuie să se încadreze ca beneficiari, dintre care unul trebuie să fie un stat membru (vezi Art 19 (1))	
10	Zone cu handicap natural și geografic: finanțarea investițiilor ce urmaresc îmbunătățirea accesibilității, promovarea și dezvoltarea activităților economice legate de patrimoniul natural, promovarea utilizării durabile a resurselor naturale și încurajarea turismului durabil.	Numai zone defavorizate din punct de vedere geografic și natural.	
ESF			
Probabilitate redusă de aplicare			
CF			
2(1)b	Mediul în cadrul priorităților stabilite pentru strategia Comunității cu privire la protecția mediului din programul pentru strategii și acțiuni privitor la mediu, în acest context sunt incluse și zone legate de dezvoltarea durabilă ce prezintă clare avantaje de mediu, respectiv eficiența energiei și energia regenerabilă și, în sectorul transporturilor în afara rețelelor trans-Europene, transportul feroviar, fluvial și maritim. Sisteme intermodale de transport și interoperabilitatea acestora, managementul traficului rutier, maritim și aerian, curățenia transportului urban și transportului public.	Regiunile din obiectivul Convergență	

	Mentiuni/alte restrictii	Exemple
		Sprijinirea diversificarii structurilor economice prin construirea infrastructurilor pentru facilitarea si promovarea activitatii de ecoturism.
	Context: promovare/dezvoltare turism	Construirea infrastructurii pentru accesul publicului in siturile Natura 2000 in vederea informarii si educarii populatiei cu privire la Natura 2000 Se poate utiliza pentru amenajarea spatiilor de parcare, drumurilor de acces, centrelor de vizitare, gardurilor, traseelor educative, in interiorul siturilor. Facilitarea colaborarii cu regiunile invecinate.
	Context: educatie	
	Context: patrimoniu natural/cultural si turism	
	Context: crearea locurilor de munca (ex. turism)	Dezvoltarea infrastructurii in vederea promovarii turismului in natura inafara frontierelor, ex. marcaje, centre pentru vizitatori si adaposturi, poteci pentru drumetii si ciclism.
	Context: initiative educationale transfrontaliere de anvergura	Crearea de infrastructuri comune pentru promovarea ariilor transfrontaliere ale retelei Natura, ex: centre pentru vizitatori si centre de informare plasate in apropierea limitelor regionale sau nationale.
	Context: la nivel urban, patrimoniu cultural	Crearea de infrastructuri comune pentru promovarea siturilor Natura 2000 cu patrimoniu cultural de mare valoare la nivel de zone urbane transnationale, ex centre de vizitare si centre de informare plasate in apropierea frontierelor regionale sau nationale.
		Dezvoltarea infrastructurii in vederea largirii accesului: poteci, trasee ciclism, amenajarea cladirilor pentru a permite accesul persoanelor cu nevoi speciale.
		Dezvoltarea infrastructurii pentru accesul publicului ca parcare, poteci.
		

REFERINTE, PUBLICATII, PAGINI WEB IMPORTANTE

Pentru informatii suplimentare a se vedea documentele si paginile web urmatoare:

DG Mediu

Manual indrumari, versiune online, in 22 limbi si instrument IT pentru crearea/conturarea „planurilor de cofinantare” pentru situri Natura 2000 individuale
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm

Cu privire la Fonduri Europene specifice

Fondul European pentru Agricultură si Dezvoltare Rurala

Regulamentul Consiliului (EC) Nr 1698/2005 din 20 Septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurala prin Fondul Agricol european pentru dezvoltare rurala (FEARD). OJ L 277/2 21.10.2005; Ghidul pentru strategia Comunitatii privind dezvoltarea rurala OJ L55/20 25.02.2006

Consultati si DG Agricultura website:

http://europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm

Fondul European pentru Pescuit

Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1198/2006 din 27 iulie 2006 cu privire la Fondul european de pescuit.

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/structural_measures/arrangements_2007_2013_en.htm

Fondul European pentru Dezvoltare Regionala, Fondul Social European si Fondul de Coeziune.

Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006 din 11 iulie 2006 care stabileste prevederile generale privind Fondul European pentru Dezvoltare Regionala, Fondul Social European si Fondul de Coeziune si inlocuieste Regulamentul (CE) Nr 1260/1999;

Regulamentul (CE) Nr 1080/2006 al Parlamentului European si al Consiliului din 5 iulie 2006 cu privire la Fondul European pentru Dezvoltare Regionala si care inlocuieste Regulamentul (CE) Nr 1783/1999;

Regulamentul (CE) Nr 1081/2006 al Parlamentului European si al Consiliului din 5 iulie 2006 cu privire la Fondul Social European, si care inlocuieste Regulamentul (CE) Nr 1784/1999; and

Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1084/2006 din 11 iulie 2006 prin care se stabileste Fondul de Coeziune si care inlocuieste Regulamentul (CE) NR 1164/94

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm

Instrument de Finantare pentru Mediu (LIFE+)

Regulamentul (CE) Nr 614/2007 al Parlamentului European si al Consiliului din 23 mai 2007 cu privire la instrumentul de finantare pentru mediu (LIFE+):
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/ro/oj/2007/L_149/L_14920070609ro00010016.pdf

Al 7-lea Program Cadru pentru Cercetare (PC7)

Decizia Nr 1982/2006/EC a Parlamentului European si a Consiliului din 18 Decembrie 2006 cu privire la al 7-lea program cadru al Comunitatii europene pentru cercetare, dezvoltare tehnologica si activitati demonstrative (2007–13)

A se vedea pagina web Cordis pentru informatii recente:

www.cordis.lu/PC7

Trimiteri suplimentare:

CEC (2005) Manual pentru Finantarea Proiectelor de Mediu. DG-Environment. Se gaseste la adresa:

http://www.europa.eu.int/comm/environment/funding/pdf/handbook_funding.pdf

WWF (2005) Finantare UE pentru Mediu: Manual pentru perioada 2007–13. Se gaseste la adresa:

<http://assets.panda.org/downloads/eufundingforenvironmentweb.pdf>

WWF, Natuur en Milieu, si LUPG (2005) Ghid pentru Programe de Dezvoltare Rurala: manual conceput pe baza constatarilor proiectului european privitor la situatia actuala a zonelor rurale. Se gaseste la adresa:

<http://assets.panda.org/downloads/elcomanualfinal.pdf>

NOTES

© European Communities, 2007 | Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.

ISBN 978-92-79-06412-8

9 789279 064128